

Opinia națională

Săptămânal de opinie, informație și idei de larg interes național

Director: Mircea Itu. Redactor-șef: Mioara Vergu-Iordache

Sesiune de comunicări

Către o nouă paradigmă în cercetarea științifică la Universitatea SPIRU HARET

Departamentul de Management al Cercetării Științifice a organizat, la data de 19 iunie 2009, în colaborare cu Institutul Central de Cercetare Științifică, prima sesiune de comunicări științifice a facultăților Universității SPIRU HARET, intitulată „Către o nouă paradigmă în cercetarea științifică la Universitatea SPIRU HARET”.

Așa cum și titlul sugerează, această primă sesiune științifică a universității noastre s-a dorit un schimb concret de experiențe între cadre didactice și cercetători din domenii științifice și specializări didactice diferite, astfel încât, prin conținutul comunicărilor, să se poată evalua mai bine potențialul științific al cercetării desfășurate în cadrul facultăților Universității SPIRU HARET, la nivelul catedrelor și al centrelor de cercetare. Totodată, se dorește crearea premiselor dezvoltării unor programe și proiecte de cercetare științifică interdisciplinare, care să vizeze identificarea și largirea orizontului de surse de finanțare atât la nivel național, cât și pe plan internațional.

La manifestare au fost înscrise peste 30 (treizeci) de comunicări majoritate reprezentând vizând orientările ale cercetării științifice din domeniile științifice și specialitățile didactice reprezentate, dar și teme concrete ale unor proiecte ori contracte de cercetare științifică aflate în derulare sau în faza de depunere pentru finanțare în cadrul programelor

finanțate prin fondurile structurale nerambursabile, cât și în ce al programelor finanțate din surse guvernamentale.

Proiectele aflate în derulare au reprezentat, pentru toți participanții, dovezile concrete ale capacităților și capabilităților universității noastre de a se implica atât în calitate de beneficiar solicitant, cât și de partener eligibil în activități de consultanță și cercetare științifică într-o gamă foarte diversă de componente ale vieții sociale și economice din țara noastră.

Sesiunea științifică a USH a fost un important pas în crearea unui forum interdisciplinar la nivelul Universității SPIRU HARET, care să coaguleze energiile și potențialul cadrelor sale didactice și să le canalizeze către o cercetare științifică pragmatică, adaptată, pe de o parte, la cerințele societății moderne și capabilă să răspundă provocărilor actuale ale vieții sociale și economice naționale și internaționale, pe de altă parte.

Inițiativa Departamentului de Management al Cercetării Științifice a fost un demers firesc al preocupărilor sale constante din ultimul timp, prin care contribuie la creșterea eficienței și performanței activității de cercetare științifică în cadrul Universității SPIRU HARET și, totodată, la impulsivitatea descoperirii unor noi direcții de cercetare științifică, în corelație cu paradigmele începutului noului mileniu.

Drd. Marin CRUCERU
Secretarul Consiliului Cercetării Științifice

PRO DOMO

Există mai nou un talaz tânguitor, în care au intrat reprezentanți ai întregii noastre societăți, care clamează: calitatea educației, calitatea învățământului... Unii înnoată, alții vălesc, alții sunt duși cu pluta, cu vaporul, cu iahtul... deh, după posibilități.

Toată lumea se plânge, nimeni, aproape nimeni nu face nimic. Iar dacă cineva face, încearcă să facă, orbiți de stropii autoprovocați, aceiași tânguitori îi caută scame-n sânge, pete-n soare...

Două sunt momentele care „stimulează” interesul pentru educație: admiterile – fie că e vorba de învățământul liceal, fie că e vorba de cel superior – și revendicările cadrelor didactice, referitoare la creșterea salariilor. În rest... Dumnezeu cu mila!

În școli, lucrurile elementare, indispensabile unei vieți civilizate, sunt înlocuite cu „savantlăcuri” sau nimiciri nefolositoare (Casa cade pe tine, dar îți cumperi plasmă și antenă parabolică!).

Cei șapte ani de-acasă, respectul pentru cultură, pentru făuritorii și pentru promotorii ei, dorința de a ști, de a învăța, de a cunoaște, respectul pentru muncă, dragostea pentru familie și pentru țară, dorința de a face și a lăsa ceva în urma ta, mândria de a aparține unei comunități etc., etc. sunt considerate vetuste sau, poate, implicate, gravate în ADN-ul celei noastre naționale. Ceea ce, evident, este fals. Și toate acestea nu au nevoie de o bază materială sofisticată, de multe fonduri. Pentru a putea fi îndeplinite este nevoie de dragoste, implicare, calificare și o viziune corectă asupra viitorului.

Așa că, decât atâtea discuții interesate, atâtea bârfe, atacuri și cărcoteli, mai bine o trezire la realitate: copiii noștri nu vor fi mai buni și nu le va

fi mai bine dacă vor continua să fie martorii sfadei adulților-autorități de stat, care nu au, de fapt, niciun plan coerent, nu prezintă soluții pentru ieșirea din criza morală, de identitate, înainte de criza economico-financiară, nu înțeleg sau se fac că nu înțeleg mersul societății cunoașterii și a economiei informatizate contemporane, a dezvoltării și a creativității, necesitatea învățării continue, a educației permanente.

Societatea românească este, din nefericire, în recesiune morală și educațională, de mai mult de 30 de ani. „Greața moștenire” se pierde în diversitatea orânduirilor și a ordinelor.

Încremenți în proiect, incapabili să miște școala românească pe un făgaș sănătos, ascendent, în acord cu cerințele pieței muncii din România, mai ales, dar și a celei din spațiul european, oficial și particulari, de-a valma, atacă instituțiile de învățământ superior. Cu precădere, pe cele private. Că nu „livrează” economiei

„excelențe”. Adevărul este că unii dintre absolvenți sunt sau vor deveni „excelențe”. Majoritatea, nu. Dar, dacă doarec să învețe, tuturor li se oferă șanse egale, condiții de excepție pentru a se instrui, pentru a tinde spre excelență. Și învățământul superior asta face, oferă oportunități de care ar trebui să știe să profite tinerii. Să fie învățați să profite!

Marea problemă a educației în România constă în calitatea învățământului preuniversitar. Nu trebuie să uităm că „produsul” finit are calitate doar dacă materia primă și tehnologia sunt de calitate! Altfel, vom continua să ne amăgim în discuții sterile și pizzașe! Înainte de excelență, alfabetizarea!

Mioara VERGU-IORDACHE

Maestra emerită a sportului Luminița Huțupan Dinu, viitoare absolventă a Facultății de Educație Fizică și Sport a Universității Spiru Haret, căpitan al echipei naționale de handbal a României, a spus adio activității sportive competiționale.

Pagina 6

Cea mai bună invenție înregistrată în întreaga lume în anul 2008 este românească

Organizația Mondială de Proprietate Intelectuală (WIPO) a anunțat că sistemul ROBOSCAN, cel mai avansat sistem mondial de scanare a containerelor și camioanelor, inventat de o echipă de cercetători de la MB Telecom, a primit premiul pentru cea mai bună invenție înregistrată în întreaga lume în anul 2008.

Roboscan 1M cumulează pe o platformă unică, într-un produs de înaltă complexitate, tehnologii precum: fizica nucleară, electronică, informatică, telecomunicații, mecanică, hidraulică, pneumatică, calcul cu element finit ce necesită pregătire transdisciplinară în aceste domenii. Cercetarea și proiectarea acestui produs de mare complexitate este rezultatul eforturilor pe parcursul a patru ani, a unui colectiv de 15 specialiști români de la MB Telecom, care a finanțat acest proiect de cercetare integral din resurse proprii, investind aproximativ șase milioane de euro.

În luna aprilie 2009, sistemul ROBOSCAN a câștigat Marele premiu la Salonul de invenții de la Geneva

„Există multă inteligență în România, Suntem performanți în zonele abstracte, în soft, în formularea de concepte. Putem realiza enorm, cu resurse incredibil de mici. Din păcate, ne lipsește managementul inteligenței. Marea nenorocire este că ne irosim inteligența”.

Mircea TUDOR,
președintele Companiei MB Telecom

EMINESCU – PRIMA JERTFĂ POLITICĂ PE ALTARUL DACIEI MARI (I)

Prof.univ.dr. Aurel V. DAVID

„Dacia Mare” a constituit un proiect etno-politico-statal fundamentat la începutul secolului al XIX-lea de către boieri patrioți. El a fost reluat de către revoluționarii pașoptiști și continuat de patrioții români în a doua jumătate a secolului al XIX-lea. A eșuat atât din cauza obedienței puterii politice față de Marile Puteri, cât și a presiunilor acestora.

Denumirea proiectului ar putea constitui o enigmă, în contextul în care Dacia fusese

scoasă, din motive politice, din memoria colectivă. Promotorii săi au considerat că redescoperirea și asumarea identității, dar și recuperarea unor părți din vatra originară de viațuie, smulse de imperiile vecine, constituie problemă de conștiință.

Mihai Eminescu, unul dintre promotorii, a înțeles că refacerea unității spațiului străvechii Dacii era pentru români o problemă de supraviețuire și nu o simplă „afacere”, așa cum încercau să o exploateze marile imperii vecine, în folos propriu.

(Continuare în pag. 3)

Suntem români, vrem să rămânem români și cerem egal îndreptățire a națiunii noastre
Mihai Eminescu

SANDA MANU - DOCTOR HONORIS CAUSA

al Universității Naționale de Artă Teatrală și Cinematografică (UNATC) „I.L. Caragiale”

Ceremonia, care s-a desfășurat, de la ora 14.00, la sediul UNATC, a fost marcată de Laudatio, rostit de maestrul Radu Beligan, și de omagii generațiilor de studenți ai distinselor profesore, prezentat de actrița Oana Pellea. După acordarea prestigiosului titlu, a fost prezentat un film biografic despre cariera Sandei Manu, realizat de regizorul Laurențiu Damian.

Printre personalitățile care au mai fost distinse, de-a lungul timpului, cu titlul de Doctor Honoris Causa al UNATC se numără regizorii Roman Polanski, Krzysztof Zanussi și Liviu Ciulei, precum și actorii Olga Tudorache, Victor Rebengiuc, Marin Moraru, Gheorghe Dinică și Radu Beligan.

*

Sanda Manu a absolvit Facultatea de Regie a Institutului de Artă Teatrală și Cinematografică București (IATC) în 1956. De atunci, a activat constant în teatru și TV ca regizor, dar și în învățământ, la Catedra de Actorie a IATC și, mai târziu, a UNATC „I.L.Caragiale”, la Facultatea de Teatru din cadrul Universității Spiru Haret. A regizat peste 100 de spectacole de teatru, televiziune și de absolvență. Sanda Manu are în palmares numeroase alte distincții, printre care Premiul de Excelență al UNITER, primit în 1992, și Ordinul Național „Pentru Merit” în grad de cavalier, care i-a fost acordat în anul 2000.

Vineri, 12 iunie, a fost zi de sărbătoare pentru lumea actorească. Regizoarea și profesoara Sanda Manu, care, după o lungă carieră la IATC și UNATC, face parte din echipa de profesori a Facultății de Teatru de la Universitatea Spiru Haret, a fost răsplătită cu titlul de Doctor Honoris Causa al UNATC.

Colegi și studenți au sărbătorit-o cu emoție și căldură. Sunt legați de activitatea de regizor a Sandei Manu: Radu Beligan, Victor Rebengiuc, Mariana Mihut, Irina Petrescu, foști studenți – azi, nume importante în teatru și filmul românesc: Oana Pellea, Vlad Ivanov, Dorina Chiriac, Lia Bugnar și mulți, mulți alții în sala ahrăplină, ce cânta la unison *Gaudeamus*.

Sanda Manu a crescut multe generații de actori, a creat multe spectacole în țară și în toată lumea, în Europa și America; a condus ateliere de lucru în România și în străinătate. A fost în conducerea Uniunii Teatrale din România, a primit numeroase distincții și premii.

Mă simt onorată de caldă și sincera ei prietenie și de colaborarea de ani de zile la facultate.

Îți doresc, îți dorim, dragă doamnă Sanda Manu, ani mulți cu sănătate și succese în activitatea de profesor la Facultatea noastră, din marea familie a Universității Spiru Haret!

În numele profesorilor și studenților de la Facultatea de Teatru, decan, Lucia MUREȘAN

Puncte de vedere

Globalizarea: de la iluzia inocentă la deznădejdea vinovată (II)

Ion A. POPESCU, Aurelian A. BONDREA
Mădălina I. CONSTANTINESCU,
Alexandrina I.MERUȚĂ

Pentru a înlătura încă de la început orice dilemă și a ieși din eventuale capcane aparent teoretice, anumiți cercetători au pus în evidență un argument care, după opinia noastră, are toate șansele să fie acceptat, fiind absolut rațional. El se referă la aria de cuprindere a procesului de globalizare. Potrivit acestui punct de vedere, **globalizarea**, în sensul larg al cuvântului, **acoperă trei domenii ale vieții sociale** respectiv: **economic, politic și cultural** (Weber, 1978; Bell, 1979). Evident, partea economicului vizează toate fazele procesului de reproducție, adică producția, repartiția, schimbul și consumul, reprezentând structura de rezistență, coloana vertebrală a globalizării, pe baza căreia apar și se dezvoltă celelalte două componente, reflectate de relațiile politice și culturale. Dacă tendința de globalizare a economiei a fost evidentă încă din fazele sale incipiente, celelalte două laturi, derivate din prima, au stârnit numeroase suspiciuni, deoarece ele au fost interpretate ca o consecință directă a expansiunii, mai întâi a Europei, apoi a întregii lumi occidentale, asupra tuturor teritoriilor situate în afara așa-zisului „perimetru civilizator”, în scopul consolidării puterii politice a unor state și a instaurării mimetismului cultural străin tradițiilor locale.

Evident, o astfel de situație nu putea interveni pe primele trepte de evoluție istorică a omenirii. De aceea, abordarea globalizării cu mii de ani în urmă nu îți găsește niciun suport practic, nicio justificare. Așa se explică de ce, în unele lucrări mai recente, se încearcă o altă ierarhizare a fazelor evolutive ale acestui proces, în cadrul căreia se regăsește elemente specifice tuturor celor trei arii de cuprindere ale sale (Robertson, 1992). Ele sunt prezentate în felul următor:

• **faza germinală** (Europa, 1400-1750), când apar primele hărți ale planetei, ca urmare a noilor descoperiri geografice, omenirea începând să devină conștientă că locuiește pe o planetă (glob), care nu este situată în centrul sistemului nostru solar (revoluționarea astronomică de către Copernic), este adoptat calendarul universal, în fine, încep să se contureze hotarele viitoarelor puteri coloniale;

• **faza incipientă** (Europa, 1750-1875), în cadrul căreia apar statele-națiune, începe să se dezvolte diplomația formală dintre ele, apar primele convenții legale internaționale, precum și primele idei despre internaționalism și universalism;

• **faza decolării** (take off, de la în limba engleză, 1875-1925), când are loc un proces de conceptualizare a lumii în termenii existenței unei singure societăți internaționale și a unei singure umanități, proces favorizat de amplificarea legăturilor comerciale dintre națiuni independente, extinderea comunicațiilor, apariția unor migrații de masă (îndeosebi din Europa spre America);

• **faza disputelor pentru hegemonia mondială** (1925-1969), declanșată de Primul Război Mondial și apoi reafirmată de cel de-al Doilea Război Mondial, temperate, într-o oarecare măsură, de înființarea Ligii Națiunilor și, după aceea, a **Organizației Națiunilor Unite (ONU)**, care a militat pentru asimilarea de noi concepte, precum: crime de război și crime împotriva umanității, proces accelerat de amplificarea fără precedent a legăturilor comerciale între națiuni independente, de extinderea și diversificarea comunicațiilor și de continuarea migrației spre America, „acest tărâm al făgăduințelor”, al tuturor oportunităților;

• în fine, **ultimele decenii ale secolului XX**, când s-au făcut progrese uriașe în explorarea spațiului cosmic și în telecomunicații, am asistat la apariția diferitelor forme de integrare regională, pe fondul adâncirii fără precedent a diviziunii internaționale a muncii.

(Continuare în pag. 4)

STUDENTII ÎNTREABĂ. PROFESORII RĂSPUND

Astăzi, răspunde:

de la Facultatea de Sociologie și Asistență Socială

• prof. univ. dr. Ștefan COSTEA

Student: *Care sunt coordonatele ce definesc configurația spațiului social?*

Profesor: Evoluția istorică generală a societăților a condus la formularea unui adevăr fundamental, universal-valabil; nicio societate nu poate trăi fără a avea un ideal care să o inspire și pe care să se întemeieze principiile, normele și acțiunile de organizare și de evoluție a societății. Tot experiența istorică a demonstrat că perioadele de mari civilizații și culturi au fost numai acelea în care existența unui ideal social precis, cunoașterea și respectarea lui au fost prezente și armonios reușite.

Sorginta acestor realități se află în sistemele de valori pe care se întemeiază orice sistem social și la care aderă membrii săi.

Actualitatea și acuitatea comemorării acestor „lecții” ale istoriei sunt profund resimțite în perioadele de tranziție de la un tip de societate la alt tip de societate, în fond, de la un sistem de valori, idealuri și norme, la altul.

Student: *Aceasta sunt și reperele spațiului social românesc contemporan?*

Profesor: Da. Este și cazul perioadei pe care o trăim noi toți, în prezent, în condițiile angajării noastre într-o dinamică socială profundă și alertă, având ca substanță și direcție principală de evoluție, de la sisteme economice, politice și sociale de comandă spre noi sisteme sociale deschise, libere, fraterne, eliberate de pre-judecăți, întemeiate pe unitate de idealuri și de voință, generate de propriile condiții și tradiții istorice, de particularitățile contextelor geopolitice și economice, în care au avansat și au evoluat până astăzi, în ultimă instanță, de propriile sisteme de valori, care le le inspiră și le animă.

Toate acestea, desfășurându-se într-o epocă și într-un context socio-politic general, marcat de creșterea și adâncirea continuă a interdependențelor dintre persoane, grupuri de persoane, sisteme economice și politice, multiple și diverse, națiuni, popoare, state etc.

Student: *Analizarea problematicei dezvoltării naționale presupune luarea în discuție a tuturor acestor aspecte?*

Profesor: Luarea în considerare a acestor realități este obligatorie pentru oricine își

propune să analizeze și să înțeleagă ansamblul problematicei dezvoltării naționale, în actualul context internațional. Acesteia i se asociază, deci, recunoașterea faptului că, în zilele noastre practic, oricine se angajează în eforturi de schimbare și dezvoltare, este obligat să realizeze „schimbarea așteptată” a societăților, din dublă perspectivă:

a) istoria unui popor, din momentul în care el posedă instituții democratice, este istoria unei succesiuni de alegeri; b) orice națiune modernă este o comunitate umană, construită vertical, de istoria și tradițiile sale, iar orizontal – de diferitele grupuri umane care o compun.

Sub acest raport fiecare societate este o realitate istorică distinctă, inconfundabilă, obligată să-și găndească și să-și rezolve toate problemele, în funcție de și în armonie cu toate coordonatele, atât de complexe ale epocii contemporane.

Student: *Cu ce moștenire vin popoarele din zona sud-est și central-europeană în planul sistemelor de valori?*

Profesor: Chiar și o succintă retrospectivă asupra acestei moșteniri, cu care vin popoarele din această zonă a Europei în planul sistemelor de valori, după o jumătate de veac de viață în sisteme sociale și politice hipercentralizate și planificate dezvoltate, poate demonstra că:

- vechile sisteme generale de valori, întemeiate în principal pe preceptele moralei creștine au fost distruse;
- „marile” sisteme de valori – ale moralei și conștiinței comuniste – propuse și impuse cu obstinație nu au fost, în mod autentic, asimilate de către majoritatea zdoritoare a membrilor societății noastre niciodată;
- o consecință gravă, cu implicații profunde asupra societății noastre a avut-o faptul că pe acest teren sistemele socio-politice și economice de comandă și-au dovedit „capacitatea” de a genera în permanență o veritabilă criză valorică și morală, exprimată în abundența de „antivalori”, cum ar fi: duplicitatea, infidelitatea, delațiunea, minciuna, corupția ș.a.m.d.;
- adevărul, cinstea, onestitatea, răbdarea, credibilitatea, loialitatea, justiția ș.a., valori care mențin coeziunea unui

ansamblu societal, măresc coerența proceselor economice și favorizează funcționarea firească, eficientă a sistemului, având statut de veritabile bunuri publice și de instituții morale ale societății, au fost anihilate;

- în aceste condiții, membrii societății, supuși în mod sistematic, o lungă perioadă de timp, unor presiuni și agresivități întemeiate pe minciună, furt, batjocură, stres cronic, doresc modificarea mediului social în care trăiesc și reconsiderarea relațiilor interumane, pe alte baze morale și valorice, societatea resimțind cu acuitate nevoia adaptării și asimilării unor noi sisteme de valori, ca bunuri publice.

Student: *Există un nou sistem de valori?*

Profesor: Marea problemă care apare în aceste circumstanțe este următoarea: un nou sistem de valori (dar, care?), dacă ținem seama de faptul că toți ne aflăm într-o perioadă foarte apropiată de modificările bruște care au intervenit în contextul nostru existențial, că trecem printr-o dificilă criză de identitate socială, amplificată de faptul că, anterior individul a fost „masificat” și transformat într-un mecanism identic, că inițiativa personală era considerată ca ceva periculos, ajungându-se până la ruptura țesutului social, ceea ce a condus, de fapt, la prăbușirea vechilor sisteme sociale.

Student: *Odată cu aceasta, au apărut noi probleme, individuale și sociale, inedite, de mare complexitate, care solicită noi rezolvări. Care ar fi acestea?*

Profesor: Noile rezolvări vor viza, între altele:

- restructurarea și reorientarea sistemului economic;
- instituirea unui nou sistem politic, pluripartidist și democratic;
- apariția unor noi structuri și relații între grupurile și categoriile sociale și între oameni, în general;
- menținerea vechilor inegalități sociale și apariția altora noi;
- transformarea profundă a raporturilor dintre individ și societate, prin reconsiderarea locului și rolului individului în societate, emanciparea lui de constrângerile teribile anterioare, concomitent cu o dependență tot mai mare a lui,

de întreaga societate (aflată în criză), de serviciile sociale (aflate în derivă), de sistemele de producție (aflate aproape de colaps).

Student: *Dependența individuală conduce la o mai mare participare socială?*

Profesor: Paradoxal, dependența crescută nu este însoțită și de o mai mare participare socială; relațiile sociale sunt din ce în ce mai difuze; creșterea libertății individuale face tot mai fragilă integrarea socială; participăm la exacerbarea revendicărilor salariale, la inflație, la noi valuri de violență și de intoleranță, la dezrădăcinarea morală a unui număr tot mai mare din concetățenii noștri.

Aceasta este fundalul general care constituie baza socială reală a abordării și soluționării tuturor categoriilor de probleme cu care

publice intangibile ar fi normal să devină comune, ca parametri neexceptionali ai sistemului, iar, pe de altă parte, stocul de răbdare (așteptare) în sfera bunurilor materiale se epuizează.

Iată, de ce, este important a se lua în considerare și faptul că această „cădere” inițială a ofertei de bunuri materiale indusă de procesele de transformări structurale profunde și rapide ale sistemului, poate genera tensionarea unor raporturi sociale, până la un nivel care ar putea face inoperantă relația de substituție amintită.

Student: *Care sunt particularitățile orientărilor valorice specifice populațiilor din zonele geopolitice și culturale sud-est și central-europene și ce consecințe au acestea?*

Profesor: Aceste particularități sunt generate atât de

muncă, preferințele pentru soluționarea problemelor pe alte căi, decât cele firești, respectiv cele ale acțiunii eficiente și „lucrului bine făcut”;

- teama de competiție și de risc, orientarea spre trecut, în general, reticențe în abordarea prospectivă a lumii și a vietii;
- caracterul formal, subtil, uneori ritual al relațiilor interumane și sociale, ceea ce conferă un caracter închis, ascuns, greu de descifrat, conținutului și sensului lor;
- un mod specific de raportare la timp și la valorificarea sa, ca resursă esențială a dezvoltării, marcat de comportamente care exprimă încrederea că timpul este infinit, el există din belșug și, ca atare, el poate fi utilizat oricum fără prea multe precauțiuni.

Student: *Aceste orientări valorice nu sunt în contradicție cu sistemele sociale existente?*

Profesor: Din păcate, toate aceste orientări valorice se află în contradicție cu natura și esența sistemelor sociale spre care ne îndreptăm – economiile de piață – atunci putem explica

CONFIGURAȚIA SPAȚIULUI SOCIAL ROMÂNESC, ÎN PREZENT

ne confruntăm, inclusiv cele privind valorile și normele sociale, pe care dorim să le adoptăm și să le incorporăm ca instituții morale și juridice ale societății, având statut de constructe intangibile, dar fundamentale ale edificiului instituțional. Pentru că, dacă legile, de exemplu, pentru a avea putere instituțională, trebuie să se bucure de stabilitate socială, valorile morale, ce modelează comportamentul cetățenesc și prezervă valoarea morală a unei societăți, se află în spatele atitudinii față de lege.

Sub acest raport, se pare că devine din ce în ce mai evidentă creșterea utilității valorilor, în calitatea lor de bunuri publice, mai ales în condițiile declinului producției bunurilor tangibile (materiale), care se înregistrează în prezent în procesele de tranziție, știut fiind că o creștere a cantității de bunuri publice intangibile (valori morale) poate să compenseze într-o măsură semnificativă (uneori chiar să contracareze) declinul producției de bunuri materiale. Dar, nu în orice condiții și nu pentru perioade nedeterminate de timp, deoarece, acest raport de compensație este afectat, pe de o parte, de faptul că, după o perioadă de timp, bunurile

factori etnici, naționali, politici, sociali, cât și de factori culturali. Din acest punct de vedere, spre deosebire de orientările valorice specifice societăților occidentale și, îndeosebi, americane, la noi se manifestă aproape la nivelul întregii populații, sentimente, convingeri, atitudini și comportamente marcate, între altele, de:

- teama față de necunoscut și de forța destinului;
- reticența față de schimbare, considerată de cele mai multe ori ca o desfășurare distructivă a proceselor sociale, care amenință stabilitatea valorilor, continuitatea, tradițiile, vechile și bogatele moșteniri istorice, naționale etc.;
- dificultățile de a recepta în mod autentic valoarea individualității și a caracterului privat al vieții individuale concepute ca valori fundamentale, care exprimă ideea că fiecare om este o realitate unică, inconfundabilă, total diferită de oricare alta și, de aceea, deosebit de valoroasă și că tocmai din această cauză, fiecare trebuie să aibă dreptul la libertatea unei vieți personale așa cum și-o concepe și dorește, fără izolare de grup și de societate;
- dificultățile de angajare și de orientare spre acțiune și

cea mai mare parte a fenomenelor sociale și morale cu care ne confruntăm, a stărilor tensionate și economice, existente în toate componentele și la toate nivelele sistemului social. Este clar că, atât timp, cât noile norme sociale nu sunt clar definite pentru numeroși actori sociali, nu sunt asimilate și temeinic instituite, iar pe de altă parte, că nu se poate miza pe instruirea spontană, încadrată, a unei „noi valori morale”, sunt necesare eforturi asidue de căutare, de reflecție și de acțiune pentru elaborarea și aplicarea celor mai adevărate măsuri de soluționare a problemelor.

Dat fiind faptul că ne aflăm în planul ordinii morale, e important a concentra preocupările în direcția determinării corecte a obiectivelor activității umane, a criteriilor și modalităților de apreciere a semnificațiilor realității și obiectivelor acțiune, a modelelor ce ar trebui să fie urmate.

În această privință, vechile doctrine și ideologii – marxismul și liberalismul clasic – nu mai satisfac, primul din motivele cunoscute, al doilea, înaintea de toate pentru că se întemeiază pe o viziune îngustă despre om, pe care îl consideră ca un robot economic, interesat exclusiv de

profit și avantaje materiale, neglijând faptul că omul este o ființă care are voință, aspirații culturale, capacitate de solidaritate și de sacrificiu etc. Dacă este așa, atunci ce putem propune noi, astăzi, altceva decât au propus predecesorii noștri?

Câteva idei, ipoteze, evident, discutabile, ar putea fi sugerate, atât pentru explicarea stărilor prezente, cât și pentru formularea obiectivelor și acțiunilor care să permită o mai bună soluționare a problemelor cu care ne confruntăm.

Student: *Care ar fi punctul de plecare în elaborarea modelelor, strategiilor și programelor de dezvoltare socială, politică, economică, culturală?*

Profesor: Este limpede că acesta trebuie să îl reprezinte, nu ansamblurile generale sau mecanismele macro-sistemelor economice sau sociale, ci universul uman, individul și colectivitățile umane primare, cu necesitățile și idealurile lor legitime, cu disponibilitățile și capacitățile lor, cu drepturile lor naturale și

ca sisteme de responsabilități, exprimând capacitatea și datoria individului de a participa la definirea universului său social:

- spontanul și conștientul ar trebui să se suprapună, în vederea realizării unei sinteze autentice, între dezvoltarea libertăților individuale și organizarea rațională a funcțiilor colective.

Student: *Ce caracteristici ar putea avea societatea care ar rezulta dintr-o astfel de abordare?*

Profesor: Printre principalele caracteristici se numără:

- ar fi o societate constituită pe baza unei comunități de oameni liberi și responsabili;
- o societate a comunicării și participării tuturor la rezolvarea problemelor individuale sau colective;
- unită prin justiție și conciliantă cu sine însăși;
- în care rolurile și situațiile indivizilor și grupurilor sau categoriilor sociale vor fi corect și echitabil determinate și în care nici privilegiile, nici handicapurile să nu se reproducă în mod automat și necesar, de la o generație la alta;
- în care, situațiile individuale diferite, generate de eforturi și de muncă diferită, ca și responsabilitățile inegale, să nu dezbine oamenii și să-i contraponă, ci să-i unească în cadrul uneia și aceleiași comunități;

Student: *Care este rolul liderului?*

Profesor: În ansamblul eforturilor de soluționare a problemelor, în etapa actuală, rolul liderului, ca model și al liderității autentice este covârșitor. Operaționalizarea proceselor de instituire a unei noi ordini politice, juridice, morale în perioada tranziție, este profund marcată de probitatea morală și charisma conducătorilor, actul de conducere, accentuând dimensiunea morală a tranziției, dat fiind, că în momentele dificile, calitatea liderilor și, deci, a procesului politic este decisivă pentru sustenabilitatea politicilor de schimbare.

Nu este mai puțin adevărat că procesele de schimbare presupun, în egală măsură, nu numai participare masivă și activă a populației, ci și, mai ales, contribuții creative și inovative necesare, ghidate de sisteme de valori autentice, adevărate realităților și contextelor istorice și naționale specifice, concordant cu valorile sociale și morale general umane. Acestea presupun:

- realizarea tuturor obiectivelor convenite în condiții de libertate, ordine și securitate, împotriva „gălăgioșilor” și a celor „puternici”, pe calea utilizării raționale și „pașnice” a libertății, obiectivității, autodisciplinei, toleranței și moderației;
- promovarea unei democrații puternice și ferme, știut fiind că nu există libertate și ordine fără instituții politice reprezentative și organizate, fără o viață politică normală, liniștită și destină, care trebuie să constituie o dimensiune esențială a modernității democrației noastre.

AUDITUL PUBLIC EXTERN EUROPEAN (V)

ABORDAREA AUDITULUI

Prof. univ. dr. Mircea BOULESCU
Dr. Ovidiu ISPIR
Lector univ.dr.d. Liana GĂDĂU

Raportarea Procedura de audit privind raportarea

Rapoartele de audit au ca scop comunicarea rezultatelor activităților Curții de Conturi Europene către:

- entitatea auditată;
- autoritatea care acordă descărcarea de gestiune;

- cetățenii Uniunii Europene.

Publicarea rapoartelor de audit reprezintă un element important în asigurarea transparenței procesului de supraveghere a gestionării și utilizării fondurilor comunitare.

După finalizarea activităților de audit programate și după analiza probelor de audit, auditorii stabilesc un **Raport preliminar de audit** („Observațiile preliminare ale Curții”), care cuprinde:

- observații și constatări ale auditorului;
- concluzii cu privire la obiectivele auditului;
- recomandări în vederea remedierii deficiențelor.

Raportul preliminar este trimis entității auditate – Comisia Europeană sau altă instituție a Uniunii Europene – în cadrul unei proceduri de discuții bilaterale, prin care entitatea auditată poate examina faptele expuse în raport și să ofere un răspuns oficial cu privire la observațiile făcute de Curte. Răspunsul ține cont și de reacțiile statelor membre.

În funcție de răspunsul oferit, Curtea își poate menține observațiile inițiate sau le poate modifica, prin corectarea eventualelor erori sau neînțelegeri.

Răspunsul oferit de entitatea auditată este publicat în același timp cu raportul de audit.

La sfârșitul procedurii de discuții bilaterale, Curtea adoptă în mod oficial **raportul de audit definitiv**.

În sinteză, **procedura de audit a Curții de Conturi Europene privind raportarea se prezintă astfel:**

a) Raport preliminar de audit: adoptarea unui raport preliminar („Observații preliminare”) de către Curtea de Conturi.

b) Procedura de discuții bilaterale cu Comisia sau altă instituție a Uniunii Europene:

Comisia sau altă instituție a Uniunii Europene examinează faptele expuse în raportul preliminar și formulează un răspuns.

c) Raportul: Curtea de Conturi adoptă raportul de audit în cadrul reuniunii colegiului membrilor.

d) Publicarea: Publicarea raportului de audit în toate limbile oficiale ale Uniunii Europene, însoțit de răspunsurile formulate de Comisie sau de altă instituție pe Internet și în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene.

e) Descărcarea de gestiune: decizia politică a Parlamentului European cu privire la execuția bugetului.

f) Monitorizarea impactului: monitorizarea măsurilor corectoare luate ca urmare a constatărilor și recomandărilor Curții de Conturi Europene.

Prezentare generală a rapoartelor de audit și a avizelor

Rezultatele auditurilor financiare și de conformitate efectuate de Curtea de Conturi sunt

publicate, în principal, în raportul anual privind bugetul general al Uniunii Europene și în raportul anual privind fondurile europene de dezvoltare (FED), precum și în rapoartele specifice privind agențiile Uniunii Europene.

Rezultatele auditurilor performanței sunt publicate în rapoarte speciale pe tot parcursul anului.

Curtea de Conturi publică, de asemenea, avize privind proiecte de legislație care au un impact asupra gestiunii financiare.

Rapoartele anuale privind exercițiul financiar 2006.

Conform rapoartelor anuale ale Curții de Conturi, cheia unei bune gestiuni a bugetului Uniunii Europene o reprezintă sistemele de control intern suficiente și corespunzătoare gestionate de Comisie și statele membre.

Pe parcursul ultimilor ani, Curtea de Conturi a recunoscut eforturile Comisiei de a promova și a aplica proceduri îmbunătățite de controlul intern și de gestiune, acoperind atât fiabilitatea conturilor Uniunii Europene, cât și legalitatea și regularitatea operațiunilor înscrise în aceste conturi.

Raportul anual privind exercițiul 2006 a continuat această tradiție, identificând domeniile în care s-au înregistrat îmbunătățiri, unele dintre acestea fiind semnificative, precum și prezentând domeniile importante de cheltuieli unde situația continuă să fie nesatisfăcătoare.

Conform concluziei Curții „Conturile finale anuale ale Uniunii Europene”, care redau execuția bugetului Uniunii Europene pentru exercițiul 2006, prezintă, în mod fidel, sub toate aspectele semnificative, situația financiară și rezultatele Uniunii „cu excepția supraexinderii datorilor pe termen scurt și a prefinanțării înscrise în bilanț. Prin urmare, s-a constatat că este nevoie în continuare de progrese pentru ca noua introducere contabilă pe bază de angajamente să fie în totalitate satisfăcătoare și să își atingă întregul potențial ca sursă de informații fiabile de gestiune și de supraveghere.

În ceea ce privește domeniile bugetare care acoperă majoritatea plăților înscrise în „Conturile finale anuale ale Uniunii Europene” – agricultură (în special în acele domenii de cheltuieli care nu sunt acoperite de Sistemul integrat de administrare și control IACS – Interated Administration and Control System), politici structurale, politici interne și o parte semnificativă din acțiunile externe – Curtea de Conturi a exprimat o opinie contrară privind legalitatea și regularitatea, concluzionând că plățile din aceste domenii de cheltuieli sunt în continuare afectate în mod semnificativ de erori.

În ceea ce privește plățile din aceste domenii, sistemele de supraveghere și de control au reușit doar parțial să gestioneze riscurile apariției de erori la nivelul legislației și regularității operațiunilor.

Curtea de Conturi a subliniat că un impact considerabil asupra legalității și a regularității operațiunilor l-au avut criteriile de eligibilitate complicate sau neclare sau cerințele juridice complexe.

Cu toate acestea, Curtea de Conturi a observat o reducere apreciabilă a nivelului estimat de eroare din cadrul operațiunilor din domeniul agriculturii și a concluzionat că, atunci când a fost aplicat corespunzător, sistemul integrat de administrare și control (IACS) s-a dovedit a fi un sistem eficient în limitarea riscului de cheltuieli neconforme cu reglementările. Mai mult, Curtea de Conturi a concluzionat că nu s-au identificat erori semnificative nici în ceea ce privește operațiunile subiacente angajamentelor și veniturilor, nici în cazul plăților legate de cheltuieli administrative, de strategie de preaderare, în cea mai mare parte a acesteia sau de anumite părți din acțiunile externe.

Raportul anual privind Fondurile Europene de Dezvoltare (FED)

În Raportul anual privind fondurile europene de dezvoltare (FED), publicat în 2007, Curtea de Conturi a exprimat:

- o opinie fără rezerve în ceea ce privește fiabilitatea conturilor FED;
- o opinie cu rezerve vizând legalitatea și regularitatea operațiunilor subiacente, în ceea ce privește plățile ordoanate în statele beneficiare sub responsabilitatea delegațiilor din statele respective, din cauza unui nivel de eroare semnificativ existent la nivelul acestor operațiuni.

Alte rapoarte anuale

În 2007 au fost adoptate și 28 de **rapoarte anuale specifice** privind agențiile și alte organisme descentralizate ale Uniunii Europene, precum și un Raport anual privind eficiența operațională a administrării Băncii Centrale.

Rapoarte speciale publicate în 2007

Rapoarte speciale publicate de Curtea de Conturi au exprimat aspecte de gestiune financiară în diverse domenii, de la cooperarea în domeniul taxei pe valoarea adăugată în statele membre ale Uniunii Europene până la dezvoltarea capacităților în țări independente precum Angola și Vietnam.

Activitatea Curții identifică numeroase tipuri diferite de probleme cu consecințe diverse.

Deficiențele identificate de Curte în ceea ce privește cheltuielile imobiliare ale instituțiilor Uniunii Europene indică faptul că utilizarea anumitor fonduri europene în acest domeniu nu fusese necesară.

Deficiențele observate în Raportul privind sistemele de control, de inspecție și de sancțiuni în ceea ce privește normele de conservare a

resurselor halieutice europene ar putea avea consecințe grave atât asupra resurselor halieutice, cât și asupra viitorului sectorului pescuitului.

În pofida diversității tipurilor de cheltuieli în diferite domenii ale bugetului Uniunii Europene,

în rapoartele Curții de Conturi pot fi identificate mai multe teme comune, cum ar fi:

a) Deși fondurile ar trebui cheltuite în mod atât rapid, cât și eficient, pot exista tensiuni în ceea ce privește îndeplinirea ambelor scopuri în același timp.

b) Cu toate că planificarea nu poate oferi nicio garanție privind eficacitatea, ea este totuși de mare importanță. S-au abordat aspecte privind **planificarea strategică și pe termen lung.**

c) Evaluările efectuate de Comisie reprezintă un element-cheie al sistemului său de gestionare a performanței atât pentru a evalua performanța, cât și pentru a identifica aspectele care necesită îmbunătățiri.

Efectuarea acestor evaluări prea devreme în cadrul ciclului de planificare înseamnă că nu vor exista progrese și date relevante suficiente pentru a permite realizarea unei evaluări.

Pe de altă parte, realizarea tardivă a evaluărilor poate reduce posibilitățile de a efectua în timp util ajustări pentru perioada curentă sau de a aduce îmbunătățiri pentru perioada următoare.

Aspectele legate de **programarea evaluărilor** au fost abordate în Raportul privind execuția proceselor la mijlocul perioadei – fondurile structurale și Raportul privind

evaluarea programelor-cadru de cercetare și dezvoltare tehnologică.

d) Atât evaluările, cât și auditurile sunt mai dificil de realizat în cazurile de **lipsă de claritate a obiectivelor programelor de cheltuieli**. Lipsa

de claritate a obiectivelor determină nu numai dificultăți în ceea ce privește evaluarea și monitorizarea programelor, ci și, mai important, riscuri pentru eficacitatea programelor respective.

e) Gestionarea și controlul cheltuielilor europene se supun unor reglementări complexe, care trebuie să fie clare și fără echivoc pentru a se asigura utilizarea fondurilor în conformitate cu destinația prevăzută.

Pentru ca fondurile să fie colectate sau utilizate astfel cum s-a prevăzut, sunt necesare **definiții și**

norme clare.

Lipsa unor definiții comune, de exemplu privind gestionarea Fondului european pentru refugiați sau privind controalele efectuate în statele membre la exporturile de produse agricole, este unul dintre factorii care pot afecta exhaustivitatea, comparabilitatea și fiabilitatea datelor schimbate între statele membre. Aceasta poate avea un impact atunci când datele sunt utilizate ca bază în procesul decizional, cum ar fi cel privind alocarea fondurilor.

f) O altă temă identificată a acoperit aspecte legate de **calitatea datelor**.

Exemple de rapoarte speciale publicate în 2007:

- Execuția proceselor la mijlocul perioadei – fondurile structurale.
- Cheltuielile imobiliare ale instituțiilor.
- Gestionarea Fondului european pentru refugiați.
- Controalele fizice și de substituție ale mărfurilor care fac obiectul unei cereri de restituire la export.
- Eficacitatea asistenței tehnice în contextul dezvoltării capacităților.
- Sistemele de control, de inspecție și de sancțiuni în ceea ce privește normele de conservare a resurselor halieutice europene.
- Cooperarea administrativă în domeniul taxei pe valoarea adăugată.

Manuscrisele lui Mihai Eminescu (în facsimil)

În organizarea Academiei Române - Secția de Filologie – Literatură, Biblioteca Academiei Române, Fundația Națională pentru Știință și Artă - s-a desfășurat luni, 15 iunie 2009, o sesiune solemnă dedicată prezentării ultimelor volume din *Manuscrisele lui Mihai Eminescu (în facsimil)*.

S-a încheiat, astfel, un proiect imaginat în anii '70 de Constantin Noica și realizat între 2004-2009 de Academia Română În acest fel, a fost omagiat POETUL, de la dispariția căruia s-au împlinit 120 de ani.

O nouă apariție editorială în Editura Academiei Române EMINESCU: O PERSPECTIVĂ DIALOGICĂ de Gheorghe DOCA

Autorul, prof. univ. dr. Gheorghe DOCA se explică:

Punctul de pornire al acestei lucrări îl reprezintă observația că în poeziile lui Eminescu întâlnim numeroase forme de adresare (pronume și verbe la persoana a II-a, verbe la imperativ, vocative etc.): „Altul este al tău suflet / Alții ochii tăi acum”; „Astfel numai, Părinte, eu pot să-ți mulțumesc / Că tu mi-ai dat în lume norocul să trăiesc”; „O, vino iar! / Cuvinte dulci inspiră-mi”; „O, rămăii!”. Din cele 61 de Poezii ale Ediției Maiorescu din 1883-1884, 54 prezintă asemenea mărci explicite ale dialogului. Postumele confirmă această aplecare către dialog a eului liric, ca și variantele, de altfel, unde întâlnim, adesea, o evoluție de la expresia la pers. I (eu) către expresia în care este implicată persoana a II-a (tu) la ceilalți poeți români – prezintă la Eminescu o trăsătură aparte despre care se poate intuit că trece dincolo de aspectul formal al poeziei pentru a atinge straturi mai profunde ale personalității și operei poetului.

În ceea ce privește suportul teoretic al acestei abordări, este de reținut că observația de mai sus se coroborează, pe de o parte, cu dialogismul lui Bahtin și, pe de altă parte, cu una dintre distincțiile de prim ordin în problema cunoașterii, pe care le-a evidențiat gândirea filosofică a ultimelor decenii ilustrată de Hans Georg Gadamer și Ferdinand Gonsetzh. Orice fapt de limbaj – sușine, în esență, Bahtin – posedă o dimensiune dialogică, întrucât „Vorbirea întâlnește vorbirea altcuiva pe toate căile care o conduc către obiectul său, iar ea nu poate să nu intre într-o relație vie și intensă cu vorbirea semenului”. În aceste condiții – se întreabă, retoric, Bahtin – „Vorbirea în care autorul ei nu aude vocea semenului, vorbirea în care nu există decât el, el în întregime, poate ea, oare, să devină materie primă sau punct de plecare pentru opera literară?” Eminescu pare să-și fi însușit avant la lettre adevărul cu privire la imanenta năzuință dialogică a mesajului poetic, dându-i expresia compozițională adecvată, adică aceea marcată prin formele adresării.

Relativ la cunoaștere, pertinentă pentru o asemenea abordare este distincția între cunoașterea de tip monologic și aceea de tip dialogic. Avem a face, pe de o parte, cu cunoștințe și adevăruri stabilite o dată pentru totdeauna , nespuse îndoielii. Ele sunt fixate în cărți și tratate scolastice și trebuie luate/însușite ca atare, fără a fi supuse întrebărilor, așa cum sunt transmise, în genere, de școală. Pe de altă parte, din perspectivă dialogică, cunoștințele și adevărurile nu sunt privite ca rezultate definitive, imuabile; ele trebuie supuse neîncetat verificării prin experiență care le poate, eventual, infirma, cel puțin parțial, fac obiectul întrebărilor – frecvent în lirica eminesciană al mirării – menite să le deschidă către noile cunoștințe dobândite prin repunerea lor în cauză, ceea ce le face să devină vii, supuse neîncetat mișcării, transformării care domină, de altfel, totul atât în natură, cât și în societate, inclusiv în om.

Trăsătură proprie omului, în genere, la niveluri mai mult sau mai puțin evidente, dialogismul reprezintă, în perspectiva abordării de față, o caracteristică esențială pentru înțelegerea lui Eminescu. Fără a nega pertinenta abordărilor de până acum ale opere eminesciene, ci, dimpotrivă, situându-se într-o relație de complementaritate cu ele, abordarea din perspectivă dialogică se dovedește capabilă să releve aspecte și laturi rămase ascunse privirii criticilor și istoricilor literari și, în ultimă instanță, aptă să configureze o structură de ansamblu coerentă, susceptibilă să articuleze o nouă grilă de percepere și interpretare a scrierilor lui Eminescu. Dialogismul apare, astfel, ca un principiu ordonator despre care se poate susține că unește pe dedesubt tot ce a scris

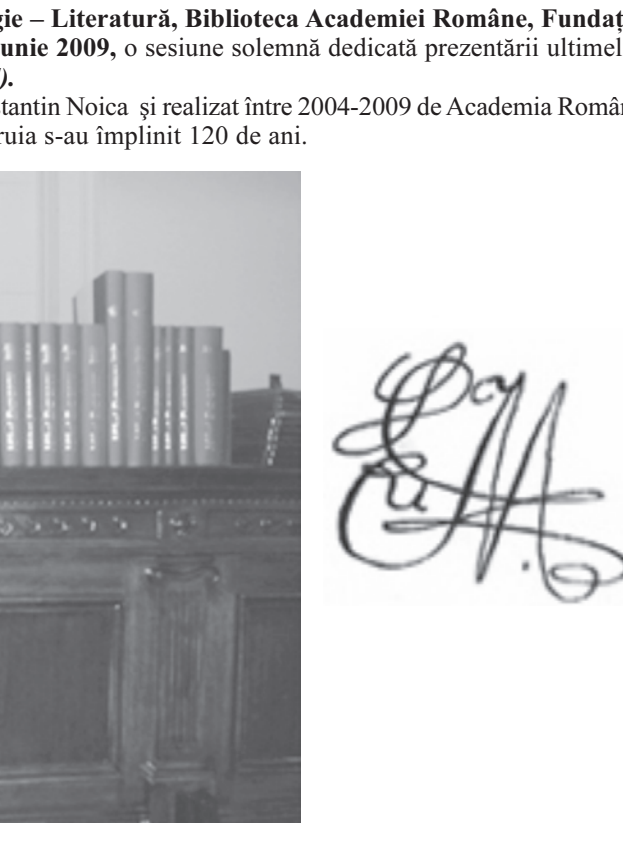
La Vidin s-a inaugurat

Prima Bibliotecă românească din Balcani – ALBOTINA

În predoslovia **Molitvenicului**, tipărit la Câmpulung în 1635, domnitorul cărturar Matei Basarab aruncă repede o privire în ograda domniei sale, unde constată că „*e foamețe și sete, nu însă de pâine și apă, ci de vădită hrană și adăpare sufletescă*”, adică de carte. Și găsește și pricina „*împuținării cârților*!... „*desele năvăliri și împresurări ale diferitelor popoare*”, dar și remedul: „*unei astfel de foamețe prea amare, să-i potolim truda. Și am priceput, deci, că răul a venit din pricina sărăciei cârților [...], iar prin înmulțirea acestora va dispare acel rău*”.

Păstrând proporțiile, peste ani, medicul Ivo Filipov Gheorghiev, președintele Uniunii Etnicilor Români din Bulgaria „*Ave*”, președintele Sucursalei din Vidin a Societății Naționale *Spiru Haret* pentru Educație, Știință și Cultură, a sesizat și el același rău: lipsa cărții românești pentru românii din zona Vidinului și a unei biblioteci funcționale. Între numeroasele sale inițiative privind acordarea de minime drepturi consăngenilor săi, sintetizate într-un **Memorandum** adresat oficialităților bulgare și românești (două state membre ale Comunității Europene, obligate, ca atare, să respecte legislația europeană privind drepturile minorităților naționale), Ivo Filipov Gheorghiev, ajutat benefice de soția sa, Lucia, a înscris și crearea unei biblioteci de carte românească în Vidin. Pe tăcute, dar sârguincios, a solicitat și obținut donații de carte din România și, astfel, s-a creat un prim embrion. O încercare de creare de fond de carte românească se datorează lui Ivan Juvetov, directorul Centrului Cultural din Vidin, dar spațiul foarte mic nu i-a permis crearea unei biblioteci în sensul real al cuvântului. Cele circa 75 de volume existente în Centrul său le-a transferat bibliotecii recent înființate.

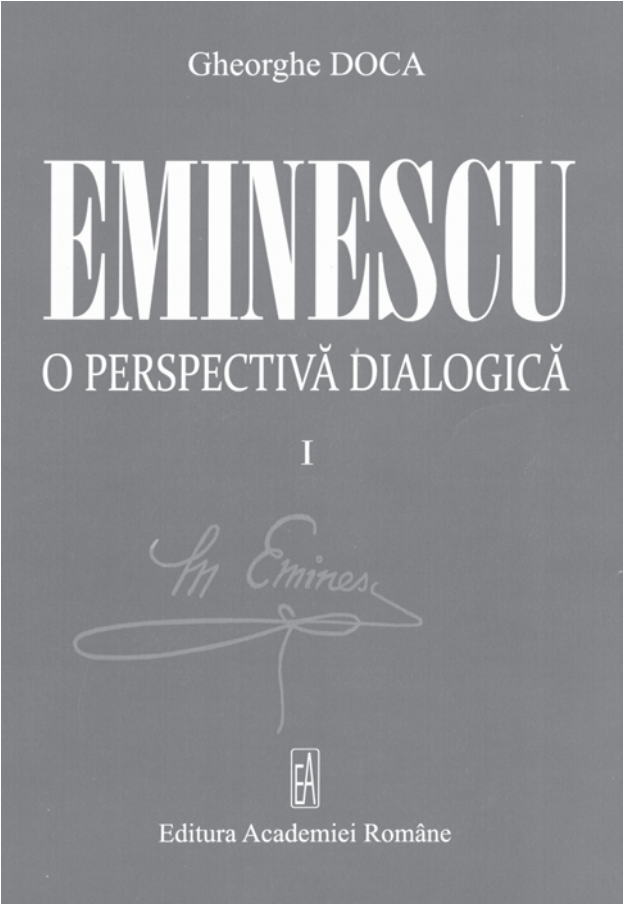
Spre a acorda importanța cuvenită unei asemenea inițiative, Ivo Filipov Gheorghiev a inaugurat oficial Biblioteca românească, adăpostită la sediul AVE, sâmbătă 13 iunie 2009, în preajma zilei de intrare în ertăritate a „*omului deplin al culturii românești*”, adică a lui Eminescu. Au participat oficialități românești (atașatul cultural al Ambasadei României din Sofia, Grigore Ghereacanu, consulul României la Sofia, Silviu Catană, reprezentantul Departamentului pentru Relațiile cu Români de Pretutindeni din cadrul Ministerului Afacerilor Externe, Mircea Gherbovet), personalități culturale și științifice din România (aromânul Lascu

O nouă apariție editorială în Editura Academiei Române EMINESCU: O PERSPECTIVĂ DIALOGICĂ de Gheorghe DOCA

Eminescu: poezia, proza, teatrul, publicistica, însemnările și cugetările sale.

În prezenta lucrare se identifică șase categorii constante inerente dialogului, în genere, ca relație interlocutivă, precum și raportării dialogice la lume și la sine, proprie omului: primordialitatea relației; deschiderea la/către lume, la/către altul/celălalt, la/către sine; ieșirea din sine și disponibilitatea pentru întâlnirea cu altul/celălalt; alteritatea; reciprocitatea; întoarcerea îmbogățită la/in sine. Perceperea și interpretarea personalității lui Eminescu ca și a opereii sale se articulează în capitole distincte consacrate fiecăreia dintre aceste șase categorii, alcătuiind, în

ansamblu, o fenomenologie sui generis a dialogismului eminescian. Considerată și ea din această perspectivă, viața poetului este tratată în trei capitole: *Formarea sinelui – de la hoinăreală la căldătoria inițiativie*; *Trăirea sinelui – între contingent și transcendent*; *Pierderea sinelui – între deschiderea dialogică și închiderea în sine*. Capitolelor menționate li se adaugă tratarea în trei capitole distincte a următoarelor teme: *Eminescu – omul comunicant*; *Eminescu – autoportret epistolar*; *Un crezuet al dialogismului eminescian*: Epigoni.

Pentru fiecare componentă a abordării acestui registru tematic și chiar pentru fiecare afirmație sau detaliere am căutat și am găsit susținere/acoperire în scrierile poetului. Studiile critice sau de istorie literară pleacă, în general, de la premisa cunoașterii de către cititor a scriitorului analizat. De aceea, trimiterile la operă sunt, de regulă, fragmentare, limitându-se adesea la strofe, versuri sau chiar sintagme ori cuvinte, de obicei scoase din context. Premisa acestei abordări este că cititorul nu este un (bun) cunoscător al scrierilor eminesciene și că mai important decât considerațiile despre operă este accesul la operă. Trama teoretică a dialogismului nu este în ultimă instanță decât un ghid care îl aduce pe cititor în situația de a citi sau a reciti, adică de a lua contact direct cu opera. Nu numai cu poezia, ci și cu scrisorile sau cugetările lui Eminescu, altfel, nu neapărat inaccesibile cititorului mediu, dar neaftele la îndemână și de aceea ignorate. El nu le știe direct, ci le știe numai prin ceea ce îi dă, în studiul său, criticul sau istoricul literar. Se știe în acest sens că edițiile cuprinzând postumele sau publicistica au o răspândire limitată, iar cele cuprinzând corespondența, însemnările și cugetările sunt de-a dreptul rare. De reținut în mod deosebit faptul că în această lucrare sunt aduse în prim-planul atenției multe poeme, în special dintre cele postume, care, în exegeza eminesciană, nu sunt pe larg analizate, ci doar din când în când menționate și rareori integrate discursului critic. Lucrarea cuprinde, așadar, de multe ori nu doar fragmente din scrierile lui Eminescu, ci scrieri întregi – poezii, scrisori, cugetări sau chiar articole din publicistica poetului. De aici, considerabila întindere a lucrării, neobisnuită, astăzi, în ceea ce editurile nu la dispoziția publicului. Dar ceea ce la prima vedere apare ca rebarbativ (două-trei volume) se va dovedi repede ca ceea care adună între aceleași coperi o (nouă) interpretare critică, scrieri eminesciene și chiar fragmente critice mai ample aparținând lui Maiorescu, G. Călinescu, Tudor Vianu, D. Murărașu, George Munteanu.

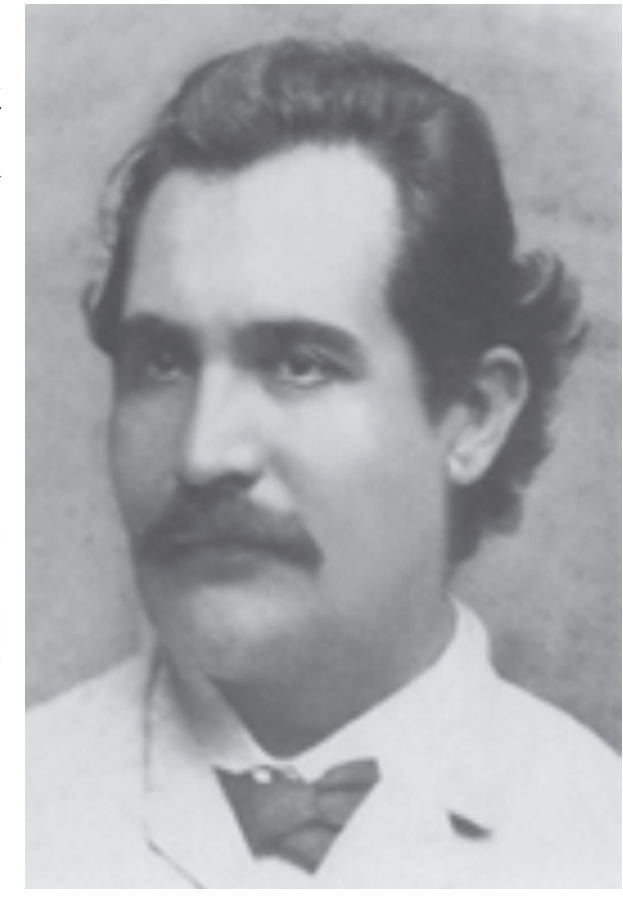
Toate formează o antologie sui generis de texte, prin care cititorul nu este numai îndrumat spre opera lui Eminescu, ci reprezintă chiar opera, într-o prezentare fragmentară, desigur, dar coerentă și concludentă pentru valoarea ei estetică, în primul rând, dar și ideatică și umană.

Pe scurt, prin prezenta lucrare se aduce în ochii cititorului ceea ce, cu aproximația și rezervele cuvenite, s-ar putea numi o carte totală, cuprinzând nu numai o interpretare a textelor, ci și textele interpretate, pentru ca cititorul să-și poată, eventual, forma propria sa interpretare.

Nu facem din Eminescu un protocronist. Dar nici nu putem ignora ceea ce în scrierile lui corespund gândirii moderne, anticipând-o, uneori, într-o formă embrionară, desigur, dar nu mai puțin semnificativă pentru poziționarea sa în raport cu marile probleme ale omului, în confruntarea cu lumea și cu sine însuși. Acestea nu sunt în esență altele acum decât cum erau în epoca lui Eminescu. Iar din răspunsurile – de cele mai multe ori exemplare și, uneori geniale – date de Eminescu acestor probleme avem de tras învățăminte pentru răspunsurile pe care suntem chemați să le dăm noi astăzi. În esență, Eminescu este văzut în această lucrare cu ochii cititorului de astăzi.

Publicul țintă vizat de lucrarea de față îi include pe toți românii cu un nivel de instrucție relativ ridicat (cel puțin un tojm liceu, dacă nu și studii superioare). În afara criticilor și istoricilor literari, potențial interesați sunt profesorii de română și studenții de la facultățile cu profil filologic, dar și elevii din clasele superioare de liceu sau chiar unii elevi de gimnaziu. Între destinatarii lucrării trebuie incluși, în principiu, și românii din diaspora care au rămas legați (nostalgici!) de valorile culturii românești, precum și studenții de la secțiile sau lectoratele de limbă, cultură și civilizație românească de la universitățile din străinătate. Trebuie desigur să se țină seama și de înzestrarea bibliotecilor școlare și universitare.

De aceea – în funcție, evident, și de marketing-ul care va preceda apariția lucrării și o va însoți timp de doi-trei ani – tirajul va trebui să fie suficient de mare, prevăzându-se, eventual, apariția în tranșe, pe baza interesului manifestat de publicul cititor.

lucrări este că cititorul nu este un (bun) cunoscător al scrierilor eminesciene și că mai important decât considerațiile despre operă este accesul la operă. Trama teoretică a dialogismului nu este în ultimă instanță decât un ghid care îl aduce pe cititor în situația de a citi sau a reciti, adică de a lua contact direct cu opera. Nu numai cu poezia, ci și cu scrisorile sau cugetările lui Eminescu, altfel, nu neapărat inaccesibile cititorului mediu, dar neaftele la îndemână și de aceea ignorate. El nu le știe direct, ci le știe numai prin ceea ce îi dă, în studiul său, criticul sau istoricul literar. Se știe în acest sens că edițiile cuprinzând postumele sau publicistica au o răspândire limitată, iar cele cuprinzând corespondența, însemnările și cugetările sunt de-a dreptul rare. De reținut în mod deosebit faptul că în această lucrare sunt aduse în prim-planul atenției multe poeme, în special dintre cele postume, care, în exegeza eminesciană, nu sunt pe larg analizate, ci doar din când în când menționate și rareori integrate discursului critic. Lucrarea cuprinde, așadar, de multe ori nu doar fragmente din scrierile lui Eminescu, ci scrieri întregi – poezii, scrisori, cugetări sau chiar articole din publicistica poetului. De aici, considerabila întindere a lucrării, neobisnuită, astăzi, în ceea ce editurile nu la dispoziția publicului. Dar ceea ce la prima vedere apare ca rebarbativ (două-trei volume) se va dovedi repede ca ceea care adună între aceleași coperi o (nouă) interpretare critică, scrieri eminesciene și chiar fragmente critice mai ample aparținând lui Maiorescu, G. Călinescu, Tudor Vianu, D. Murărașu, George Munteanu.

Toate formează o antologie sui generis de texte, prin care cititorul nu este numai îndrumat spre opera lui Eminescu, ci reprezintă chiar opera, într-o prezentare fragmentară, desigur, dar coerentă și concludentă pentru valoarea ei estetică, în primul rând, dar și ideatică și umană.

Pe scurt, prin prezenta lucrare se aduce în ochii cititorului ceea ce, cu aproximația și rezervele cuvenite, s-ar putea numi o carte totală, cuprinzând nu numai o interpretare a textelor, ci și textele interpretate, pentru ca cititorul să-și poată, eventual, forma propria sa interpretare.

Nu facem din Eminescu un protocronist. Dar nici nu putem ignora ceea ce în scrierile lui corespund gândirii moderne, anticipând-o, uneori, într-o formă embrionară, desigur, dar nu mai puțin semnificativă pentru poziționarea sa în raport cu marile probleme ale omului, în confruntarea cu lumea și cu sine însuși. Acestea nu sunt în esență altele acum decât cum erau în epoca lui Eminescu. Iar din răspunsurile – de cele mai multe ori exemplare și, uneori geniale – date de Eminescu acestor probleme avem de tras învățăminte pentru răspunsurile pe care suntem chemați să le dăm noi astăzi. În esență, Eminescu este văzut în această lucrare cu ochii cititorului de astăzi.

Publicul țintă vizat de lucrarea de față îi include pe toți românii cu un nivel de instrucție relativ ridicat (cel puțin un tojm liceu, dacă nu și studii superioare). În afara criticilor și istoricilor literari, potențial interesați sunt profesorii de română și studenții de la facultățile cu profil filologic, dar și elevii din clasele superioare de liceu sau chiar unii elevi de gimnaziu. Între destinatarii lucrării trebuie incluși, în principiu, și românii din diaspora care au rămas legați (nostalgici!) de valorile culturii românești, precum și studenții de la secțiile sau lectoratele de limbă, cultură și civilizație românească de la universitățile din străinătate. Trebuie desigur să se țină seama și de înzestrarea bibliotecilor școlare și universitare.

De aceea – în funcție, evident, și de marketing-ul care va preceda apariția lucrării și o va însoți timp de doi-trei ani – tirajul va trebui să fie suficient de mare, prevăzându-se, eventual, apariția în tranșe, pe baza interesului manifestat de publicul cititor.

EMINESCU – PRIMA JERTFĂ POLITICĂ PE ALTARUL DACIEI MARI (I)

(Urmare din pag. I)

• *Precum se cunoaște, începând din secolul al XVIII-lea, când trei mari imperii (otoman, țarist și habsburgic) înconjuraseră, practic, vatra de viețuire a neamului românesc și se confruntau pentru acest spațiu chiar în interiorul său, în marile cancelarii s-au făcut proiecte, unele oculte, care vizau reconstituirea Daciei, ca stat-tampon între acestea.*

Ideea constituirii unui stat (regat) cu numele „*Dacia*”, care să cuprindă teritoriul ale străvechii Dacii, a devenit problemă de negociere între imperiile europene, în contextul războaielor napoleoniene de la începutul secolului al XIX-lea. Boierii români patrioți visau la unirea Principatelor în „*Dacia*” sau „*Valahia Mare*”, iar imperiile vecine se târguiau să obțină foloase din unirea Ardealului cu Principatele Române, formând „*regatul Dacia*”.

Atât imperiul habsburgic, cât și cel țarist, au dorit, în anumite contexte geopolitice, formarea unui stat-tampon, cu numele *Dacia*, însă fiecare voia să-l ia sub tutelă proprie: „*Dacia austriacă*” urma să încorporeze Ardealul unit cu Principatele, iar „*Dacia rusească*” urma să încorporeze Țara Românească (Valahia), Moldova și locul pe Dunăre în jos până la Mare, adică Dobrogea. Deci, *fiecare imperiu vecin voia o Dacie a lui, și nu o Dacie românească*.

• *Numele „Dacia” a constituit premisa pe fundamentul căreia a fost gândită refacerea statalității românești în vatra ancestrală a neamului.* Opleidiă de filosofi, istorici, sociologi sau revoluționari reprezentând așa-numita „*generație pașoptistă*”, s-au apucat de o activitate laborioasă pentru redefinirea națiunii române. Astfel, în vâltoarea revoluției de la 1848 s-a născut **naționalismul românesc**, având ca suport organic un amplu program de redopteare națională și refacerea statalității în vatra vechii Dacii. Numele «**Dacia**» s-a înscris între proiectele de organizare etno-politico-statală a românilor, exprimând unul dintre cele mai importante curente de gândire și de acțiune revoluționară a momentului, alături de *Daco-Romania*, *Daco-România* și *România*.

Este important de menționat că Eminescu a cunoscut aceste proiecte, unii dintre autorii lor, ideosebi învățații ardeleni, fiindu-i mentori în perioada studiilor sale în capitala Austriei, apoi a Austro-Ungariei.

• **Făurirea statului național român, în anul 1859**, prin unirea Munteniei cu Moldova de la apus der răul Prut (inclusiv Bugeacul, dat Moldovei după războiul Crimeei), sub conducerea lui Alexandru Ioan Cuza, a constituit, pe fond, primul mare pas vizând realizarea, prin cuget și faptă românească, a proiectului **Daciei Mari**.

Eminescu - în bătălia pentru asumarea și recunoașterea identității naționale

• Noul stat apărut la „*porțile Orientului*”, în formula acceptată de către Marile Puteri ale timpului, avea un nume atipic: „*Principatele Unite ale Moldovei și Valahiei*”, locuitorii săi fiind numiți, pe cale de consecință, „*moldoveni*” și „*valahi*”. Imperiile vecine au încercat să mențină această realitate etno-politică și să o exploateze în folos propriu. Astfel se explică precauția privind asumarea și recunoașterea identității naționale din partea elitelor politice românești, conștiente că pentru imperiile vecine, numele „*Dacia*”, ca entitate socio-politică creată exclusiv din perspectivă românească, era considerat un atentat la ordinea stabilită prin tratatele pe care le semnaseră de curând.

Astfel se explică de ce, în bătălia dintre numele „*Dacia*” și „*România*” s-a impus numele „*România*”, cel mai puțin contestat de către imperiile habsburgic și țarist. Este important de semnalat că reacția la această realitate etno-politică a venit din capitala Austriei, Viena, unde românii patrioți au înființat, în anul 1860, Societatea „**România**”. În același an a apărut, la Sighet, în Maramureș, „*Asociația pentru cultura poporului român din Maramureș*”. Deci, „*poporul român*” trebuia să aibă un stat cu numele de „*România*”.

• *Aceste tendințe au generat o nouă orientare în cultura română: autohtonismul.*

În același an, 1860, Bogdan Petriceicu Hasdeu, un basarabean care renunțase la moșie și la pașaportul rusesc, stabilindu-se la Iași, a publicat în „*Foița de istorie și literatură*”, apărută la Iași, studiul „*Pierit-au dacii?*”. Autorul a demontat eșafodajul învățăților vremii, în special al celor ardeleni, care susțineau originea latină a poporului român, credea în exterminarea dacilor de către romani și negau, din considerente politice, contribuția autohtonilor daci la formarea poporului român. Impactul asupra opiniei publice românești a fost mare, căci dacii dispărușeră din memoria păturii de jos (devenită „*rumâni*”, adică iobagi), iar păturii superpuse (ciociloror), care deosebire alogeni, care știau ceva „*carte*”, le dădeau fiori reci.

NOTĂ: Riposta a fost dură și din toate direcțiile. Bogdan Petriceicu Hasdeu a fost acuzat neoficial, dar și oficial, de „*manifestări antinaționale*”, de „*lipsă de temeii științifice*”, în fond de „*șarlatanie*”, dar și de propagandă rusească. El a fost nevoit să înceapă o bătălie extraordinară pentru redescoperirea și asumarea rădăcinilor poporului român.

Torantul redeșteptării neamului, prin redescoperirea rădăcinilor, odată pornit, n-a mai putut fi oprit. Un transilvănean, *Ion Codru Drăgușanu* (originar din Drăguș, de lângă Făgăraș), care a avut prilejul să călătorească în întreaga Europă și să fie implicat activ în Revoluția de la 1849 din Muntenia, s-a convins că proiectul politic românesc trebuia să aibă ca fundament rădăcinile străvechi, geto-dacice. În anul 1861, a început redactarea lucrării *Peregrinul transilvan*, o frescă interesantă a societății românești și europene a vremii sale. El a fost printre primii cărturari români care a readius în lumină *expresia „get-beget”*. Pentru Ioan Codru-Drăgușanu dacii erau „*antecesorii*” românilor („*daco-românii*”), figurile și îmbrăcămintea dacilor de începutul secolului al II-lea d.Chr. semănând cu cele ale „*țușienilor transilvani*” din a doua jumătate a secolului XIX.

• **Începând cu anul 1858, Eminescu s-a aflat vreme de câțiva ani la Cernăuți, în capitala Bucovinei ocupate de către Imperiul habsburgic.** Acolo a urmat cursurile școlii primare, apoi liceale, pe care le-a absolvit cu destulă greutate, din cauza notelor mici la limba latină și la matematică. Însă, la disciplinele *religia și limba românească* știa, după cum el însuși afirma, căt „*toți elevii români ai clasei la un loc*”. A avut ca dascăl la *Limba și literatura română* pe profesorul Aron Pumnul, pe care l-a venerat pentru cunoștințele și patriotismul său, fiind participant activ la exercițiile religioase ținute de „*bătrânul catehet*” Veniamin Iliuț cu toți elevii români.

Eminescu avea 12 ani când Alexandru Ioan Cuza a proclamat în mod solemn, în fața Adunărilor Elective ale Moldovei și Țării Românești reunite în sedință comună „*Unirea definitivă a Principatelor*”. Astfel, statul numit „*România*” a a fost considerat de către românii din ținuturile aflate sub dominație „*țara mamă*”. Spre acest stat și-au îndreptat privirile, cu speranță, românii din Transilvania, Maramureș, Crișana, Banat, Bucovina, Basarabia.

• **Eminescu s-a înscris în curentul înlocuirii la rădăcini, care avea ca pivot constituirea proiectului reconstruirii vechii Dacii.** A avut marele privilegiu de a fi cunoscut cugetul și fapta unor „*mișii luminate*” din toate ținuturile locuite de români, care activau în *Societatea literar-artistică și politică „Junimea”*, fondată în 1863 la Iași, de către un grup de cărturari, în frunte cu Titu Maiorescu. Alături de scopurile declarate, precum *însușirea cunoștințelor istorice sau limbă literară izvorâtă din limba populară, „Junimea”* a avut un scop suprem: *consolidarea suveranității Statului Român*. Pe acest fond putea fi reluat, în contexte geopolitice favorabile, proiectul „*Daciei Mari*”.

NOTĂ: Eminescu a debutat ca poet, la începutul anului 1866, în revista „*Familia*” de la Oradea, condusă de Iosif Vulcan. Avea 16 ani, când Alexandru Ioan Cuza a fost înlăturat printr-o lovitură de stat, în noaptea de 10-11 februarie 1866. În noul context, o perioadă a fost angajat ca sufler și copist la Teatrul Național din București, prilej cu care a făcut peregrinări prin

toate teritoriile locuite de români. Astfel, a cunoscut multe locuri importante ale vetrei neamului, dar și oameni de la care a cules datini și obiceiuri patriarhale, cuvinte arhaice și poezii populare. El s-a convins că trăitorii acelor locuri, aflate de o parte și de alta a Carpaților, aveau o istorie și o limbă comună, însă lipsea mult visata unitate politico-statală.

• *„Noua eră”, marcată de instalarea pe tronul României a unui prinț străin, în persoana lui Carol de Hohenzollern, a fost percepută de tânărul Eminescu ca o abatere de la proiectul „Daciei Mari”.* Noua putere politică adusese cu sine așa-numita „*ordine germană*”, dar nu putea stărpi corupția funcționarilor statului, moștenită din vremea stăpânirii turcești. Mai mult, influența franceză din timpul lui Alexandru Ioan Cuza a fost slăbită, iar organizațiile oculte, controlate de puteri străine, ieșeau la lumină ca ciupercile după ploaie. Acestea urmăreau atât subordonarea României capitalului străin, cât și subminarea bazelor statului nou creat pentru a-l aduce în stare de obediență față de marile puteri.

NOTĂ: În anul 1866, „*principele*” Gheorghe M. (Iorgu) Șuțu a creat *Loja Steaua României* („*L'Etoile de Roumanie*”), sub obediția lojii Marelui Orient al Franței (deci, lojă franceză). În aceasta au intrat membrii fostei familii Șuțu, de domnitori fanarioți (Mihai Șuțu în Țara Românească, Alecu Șuțu și Mihai Gr. Șuțu în Moldova), dar și alți politicieni, cu deosebire conservatori. Această lojă a avut „*de față*” Societatea Literară „*Junimea*”, în jurul căreia s-au strâns intelectuali care au orientat, în bună măsură, învățământul și cultura, dar și politica statului român.

• **Eminescu a fost martor la continua agresiune a identității naționale din partea celor două imperii vecine.** Constituirea statului dualist, austro-ungar, în februarie 1867 și confirmarea încorporării Transilvaniei în Ungaria, au avut reverberații adânci în gândirea sa. El observa cu tristețe, dar și revoltat, cum autoritățile ungare demaraseră în forță un intens proces de maghiarizare a românilor, cum erau alungați patrioții români care se opuneau pe față măsurilor represive. A susținut cu gândul pe români obligați să se refugieze la sud și răsărit de Carpați, în România, unde sperau să continue lupta cu ajutorul statului român. Din acea vreme, în mintea lui a încolțit ideea organizării luptei de eliberare a teritoriilor românești ocupate de cele două imperii vecine. De aceea, Eminescu s-a integrat în curentul *autohtonist*, alături de Bogdan Petriceicu-Hasdeu și de adepții acestuia, care erau potrivnici unei „*domnii străine*” și percepeau dominația străină ca un pericol la adresa națiunii române.

• *La vârsta de 17 ani, Eminescu a simțit nevoia și a avut curajul să reînvie și să exprime public mândria națională.* Pe acest fond sufletesc a apărut în revista „*Familia*”, la 2 aprilie 1867, poema patetică: „*Ce-ți doresc eu ție, dulce Românie*”, în care vorbea de „*sufletul românesc*” și făcea apel la „*frăția*” în care să trăiască fiii săi. El dorea tot binele României („*tânără mireasă, mamă cu amor*”) intrate sub o nouă putere politică, de sorginte străină. Printre rânduri se pot descifra realitățile momentului: începutul înfeudării economiei românești capitalismului prusac, precum și o serie de „*nevoi*”, precum: unitatea spirituală a românilor, promovarea culturii populare sau readucerea *românismului* din colibe în palatele de unde fusese izgonit de către cosmopoliti.

NOTĂ: Din acele momente, Eminescu a fost prezent în mijlocul unor evenimente care au marcat destinul românilor din interiorul arcului carpatic, dar și al celor din România, pe care el o numea „*țara mea de glori, țara mea de dor*”. A fost fascinat de erudiția fostului pașoptist Al. Papiu Ilarian, cel care ceruse unirea tuturor românilor într-un singur corp politic, numit **Daco-Romania**”, care să aibă ca centru Transilvania. De aceea, a aderat la ideile societății *Transilvania*, fondată în luna mai 1867 de către același Al. Papiu Ilarian, care a avut ca scop strângerea legăturilor de frăție, între junimea studioasă din toate ținuturile locuite de români.

Globalizarea: de la iluzia inocentă la deznădejdea vinovată (II)

(Urmare din pag. 1)

Din cele menționate mai sus, rezultă că globalizarea este un fenomen istoric, dar de natură recentă. El este caracteristic mai degrabă celei de a doua jumătăți a secolului XX, decât secolelor anterioare. Firește, rădăcinile sale sunt suficient de adânci, regăsindu-se în fațetele premergătoare apariției capitalismului, devenind, după aceea, un însoțitor permanent al dezvoltării lui și modernizării societății umane. Factorul care i-a imprimat tendința de afirmare a fost însă procesul *industrializării*, deși, timp îndelungat, nu a oferit semnele transformării sale într-o megatendență.

Intr-adevăr, așa cum notează și alți cercetători (Turner, 1999) industrializarea a introdus primele *practici comune* în societăți structural diferențiate din punct de vedere cultural, practici impuse de noile descoperiri științifice și tehnice a căror aplicativitate și generalizare au fost considerabil grăbite de procesul dezvoltării și adâncirii diviziunii sociale a muncii. Tehnologiile moderne de fabricație bazate, mai întâi, pe forța aburului și, mai apoi, pe cea a electricității au statuat principii și norme universal valabile de funcționare și folosire a sistemelor de mașini aflate în dotarea unităților productive. Ceea ce ne reține atenția este faptul că folosirea mijloacelor de producție tot mai performante

a atras după sine *raționalitatea* care a fost considerată pe drept cuvânt a fi solventul globalizării. Raționalitatea a contribuit din plin la depersonalizarea activității economice, aceasta din urmă fiind ghidată pretutindeni în lume de aceleași principii ale eficienței. Nesocotirea lor, sau încălcarea acestora cu bună știință, s-a datorat unor practici economice desășurate contrar acțiunii legilor obiective generate de condițiile materiale ale vremii. Tehnica mecanică ia, în zilele noastre, rafinamentul tehnicii de calcul, au sporit enorm

importanța cunoștințelor specializate și extinderea controlului rațional asupra proceselor de producție, indiferent de locul unde acesta se desfășoară. Deși, la

început, consecințele acestui proces au fost oraceum trecute cu vederea sau minimizate, pe parcurs, însă, a trebuit să fie recunoscută contribuția sa la *omogenizarea* concepțiilor cu privire la conducerea și organizarea firmelor, într-un cuvânt, la managementul producției, în pofida unor încercări de menținere a „tradiționalismului” agricol sau meșteșugăresc, ultimul specific manufacturilor timpurii. Datorită acestui fapt, globalizarea, chiar și în fazele sale incipiente, a produs o creștere foarte mare a forței productive a societății, tocmai pentru că a deschis noi piețe de desfacere, absolut necesare absorbirii producției industriale de serie mare. Pe de altă parte, dezvoltarea căilor de comunicație a permis consumarea produselor nu numai „acasă”, ci în orice colț al globului. În locul vechilor trebuințe specifice statelor industrializate, au apărut solicitări noi dictate de particularitățile consumului și de condițiile de climă întâlnite în zonele geografice importatoare. Pe această cale, creația intelectuală a unei națiuni a devenit, treptat, un bun comun al mai multor popoare care se bucură de implementarea ei în producția materială desfășurată pe teritoriul lor național. Cu alte cuvinte, în procesul creării lui modern, fiecare societate tinde spre folosirea unui singur set de principii axiale în organizarea și conducerea producției și a muncii. De aici unii s-au grăbit să desprindă

concluzia potrivit căreia societatea umană, în ansamblul ei, se îndreaptă spre ceea ce ei numesc „condiții sociale comune” privite ca o condiție a progresului economic (Waters, 1997), fapt care ni se pare a fi puțin forțat. Argumentul principal adus în sprijinul acestei teze pleacă de la constatarea (mai veche, de altfel) că lumea a fost unificată tocmai prin dominația unei singure căi de producere a bunurilor, și anume modul de producție capitalist. După cum se știe, acest punct de vedere a aparținut lui Karl Marx, care a susținut în

Puncte de vedere

lucrările sale că sistemul capitalist de producție este eficient tocmai pentru că oferă putere socială celor ce controlează producția.

Problema conceptualizării globalizării economiei nu poate aluneca pe această pantă. După părerea noastră, explicarea cauzelor care au imprimat economiei o asemenea tendință trebuie să pomească de la premisele tehnice și materiale obiective și nu invers de la consecințele sociale și politice. Fără a nega importanța lor, totuși, să observăm că acestea din urmă nu sunt decât efecte derivate ale celor dintâi.

Intr-adevăr, industrializarea, prin forța sa transformatoare, și-a extins tentaculele asupra întregului context societal, aducând cu sine sămânța modernizării și a altor arii

ale vieții sociale. Schimbările structurale induse de industrializare s-au resimțit, până la urmă, în toate articulațiile societății: de la calificarea forței de muncă până la reformele instituționale adoptate de-a lungul anilor de statele, acum dezvoltate, de la infrastructura generală, funcțional adaptată pentru a face față progresului tehnic, deja prezent în toate celelalte ramuri ale economiei naționale, până la specializarea consumului, de la diferențierea activităților economice și adâncirea diviziunii sociale a muncii, până la integrarea

lor pe orizontală și verticală. Luate împreună, toate aceste transformări au netezit drumul spre ceea ce astăzi este cunoscut sub denumirea de *convergența sistemelor economice*, fenomen semnalat cu mulți ani în urmă de unii cercetători (Kerr, C.; Dunlop, J.; Harbison, F.; Myers, C., 1973), dar, în mod cu totul nemeritat, trecut în umbră într-o serie de state din motive ideologice.

Cei ce s-au ocupat îndeaproape de studiul acestui fenomen au subliniat, pe bună dreptate, că societățile industriale seamănă tot mai mult unele cu altele, deosebindu-se vizibil de cele neindustriale. Deși procesul industrializării a fost generat, în diferite părți ale lumii, în diverse moduri, societățile industriale au

devenit, peste timp, incredibil de asemănătoare. Forța directoare a acestei convergențe, a constituit-o fără îndoială, acea „logică a industrialismului”, potrivit căreia diferitele sisteme sociale s-au adaptat progresiv noilor tehnologii aflate în plină afirmare. În virtutea acestui fapt, diviziunea socială a muncii a evoluat de așa manieră, încât forța de muncă a cunoscut un înalt grad de diferențiere între specializări, ceea ce a permis atingerea unei înalte rate a mobilității ocupaționale. Totodată, pe măsură ce industria a căpătat proporții din ce în ce mai mari, societățile în cauză s-au văzut nevoite să recurgă la noi forme organizatorice, inclusiv în domeniul marketingului, în stare să absoarbă producția de masă și s-o așeze pe baze mai eficiente. În felul acesta, societatea industrială a câștigat teren, pentru că știința și tehnologia pe care se bazează i-a determinat pe toți să vorbească aceeași limbă – cea a tehnicii moderne (Kerr, 1973).

A avut loc, așadar, o unificare globală tehnologică ce, ulterior, avea să deschidă porțile erei postindustriale, în cadrul căreia tot mai mulți oameni sunt angajați în producerea de servicii și mai puțin în extragerea de materii prime. Așa cum înainte tehnologiile de producere a bunurilor determinau asemănări izbitoare între societăți, tot așa, acum, la începuturile erei postindustriale, cunoștințele științifice, predominante în raport cu cele practice, devin sursa principală

a inovațiilor și invențiilor, singurele în măsură să propulseze omenea pe noi trepte de progres și să contribuie la rezolvare unora dintre problemele globale cu care acesta se confruntă. Ca urmare a faptului că rețelele integrate electronice au devenit operaționale, relațiile economice internaționale se pot desfășura în timp real, indiferent de distanțele care separă agenții economici interesați. Acest fapt i-a determinat pe unii cercetători (McLuhan, 1964) să considere că adevărata adâncire a

diviziunii muncii a început din momentul în care a devenit posibilă divizarea și măsurarea timpului prin utilizarea ceasului mecanic. Al doilea mijloc, după părerea noastră, care a contribuit la accelerarea

acestui proces și-a găsit materializarea în bani, în calitatea lor de semne simbolice, cu ajutorul cărora relațiile internaționale au devenit mai rapide și mai numeroase, extinzându-le la scară globală. Caracteristica de bază a acestor mijloace a devenit viteză. Deoarece comunicațiile electronice sunt virtual instantanee, ele reușesc să redea evenimentele împreună cu localizarea lor, făcându-le interdependente. În felul acesta, rețelele de telecomunicație au contribuit la crearea unui sistem economic global, în cadrul căruia marile puteri economice și-au putut coordona mai bine practicile, în direcția consolidării pieței libere, atât de mult mediatizate prin intermediul repetetelor runde ale General Agreement on Tariffsand Trade (GATT). Acest lucru a fost posibil tocmai datorită *sincronizării informației*, aspect considerat, astăzi, ca fiind una din trăsăturile de bază ale civilizației industriale, sau ceea ce cu mulți ani în urmă un cercetător numea în termeni istorici „cerință definitorie a satului global” (McLuhan, 1964), unde orice se întâmplă oricui în același timp. Desigur, televiziunea a constituit unul din factorii decisivi care a contribuit la consolidarea acestei convergeni. Acum, la o distanță apreciabilă în timp, s-ar putea spune că afirmația a fost un fel de premoniție a globalizării economiei, concept folosit în mod curent începând cu mijlocul anilor '80 din secolul trecut.

Cărțile profesorilor noștri

De la istorie la filosofie prin metafizică*

Sergiu Bălan este lector univ. dr. la Facultatea de Filosofie, Științe Politice și Studii Culturale din cadrul Universității *Spiru Haret*, unde predă cursurile și susține seminariile de Filosofie contemporană și de Filosofia istoriei. El și-a susținut doctoratul la Facultatea de Filosofie a Universității București, cu tema: *Concepția despre istorie a filosofului britanic Robin George Collingwood*, teză coordonată de academicianul Alexandru Boboc, care semnează prefața cărții.

Autorul așează de la bun început cele două domenii, *istoria și filosofia*, în central preocupărilor savantului Collingwood, identificând problematica creației sale. Acesta le consideră fundamentale și le abordează dintr-o perspectivă metafizică. Sergiu Bălan, după ce subliniază că filosofia și istoria sunt domenii distincte ale experienței și ale cunoașterii umane, surprinde cu finețe mesajul lor: „filosofia redă explicit, ceea ce ce în istorie este implicit”. Totodată, el punctează ținta cercetării lui Robin George Collingwood, și anume identitatea sublimă dintre istorie și filosofie.

Exemplul războiului și, în special, al Primului Război Mondial, este invocat de R. G. Collingwood atât pentru a evidenția triumful științelor naturale, cât și secătuirea puterilor spirituale ale Occidentului. Într-un demers metafizic, accesul se face la cauze. Astfel, calea evitării războiului, așa cum precizează Sergiu Bălan în deplin acord cu filosoful britanic, ar trebui să fie înțelegerea naturii umane și a spiritului omenesc.

Autorul proiectează istoria în concepția lui Colligwood la conștiința umană, la libertate, la umanism și la cunoașterea de sine. De asemenea, el subliniază cu profesionalism necesitatea unei critici a rațiunii istorice la Collingwood și o relaționează la Immanuel Kant, și anume la critica rațiunii pure și îndeosebi a gândirii științifice. Semnificativă este și comparația lui R. G. Collingwood cu Benedetto Croce, din unghiul concepției lor filosofice despre istorie.

Problematica istorismului este analizată, pornindu-se de la lămurirea conceptelor de istorism și istoricism și înlăturarea confuziei dintre ele. Sunt aduse în discuție opiniile avizate despre istorie, istorism și istoricism ale lui Robin George Collingwood, Karl Popper, Friedrich Schlegel, Leopold Ranke, Johann Gustav Droysen, Ernst Troeltsch, Max Weber, Friedrich Meineke, Jose Ortega y Gasset, Benedetto Croce, Giovanni Gentile și Mircea Florian. Cât privește exemplul legat de Mircea Eliade, poate că era mai bine ca, decât Ion Cordoneanu, să fie citat Roberto Scagno, cel care interpretează magistral viziunea eliadescă despre istorie și cu predilecție expresia „La terreur de l’histoire”. Recomandăm, deopotrivă, interpretările istoriei de către Bryan S. Rennie în cartea sa intitulată *Reconstructing Eliade. Making Sense of Religion*.

Deosebit de interesante, o nouate în domeniu sunt observațiile cu privire la noul istorism descrise de lector univ. dr. Sergiu Bălan.

De la celebra polemică dintre Giovanni Gentile și Benedetto Croce cu privire la filosofie și istoria filosofiei, Sergiu Bălan trece la hermeneutica istorismului croceean, care a influențat concepțiile lui Hans-Georg Gadamer cu privire la fuziunea orizonturilor (*Horizontverschmelzung*) și Robin George Collingwood despre reactualizarea trecutului (*Re-enactment*).

Un capitol aparte se ocupă cu evoluția gândirii lui Collingwood prin prisma unor critici consacrați, dar și a autocriticii britanicului. Între aceștia se distig Alan Donagan și Thomas Malcom Knox, cel ce clasifică în trei etape creația filosofică a lui Collingwood: 1) *perioada de tinerețe*, marcată de o viziune sceptică; 2) *perioada mediană*, ilustrată prin preocuparea constantă pentru o apropiere între istorie și filosofie și 3) *perioada târzie*, în care revin tendințele dogmatice și sceptice și se cristalizează istorismul

absolut al britanicului. În ceea ce-l privește pe Alan Donagan, acesta respinge clasificarea lui Knox și evidențiază faptul că R. G. Collingwood nu ar reduce filosofia la o cercetare istorică, iar relația dintre istorie și filosofie ar înceta să fie centrală în gândirea britanicului. Sergiu Bălan aduce argumente potrivit cărora statutul filosofiei și relația dintre filosofie și istorie nu sunt minore, ci reprezintă fundamentul tematic și conceptual al filosofiei lui Robin George Collingwood.

Prin intermediul principiului unității în diversitate, Sergiu Bălan prezintă raportul dintre istorie și filosofie în scrierile de tinerețe ale lui Collingwood. Interdependența, unitatea dintre istorie și filosofie, raporturile dintre formele experienței umane și mai ales critica explicită și implicită a istorismului constituie aspecte competent analizate de Sergiu Bălan. Accentul pus pe identitatea dintre istorie și știință, precum și dintre filosofie și religie reprezintă un plus incontestabil și un model exemplar al interpretării lui Sergiu Bălan. În acest sens, Robin George Collingwood critică abordările unilaterale ale religiei, reducerea ei la câte un element component (ritualul, afetele sau regulile morale etc.) și insistă asupra conținutului intelectual al filiei spus: ideile religioase ori obiectul filosofiei religiei), definit drept coordonata fundamentală a religiei. Desigur, religia lui Homer și filosofia lui Comte sunt diferite, dar filosofia și religia lui Comte sunt una, conform cu exemplificarea lui Collingwood, preluată de Bălan. Identitatea dintre filosofie și religie reprezintă, de altfel, coordonata majoră a filosofiei orientale. Takeuchi Yoshinori, de pildă, afirmă că filosofia este pilonul central al religiei și nu o critică exterioră a ei.

Sergiu Bălan numește cele cinci forme ale experienței, potrivit filosofului britanic: arta, religia, știința, istoria și filosofia. Deopotrivă, el identifică și analizează cele trei niveluri ale experienței, subliniind dialectica lor internă: dogmatic, reflexiv și identitar.

După ce înfățișează dialectica artei, a religiei și a științei, Sergiu Bălan dezvoltă dialectica istoriei și, respectiv, a filosofiei pe parcursul a două capitole separate, substanțiale și convingătoare. Astfel, se distig istoria ca percepere și regândire, filosofia dogmatică, filosofia spiritului, filosofia ca istorie și, bineînțeles, conceptul de metafizică și o atare perspectivă hermeneutică ilustrată prin problema presupuziților și prin logica întrebării și a răspunsului.

Cartea *Între istorie și filosofie. Sistemul lui R. G. Collingwood*, scrisă de lector univ. dr. Sergiu Bălan, îl recomandă pe autor drept un hermeneut al filosofiei contemporane, parte semnificativă a istoriei filosofiei universale.

Mircea ITU

*Sergiu BĂLAN, *Între istorie și filosofie. Sistemul lui R. G. Collingwood*, Editura Academiei, București, 2009, 202 p.

Soluție: Protejarea brandurilor naționale

Asist.univ. Ana-Maria STOICA, Facultatea de Marketing și Afaceri Economice Internaționale

Ph. Kotler definește conceptul de brand ca fiind „idei, percepții, așteptări și convingeri, care se află în mintea consumatorilor, potențialilor consumatori sau oricărui individ care poate afecta compania”. (Ph.Kotler, W.Poertsch, *B2B Brand Management*, Springer, Berlin, 2006, p.V) Acesta poate fi „promisiunea unui vânzător de a le furniza cumpărătorilor, în mod constant, un anumit set de atribute caracteristice, avantaje și servicii. Brandurile foarte bune comunică o garanție a calității. Dar un brand este un simbol chiar mai complex decât atât. Mesajul comunicat de un brand poate avea până la șase tipuri de semnificații” (Ph.Kotler, *Marketing Management*, Englewood Cliffs, New Jersey Prentice-Hall, 2002, p. 593)

Pornind de la definiția formulată de Ph. Kotler, există multă teorie în construirea unui brand, pe scurt, acesta reprezintă o forță socială și psihologică ce se naște pentru a îndeplini o promisiune, o necesitate existentă, o misiune. Un brand este modul în care este oglindit un bun, un serviciu, un eveniment sau o companie în mintea consumatorilor, reprezentând totalitatea percepțiilor pe care publicul le are asupra unui subiect. Fără a mai aminti ale definiții, enumerăm mai jos o parte din trăsăturile unui brand:

- este o marcă înregistrată, fiind protejată legal;
- constă într-o siglă și un slogan, care atrag atenția, fiind ușor de recunoscut;
- este o companie cu renume, ce se distinge foarte clar de produsele concurenței;
- adaugă valoare produselor, prezentând eficient beneficiile acestora.

Caracteristicile menționate sunt o componentă importantă a identității unui brand, dar

nu putem afirma că un brand înseamnă doar identitate, presupune o identitate și o imagine, însă acestea devin brand doar expuse, comunicate și acceptate. În contextul crizei economice, asemenea coordonate și trăsături fixează imaginea companiei, fiind singurul element de identificare ce creează legături emoționale cu clienții, satisfăcând una sau mai multe dintre așteptările acestora.

Pentru a crea o punte de legătură și pentru a realiza o aliniere a culturii organizaționale cu brandul, „brandurile trebuie să prindă viață întâi în interiorul organizației, fiind necesară motivarea echipei în interior, pentru ca următorul pas să fie îndeplinirea promisiunii față de clienți și a demonstra că angajații sunt cele mai importante resurse în crearea unui brand de succes, prezentând cel mai puternic instrument de management: *internal brand engagement*”

A construi un brand de angajator este similar cu a construi o casă. „Motivul pentru care atât de multe branduri eșuează este acela că a crea și susține un brand necesită competență, curaj, hotărâre, originalitate, creativitate și o infinită capacitate de a trece peste greutăți, ceea ce e o combinație rară”. În aceste condiții „pentru a construi ceva durabil, ai nevoie de fundamentul casei, de acei stâlpi care să ofere rezistență și stabilitate construcției, pentru ca, mai târziu, arhitectul să vină și să îmbrace această structură pentru a crea un lucru unic, care să comunice ceva despre proprietarul acelei construcții”.

Strategiile de comunicare, îmbrățișând o întreagă paletă de mijloace si tehnici de comunicare, folosite în politica promoțională, nu pot înălța ceva fără acceptarea următoarelor tipuri de activități: publicitatea, promovarea vânzărilor, vânzările directe sau personale, relațiile publice, marketingul direct. În esență, relațiile publice fac parte din structura activităților promoționale, dar, în practică, este dificil să comunici prin intermediul unui singur

instrument și să spui că poți construi, întâri sau sustine un brand. Pentru a atinge deciziile strategice ale organizației, trebuie ca toate componentele de management și marketing, precum moleculele, să-și unească energia, să fie bine corelate și corect utilizate, pentru sculptarea unui brand. Cât privește comunicarea, aceasta are un rol deosebit de important pentru construirea și susținerea oricărui tip de relații.

Există multă teorie în construirea unui brand, pe scurt, acesta reprezintă o forță socială și psihologică ce se naște pentru a îndeplini o misiune. Pentru a atinge deciziile strategice ale organizației, trebuie ca toate componentele de management și marketing, precum moleculele, să-și unească energia, să fie bine corelate și corect utilizate, pentru sculptarea unui brand. Un brand este modul în care este oglindit un bun, un serviciu, un eveniment sau o companie în mintea consumatorilor, reprezentând totalitatea percepțiilor pe care publicul le are asupra unui subiect. În contextul crizei economice, imaginea companiei este singurul element de identificare ce creează legături emoționale cu clienții, satisfăcând una sau mai multe dintre așteptările acestora.

Protejarea brandurilor naționale reprezintă o soluție în vreme de criză, cumpărând româneste, respectiv produse făcute în România, care folosesc forța de muncă românească, peste un milion de oameni ar avea siguranța zilei de mâine și, astfel, impozitul s-ar duce către statul român. Majoritatea produselor autohtone ar putea avea posibilitatea să se afirme în fața celor asemănătoare din import, în cazul în care se abordează forme civilizate de comerț de proximitate, însă problema intervine nu la calitate, ci la preț: avem probleme la TVA, cu taxele de raft, cu materia primă etc. O parte dintre problemele de productivitate și de infrastructură ca un punct de pornire eria financiară care afectează în mod direct producătorii, din acest punct de vedere, produsele românești ajung de multe ori să fie vândute la un preț mult mai mare decât unele, înrudite, care ajung din import pe piața din România.

Pentru multe produse românești, criza financiară reprezintă o piatră de încercare; în această perioadă, principalul factor, prin care se diferențiază produsele la raft, va fi variabila preț în mixul de marketing. Acele produse autohtone care nu corespund sau nu au un set de valori de brand și o cunoaștere calitativă care să motiveze prețul vor pierde bătălia cu acele produse aduse din alte state ale Uniunii Europene.

Pentru multe produse românești, criza financiară reprezintă o piatră de încercare; în această perioadă, principalul factor, prin care se diferențiază produsele la raft, va fi variabila preț în mixul de marketing. Acele produse autohtone care nu corespund sau nu au un set de valori de brand și o cunoaștere calitativă care să motiveze prețul vor pierde bătălia cu acele produse aduse din alte state ale Uniunii Europene. Dacia), respectiv, pentru o marcă „nouă”, trebuie realizată o identitate de brand care să sublinieze raportul calitate/preț. România este privită ca o țară tradițională, având mari șanse să se impună ca țară de origine pentru produse de calitate superioară. Cu alte cuvinte, economia se poate baza pe câteva industrii performante: cultura, IT-ul, mobila, vinurile, industriile alimentare, textilă și de îmbrăcăminte sunt domenii importante pentru realizarea unor produse românești cu un brand puternic în afara granițelor. Totodată, *salamul de Sibiu, cârnații de Pleșcoi, brânza de bivoliță, de burduf sau palinca (horinca)* sunt doar câteva dintre produsele românești care ar putea crește piața internațională, abordând o strategie de promovare intensă, care să contureze aceste branduri de origine. Putem spune că produsele românești, care au succes la nivelul pieței occidentale, pot fi cumpărate, respectiv comparate, cu oricare alt produs din gama lor: apa minerală *Borsec*, *Pinot Noir* de Dealu Mare, *Eugenia* sunt doar câteva dintre exemplele pozitive, care schițează imaginea României peste hotare. Problema pentru majoritatea produselor autohtone constă în sindromul românesc, (suferim de boala aceasta de a ne desconsidera, credem că produsele românești sunt, din punct de vedere calitativ, mai slabe, deși avem exemple de producători de succes pe alte piețe internaționale, care la noi nu sunt luați în seamă, de exemplu, așa-numitul BitDefender, foarte cunoscut în SUA, dar care în preferințele românilor nu prea există.

În ceea ce privește industria textilă, consumatorul autohton se orientează într-o proporție mare după numele de firmă și după modă. Maria Grapini, președintele Federației Patronale din Industria de Textile, FEPAIUS, spune: „Cota de piață a produselor românești în totalul pieței produselor industriei ușoare este de aproximativ 23%. Cred că există șanse să creștem

cota și în perioada crizei, dacă autoritățile statului vor reglementa importurile și le vor cere firmelor să aducă certificate de garantare a calității mărfurilor și îndeplinirea normelor de sănătate”.

Adoptând o asemenea strategie, se protejează producătorii locali și industria. „Această măsură nu contravin legislației europene. Dimpotrivă, UE ne-a dat frâu liber impunerii de norme pentru importuri, pentru a proteja cetățenii de produse de slabă calitate”, mai spune Maria Grapini.

Trebuie să ne ghidăm după principiul *cumpăr româneste pentru că sunt român*. „Ceea ce se poate observa, însă, acum pe piață este faptul că tot mai mulți producători încep să pună „îngrediente” pur românești în noile branduri, se aventurează să mizeze pe valori naționale și, din ce în ce mai puțin, pe valorile comune europene, în abordarea procesului de branding. În acest context, culoarea locală, gustul autentic, tradiția, descrierea produsului, prin apel la reputația locului de fabricație, au început să devină diferențiatori eficienți. Legendele legate de cei care le-au preparat, de locurile în care au fost produse au fost incluse în procesele de branding”. Tabloul consumatorului de produse făcute în România poate fi creionat astfel: conduce *Logan*, îmbracă confecții *Brailcon*” respectiv, *Seculiana*, folosește electrocasnice *Arctic*, pe polița din baie are cosmetice *Ana Aslan* sau *Gervolat*, iar la electronice nu are prea mult de ales: laptopuri marca *Myria*. Produsele făcute în România reprezintă peste 70% din totalul alimentelor pe care le găsim în magazinele de dimensiuni foarte mari.

În concluzie, este necesară cumpărarea produselor românești, pentru a salva locuri de muncă și a ajuta economia să depășească criza. În această situație, o astfel de strategie va oglindi locul ocupat și forța competitivă a companiei și a produselor sale în cadrul pieței, prin intermediul unor obiective concrete și mijloace de acțiune bine definite, având la bază politica de marketing.

cota și în perioada crizei, dacă autoritățile statului vor reglementa importurile și le vor cere firmelor să aducă certificate de garantare a calității mărfurilor și îndeplinirea normelor de sănătate”. Adoptând o asemenea strategie, se protejează producătorii locali și industria. „Această măsură nu contravin legislației europene. Dimpotrivă, UE ne-a dat frâu liber impunerii de norme pentru importuri, pentru a proteja cetățenii de produse de slabă calitate”, mai spune Maria Grapini.

Trebuie să ne ghidăm după principiul *cumpăr româneste pentru că sunt român*. „Ceea ce se poate observa, însă, acum pe piață este faptul că tot mai mulți producători încep să pună „îngrediente” pur românești în noile branduri, se aventurează să mizeze pe valori naționale și, din ce în ce mai puțin, pe valorile comune europene, în abordarea procesului de branding. În acest context, culoarea locală, gustul autentic, tradiția, descrierea produsului, prin apel la reputația locului de fabricație, au început să devină diferențiatori eficienți. Legendele legate de cei care le-au preparat, de locurile în care au fost produse au fost incluse în procesele de branding”. Tabloul consumatorului de produse făcute în România poate fi creionat astfel: conduce *Logan*, îmbracă confecții *Brailcon*” respectiv, *Seculiana*, folosește electrocasnice *Arctic*, pe polița din baie are cosmetice *Ana Aslan* sau *Gervolat*, iar la electronice nu are prea mult de ales: laptopuri marca *Myria*. Produsele făcute în România reprezintă peste 70% din totalul alimentelor pe care le găsim în magazinele de dimensiuni foarte mari.

În concluzie, este necesară cumpărarea produselor românești, pentru a salva locuri de muncă și a ajuta economia să depășească criza. În această situație, o astfel de strategie va oglindi locul ocupat și forța competitivă a companiei și a produselor sale în cadrul pieței, prin intermediul unor obiective concrete și mijloace de acțiune bine definite, având la bază politica de marketing.

epistolă a XX-a

Iubită cititoare,
iubite cititorule,

Niciodată prea aproape.
Tot ceea ce tubești este departe.
Tot ceea ce doare este în tine.

Arta cuprinde activități umane, creații și mai ales moduri de expresie dintre cele mai diverse și apreciate. Ea nu este o copie a realității, ci o transfigurare. Totodată, întemeiază viața.

Fiecare moment de avânt al artei a adus specificul său în istoria umanității, de la arta clasică greco-latină, arta bizantină, arta gotică, Renașterea, impresionism, expresionism, cubism și înseamnă originalitate cu orice mergând până la arta modernă.

De obicei, artistul alege una dintre formele de expresie ale artei. Doar Renașterea, prin virtutea principiului „uomo universale”, a reușit o magnifică sinteză, cel mai ilustru model fiind oferit

epistole

umanității de personalitatea și opera lui Leonardo da Vinci. Dintre discipline filosofice, estetica este aceea care se ocupă cu semnificațiile artei. Unii au impresia că artă expresionism, cubism și înseamnă originalitate cu orice preț. Pe mulți i-a înnebunit

Pablo Picasso, îndeosebi prin „Guernica”, iar, tot ceea ce ei nu au înțeles, au decretat că ar fi genial.

« Nu stearpă artă pentru artă, ci artă pentru adevăr », susținea Camil Petrescu. Așadar, mesajul și nu forma inobilează arta. La rândul său, Mircea Eliade propunea o revalorizare a esteticului atunci când scria că artă înseamnă sacru. Frumusețea interioară conferă valoare. Nu doar frumosul și adevărul caracterizează arta în mod fundamental. Echilibrul, armonia și ritmul sunt puse în evidență prin artă. Talentul, virtuozitatea, stilul, rezonanța primează în artă, întrucât nu se vizează cunoașterea lineară și rațiunea suficientă, ci intuițiile și emoțiile estetice.

Ar fi bine ca arta să nu izoleze valoarea și să revină la simplitate și naturalețe, eliminând elucubrările și tendința spre sofisticat. Este nevoie de răbdare să ascultăm cum respiră universul...

Dacă te exprimi prin sunet sau prin culoare, dacă freacă pământul sub pașii tăi, dacă știi să glăsuiești fără să te ajuți de cuvinte, dacă ai învățat cum să faci lemnul și chiar piatra să-ți vorbească, atunci trăiești prin artă. Trăim printre culori și sunete și, tonuși, viața ni se pare fadă.

În epistola a douăzeci și una aș vrea să discutăm despre sunete și culori! Sănătate și serenitate!

Cu prietenie,
al domniei tale,
Mircea ITU

Memoria exilului românesc: presa literară

Întoarcerea în Ithaca

Dan ANGHELESCU

Un Simpozion internațional, deosebit de apreciat de participanți, s-a desfășurat, în Centrul Universitar Drobeta-Turnu Severin, sub genericul *Întoarcerea în Ithaca. Literatura română din exil și din afara granițelor: realizări, recuperare, restituire*. Simpozionul a fost inițiat și organizat în condiții deosebite de prof. univ. dr. Mihaela Albu – *Facultatea de Litere a Universității Craiove*, cu un subiect care a gravitat în jurul unor teme importante privind recuperarea literaturii române scrise în afara țării. Veritabilul eveniment științific s-a bucurat de un real interes atât din partea unui număr apreciabil de personalități de la universități din țară (București – *Spiru Haret*, Sibiu, Baia Mare, Galați, Constanța, Suceava, Craiova, Turnu Severin, Alba Iulia, Ploiești, Timișoara), cât și de la importante Centre Universitare din străinătate: Georgetown University (USA), Polonia (Poznań), Ucraina (Cernăuți), Serbia (Belgrad și Novi Sad), Republica Moldova. Dintre personalitățile ce figurau în *Consiliul Științific al Simpozionului* amintim: prof. univ. dr. Mihaela Albu, prof. univ. dr. Aurelia Roman (Georgetown University), prof. univ. dr. Zdzisław Hryhorowicz (Poznań), prof. univ. dr. Gheorghe Jemovei (Ucraina), prof. univ. dr. Mariana Dan (Belgrad), prof. univ. dr. Emilia Parpală, conf. univ. dr. Codruța Stănișoară, lector univ. dr. Camelia Zăbavă (Craiova).

Inspiratul generic al simpozionului, *Întoarcerea în Ithaca*, a indus o mare densitate de aluzii și conotații care, pe lângă (multe) altele, o amintește și pe aceea a dificultei întoarceri a eroului antic, stabilind indirect similitudini cu destinul fiecăreia dintre personalitățile exilului. Dar – nu mai puțin – și cu o (încă!) dificilă *întoarcere* acasă a operei lor, zămisliată departe de țară, într-o răscură a istoriei, când tradițiile și spiritualitatea națională păreau intrate definitiv sub semnele unei iminente dispariții. Pentru fiecare – reamintim tragica sintagmă a Monicăi Lovinescu – exilul a fost o *paranteză cât o existență*: Virgil Ierunca, Ionesco, Cioran, Eliade, Vintilă Horia, Ștefan Baciu, Mira Simian, Horia Stamatu, George și Alexandru Ciorănescu, A. Busuioceanu, dar și Encescu... și – nu mai puțin – Brâncuși. Mulți dintre ei au rămas puțin cunoscuți în propria țară; dar cât privește cărțile, revistele – truda gândului lor – se poate spune că *Întoarcerea în Ithaca* este departe de a fi început. Prin urmare, e firesc faptul că asemenea manifestări, cum a fost cea desfășurată la Drobeta-Turnu Severin, prin maniera de concepție și desfășurare, oferă motive de optimism. Demersurile de ținută academică, interesul și audiența de care s-au bucurat îndreptătesc speranța că, la un anume moment, cultura română se va înfățișa, măcar unor generații viitoare, în integralitatea valorilor ei. Faptul că în mari universități, cum este cea de la Poznań, există catedre de romanistică (condusă de prof. univ. dr. Zdzisław Hryhorowicz, excepțional cunoscător al limbii și literaturii române), că acolo lucrările de licență sunt orientate spre operele marilor noștri scriitori din exil (exemplu concret Vintilă Horia sau Monica Lovinescu) spune foarte mult. De asemenea, e semnificativ și că amintita catedră de la Poznań colaborează strâns (trimițând studențe – și trebuie subliniată – excelența lor pregătire!) cu Universitatea din Craiova – respectiv cu prof. univ. dr. Mihaela Albu. Cu atât mai ciudat apare faptul că – în general – în programele învățământului nostru (dar și în unele istorii ale literaturii române), scriitorii, operele și revistele literare ale exilului românesc continuă – inexplicabil – să fie lăsate în uitare. Sunt multe lucruri pe care ar trebui să le (re)gândim. Nu e nefirescă împrejurarea că despre revistele literare ale exilului se știe, se vorbește și se scrie încă foarte puțin? Că una dintre cele mai serioase lucrări de specialitate a fost elaborată de doamna Eva Behring, cercetătoare care trăiește și lucrează în străinătate? Desigur, găsim în cartea domniei sale informații valoroase despre publicații, sunt foarte multe totul necunoscute: la Paris, *Gânduri libere* (1952- 1953), *La Roumanie indépendante* (1945-1959), *Revue d'Études Roumaines* (1953), la Roma, printre altele, *Tara, Tribuna Românilor Libere* (1949-1952), la Madrid, *Libertatea românească*, la Londra *Glia*, în Statele Unite și Canada mai multe publicații intitulate *Tribuna* (Detroit și Michigan), *Tribuna Română* (Toronto), la Rio

de Janeiro (1951-1958) *Înșir-te Mărgărite, Exilul, Deșteaptă-te, române* și încă multe altele. Există în Germania un fond de documentare extraordinar de prețios, dar, iarăși ciudat, nimeni nu pare interesat de ceea ce se întâmplă – sau nu se întâmplă acolo.

Desigur, așa cum opina Zinoviev „epoca reacțiilor emoționale este revolută. E timpul să reflectăm la esența istorică a ceea ce s-a petrecut, la resursele și determinările acelor *întâmplări*”, și „să nu ne mai mulțumim să le condamnăm!” Potrivit spuselor lui, astăzi „*demersul esențial trebuie să se concentreze în direcția unei ample recuperări a memoriei, însă dintr-o perspectivă pe care o impune reflecția pură, sprâjnită nu pe tensiunile emoționale, ci pe o morală a disprețului și nu a urii. Rațiune fără sentimente*”!. Prin urmare, dincolo de limbajul științific, echilibrat, distantat, rece – ceea ce intră în ordinea firescului fiind vorba, în fond, de o cercetare – nu ar trebui să pierdem din vedere nici acel ceva esențial: *pledoaria pentru existența noastră – pe mai departe – în adevăr!* Căci, în măsura în care astăzi asemenea noțiuni mai au o rațiune de existență, *ethosul inteligenței se regăsește numai în Adevăr!* Numeroase și bine întemeiate argumentații susțin că ar fi important să oferim generațiilor tinere (de azi și de mai târziu) posibilitatea să cunoască – fie și pentru o simplă, elocvent-educativă comparație – adevărul chip al realității culturale din România bolșevizată, când în poezie se decreta suprema valoare a politului, când artistul era silit *să cânte (!!!) munca din uzine, de pe șantiere și din colhozuri*, când scriitorii erau obligați să creeze așa-zisa *poezie proletară* pe rețetele jalnic-aberante ale unui Barbu Lăzăreanu, când, în fine, literatura română era total sufocată de modelele proletcultismului sovietic și de absurdul pusitor al declarațiilor unora ca Paul Eluard delirând pe tema – cu desăvârșire stearpă: *eu sunt un poet politic!* Aceste tragice istorii culminau în apriga prigonire a esteticii, a întemeietorilor acestuia și ai susținătorilor autonomiei și modernității operei literare. În numele realismului socialist devenit curent artistic oficial (adică obligatoriu), o vajnică *purtătoare de cuvânt* a marxismului, Georgeta Horodincă, decreta *înmulțirea operelor literare la maioreșcianism!!!*. Prin drastica extirpare a esteticului aveau să mai *distingă* Savin Bratu – vituperând *fantomă* lui Maioreșcu, N. Tertulian pe la Eugen Lovinescu și Ovid S. Crohmălniceanu, cel care – alături de alții – se dedica *sanctificării metodei metodelor: realismul socialist*. Singurele glasuri care denunțau, protestând împotriva abominabilului asasinat cultural și a unei - previzibil - totale apocalipse spirituale, au aparținut revistelor exilului. Astfel – în *Luceafărul de la Paris* – tratând polemic situația culturii din țară, Iosif Moldoveanu condamnă brutalitatea cu care regimul comunist forța o rapidă *sovietizare a întregii culturi române*; Ilie Oprea semnală *încăderea școlilor franceze* (fapt în care se deslușea un veritabil *Adio, Europa!*); Titus Barbu polemiza subliniind că *Istoria umanității nu este istoria luptelor de clasă*.

În mod similar, George Uscătescu analiza în revista *Destin* situațiile dificile în care se afla spiritualitatea românească și sublinia *efectul* previzibil al acestora: *devastatoarea secătură ontologică a adevărului în cultură.* Orice efect ontologic al înțelegerii creatoare a fost, în perioada proletcultului înlăturat, în numele unui nou pragmatism utilitarist, autonomia procesului estetic fiind considerată un lux (...) Totul integrându-se în acel fenomen al timpului nostru, care pe Freud îl definea „das Unbehagen in der Kultur”.

Pe finalul acestor (încă generale) considerații privind presa literară a exilului românesc reamintesc o memorabilă frază a lui Soljențîn: „*Nu avem voie să scriem decât despre ceea ce știm că nu se va mai repeta niciodată!*”! Deși sunt tentat, totuși n-am să *brodex* nici un alt gând peste clovența lapidară a acestor (doar câteva) cuvinte. Nu este nevoie! Desigur, am și un motiv – mărturisesc, subiectiv – de a mi le reaminti: le-am regăsit așezate pe frontispiciul unei dintre cele mai cutremurătoare opere a exilului: romanul *Adio, Europa!* Evident, mă refer la *exilul interior*. Cele două exiluri au multe, foarte multe în comun. Iar autorul amintitului roman, I. D. Sîrbu, poate sta oricând alături de altele notorii victime ale totalitarismului: Soljențîn, Ahmatova, Nadejda Mandelstam. Este ceva la care ar trebui să ne gândim mai des!

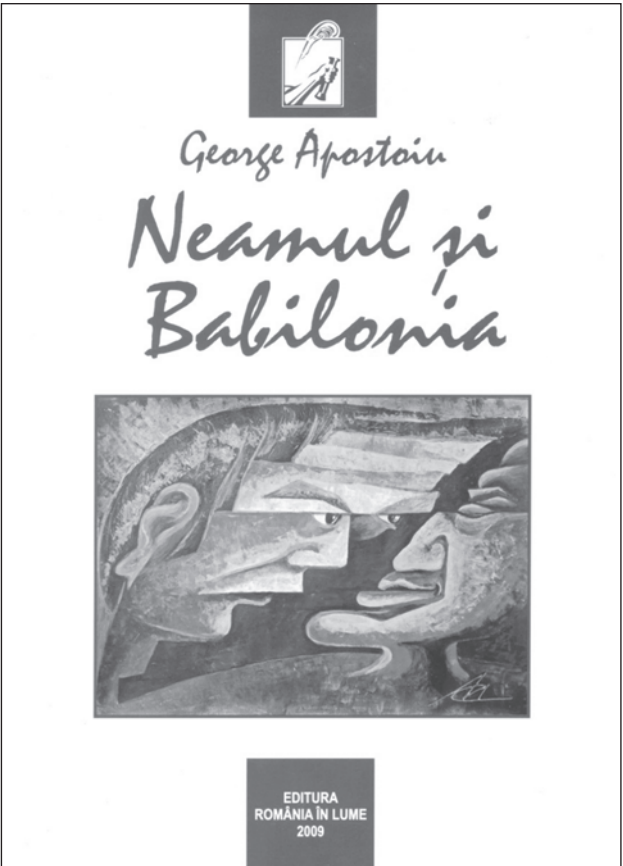
O bătaie pentru România și-ar fi putut intitula George Apostoiu noua sa carte de esuri, ieșită recent de sub tipar și lansată la Casa Titulescu (G. Apostoiu - « Neamul și Babilonia. Spiritul public în cultura română. Polemice » - Ed. România în lume). Ar fi fost acoperit s-o facă fie și pentru faptul că, precum Neculce, el nu are pretenția de a epuiza subiectul, ci doar de a juxtapune « o samă » de considerații personale. Motivația putea veni și din dorința disjungerii de cei care, cu scobitoarea ridicată deasupra capului pe post de buzdugan, se închipuie apărătorii cauzei, ignorând sau neștiind că teribilismul, fie și cu semnul plus, stărnește zămbete. Ca să nu mai vorbim de necesara delimitare de arhanghelii apocalipsului, cu vocația dinamitării, dacă se poate, totale și globale, a românismului în datele de esență, în tot ce înseamnă fibră aleasă, strălucire și durată.

Ce gând l-a dus la scrierea acestei cărți o spune autorul din capul locului: să recapitulăm (de-am știut-o cândva) ori să luăm la cunoștință (de ni se întâmplă să fi trecut pe lângă noi) de spusa unora dintre cei care «au dat culturii și istoriei, prin gândirea și ideile lor, identitatea românească». G. Apostoiu nu se simte descurajat în a se opri deliberat la disputele dintre tradiționaliști și moderniști și a expune pe tablă la vedere «idei și concepte cu rol recunoscut în civilizația românească» și care «au hrănit procesul de clarificare a identității noastre».

Am să deconspir de la început curiozitatea cu care am pornit la parcurgerea acestei cărți (observați că mă feresesc să zic *lecturarea*), avertizat cumva asupra dificultăților pe care și le asumă temerarul pornit într-o explorare teritoriului în cauză: *explorarea națională*. Cui îi mai arde astăzi să formuleze alte ziceri, în afara celor deja puse în circulație de procurorii

autofixați în jilturi înalte, cu o declarată indispoziție de a mai lăsa loc și altor gânduri? Cum să mai avem timp de *identitate națională* când Bruxelles-ul ne înghite pe nemestecate, cu tot ce avem în farfurie. Cum să îndrăznești să te mai uiți cu sfială, evlavie și cerând iertare la „omul deplin al culturii române”, când acesta este

provocat deosebite satisfacții. Pentru a mă argumenta așa avea nevoie de ceva vreme și loc de întors. Mă voi margini și mă explic sintetic. Recurg în acest scop la sfatul pe care profesorul (de matematică) Mircea Malița îl oferea celor în criză de timp în a-și duce la capăt intențiile: fixează-te asupra a cinci parametri, obiective, idei ! Iată

catalogat cu seninătate și fără drept de apel *cadavruul nostru din baie de care nu știm cum să scăpăm* ? „O oroare” taxa o jună copilă din staff-ul universității bucureștene, sintagmă pusă în circulație de aceeași statuară voce din cultura română («*poet național* »).

Uite că unii îndrănesc. Să facă ce ?

Citită agale și având creion și hârtie la îndemână, voi spune

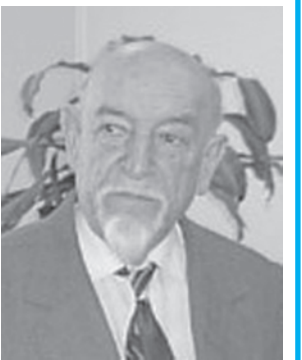
că volumul intitulat ușor ciudat, totuși numai aparent critic, mi-a

de ce mă simt dator să-i mulțumesc autorului pentru volumul recent ivit de sub tipar, la un relativ scurt interval după apariția altei cărți salutate cu entuziasm - „*Un Taleyrand pentru România*”. Acolo se exprimă diplomatul de carieră, omul literaturii de cabinet și a bibliografiilor planturoase privind statutul și statura celor predestinați a face carieră în arta negocierii, când vorbim de relațiile dintre state. Aici avarnează în scenă filologul

Neamul și Babilonia

Domnul Apostoiu înșiră pe o alică niște mărgelușe. Nu sunt mărgelușe, sunt mărgele, unele scilpitore. Nu sunt nici mărgele, sunt mătăanii. Domnul Apostoiu le prefără între degete, le dă consistență, înnumără cu ele trecerea grațiosului timp, își caută răgazul de contemplație, poate se roagă. Unele sunt de bun augur, altele exorcizează. Domnul Apostoiu vrea să le simtă prezența, căci îl ajută în credința sa. De-aceia le-a și înșirat, cu schepsis, pe alică. Și nu e alică, e dăit cordon, e fir roșu, ba poate tricolor. Mătăniile, la pipăit, dau culori și sunete, evocând ceva de dincolo de materialitatea lor, o anumită continuitate istorică. Totodată și o anumită ferveoare, căci mătăniile se raportează la un duh. Domnul Apostoiu umblă cu degete viii și cinstite să apuce acest duh. Și mi se pare că izbutește să-și transfere religiozitatea, fie ea și laică, asupra celor ce-l citește. Domnul Apostoiu pare că stă, în bobote, în fața unei slujbe ce încă se mai săvârșește. Nu sunt bobote, sunt laude iscuse și lepădări. Sunt căutări-împreună la nesfârșita slujbă a luminării neamului.

Bravo, domnule Apostoiu !

Paul EVERAC

Poate vă interesează

O tulburătoare dilemă a studenților

„A fi sau a nu fi”

Așa cum ne-a obișnuit, cu spectacole elevate, emoționante, Facultatea de Teatru a Universității *Spiru Haret* a prezentat marți, 16 iunie, la Teatrul Metropolis piesa „*A fi sau a nu fi*”, producție a studenților, în regia lui Vlad Rădescu și Sorin Dinulescu, o adaptare dramatică după „12 oameni furioși”, de Reginald Rose. O temă profund umană a ceea ce este sau nu îngădui își asumă polemic, odată cu profesorii lor, 12 studenți. Un om trebuie să moară! Sau nu? O dilemă pusă în scenă ca un exercițiu moral major, dar și ca pretext pedagogic. Dacă atunci când, la începuturile omenirii, Cain l-a ucis pe Abel, crima de a viaa unui om nu a putut fi uitată sau iertată, astăzi, cine anume și în ce condiții poate să decidă asupra vieții și, în consecință, asupra morții unui semen de-al lui?

Este un spectacol dens, patetic, care conturează pentru talentați tineri interpreți o perspectivă artistică tonică, încurajatoare, demnă de prestigiu Facultății de Teatru, unde își făuresc destinul profesional.

De fapt, spectacolul „A fi sau a nu fi” reprezintă o continuare a seriei proiectelor independente găzduite de Teatrul Metropolis, în cadrul programului ICAR, program ce urmărește sprijinirea și promovarea tinerilor creatori de teatru.

În topul celor mai mari artiști ai lumii

Constantin Brâncuși, cel mai mare sculptor al secolului XX

În stil suprarealist, iar, mai târziu, pentru reprezentarea filiformă a figurilor omenesci.

O asemenea recunoaștere a valorii autentice naționale reprezintă un semnal tonic, reconfortant, un moment de nespăsuă bucurie, iar gestul românilor, care l-au votat, exprimă încrederea lor neorodată încă de frustrările și vicisitudinile acestei perioade de recesiune și, de ce nu, de curaj patriotic.

Locul câștigat de Brâncuși în acest top al celor mai mari artiști ai lumii este unul meritat, având în vedere faptul că el a deschis un drum special spre înnoirea limbajului în sculptura contemporană.

Grupaj realizat de Adela DEAC

CASA PĂRINTEASCĂ NU SE VINDE

prin formație, însetatul de lecturi prelungește, cărțurarul deprins a tăia bărbătește iradițiile electrocutante degajate de întâlnirea cu adevărata literatură.

Așadar, prin ce îmi bucură sufletul această carte?

Scopul ei mă câștigă. Suntem chemați aproape pentru a cunoaște „direct, prin operele lor, câțiva scriitori reprezentativi”. Pentru că - nu-i așa ? - înainte de a-i *contesta* este bine să-i *citim*. Aici se află poziționată litera de început a frazei, care se caligrafiază lent, dar sigur, pe parcursul celor peste trei sute de pagini ale volumului de față. Ce-l *mâna* pe el, autorul, în *lupă* ? Să-l ascultăm: „*haosul instalat în societatea românească după 1989 a aruncat sămânța discordiei în spațiul culturii și a contribuit la criza morală post-decembriștă. Spiritul critic, și așa destul de distructiv, la români, a devenit demolator. Au fost descătușate pasiuni sub pretexte frivole, dar, mai ales, din imbolduri politice. Discernământul a fost înlocuit cu comoda și spectaculoasă furie a negării. A fost invocată nevoia de schimbare. Schimbarea se impunea. Dar ce, pentru ce și cum schimbăm?*”

Las cititorului posibilitatea de a vedea cum abordează autorul *schimbarea* și cum privește spre felurii *schimbători*.

Metoda practicăată mă cucerește. George Apostoiu pătrunde deliberat pe platoul de altitudine al culturii române, înainteașă pe suprafața de clorofilă smălțuită cu flori, umblă descult prin *verzi dumbrăvi cu filomele*, luate în stăpânire de *râuri de cântări*. Căci, atât a ajuns în apropierea *Rondului Român* își alege locurile de popos. Cu ghiozdănu pe genunchi, notează sărguincios spusele celor de față. Ascultă atent și scrie cuvințios ceea ce rostește unul sau altul. Cine sunt ei ? Cum spuneam, individualități bine conturate din *rotunda ploilor aprinși*, cum credea de cuvință să-i însemneze cineva în străluciri diamantine - Maioreșcu, Eminescu, Creangă, Caragiale, Goga, Iorga ...

Construcția demersului merita atenție. C u n o a ș t e fazele știute. Sunt definite fundațiile, apar ideile pilastru, grinzile de rezistență, pereții des-părțitori, cariatidele.

Registrul este explicit p o l e m i c . Mărturisirea autorului nu ne surprinde: „*Nu este în intenția mea să calific, să aprob, să contrazic, să amendez*”. Derutant pentru cititor, acest preaviz. Vreau să spun, în cazul în care nu-l sesizezi integral. Scriitorul nu se vrea un judecător, un distribuitor de note la purtare, un potrivnic prin vocație. N-are cum. Dacă este adevărat că opera, creația în ansamblu, are fizionomia autorului, putem confirma demonstrația și în cazul de față. Născut a fi diplomat, făcut să rămână diplomat, elegant, șlefuit în saloanele negocierilor uneori aspre și potrivnice, George Apostoiu nu poate fi altfel în scrisul său decât în viața de toate zilele.

Cartea se calchiază pe tipul său de a fi: rațional, flexibil, curtenitor, ascultător, reluctant, receptiv, dacă este cazul.

Cartea se desparte, totuși, la un moment dat, de autor. Îl trădează. Acolo când crede de cuvință, Apostoiu – din necesități de obiectivitate, devine sincer până la capăt. Dacă nu cu plus de măsură. Nu vă așteptați să dea cu pietre, să pună în circulație termeni vindicativi, ofensatori. Nu este în stare. El operează cu tehnici de ultimă oră, care taie fără să lase răni. Regrete, poate. Cu o condiție: adresantul să dispună de doza minimă necesară de obraz pentru a roși.

Eseistul George Apostoiu este proprietarul pe bază de laser, care operează laparoscopic. Separă neghina în folosul grăului în starea de puritate, pe care o bine merită. Vinovatul de starea malignă – cuvenitul blestem. Asta și compun în

subsidiază tăcerile sale, ridicările din sprâncene, reproșurile (nerostite). Semnele de punctuație sunt puse să accentueze stările alotropice de rigoare - exclamație, mirare, imperativ, dubitație.

Scriitura, ca de fiecare dată, mă încântă. George Apostoiu folosește un verb ales cu grija cu care își plimbă nepoții pe Calea Victoriei, având ochi la cel mai mărunț detaliu de traseu. Este un stilist recognoscibil ușor printre pionieri de azi de pe autostrăzile informaționale. Stăpânește perfect arta îmbinării cuvintelor în propoziții și fraze. Are știința alegerii cuvântului potrivit, indiferent de situație. Evită ostentativ agresiunea neologismelor. Știe câteva limbi străine și s-ar putea motiva îndeajuns de convingător. N-o face. Aș da textele lui pe mâna celor ce se mai ocupă de alcătuirea culegerilor de exerciții gramaticale pentru uzul elevilor ori studenților, care n-au încă Mercedes decapotabil la scară.

Am încheiat, după cum se observă, cele cinci considerente de care ne amintește academicianul Malița.

L-am felicitat și public pe autor, o fac și aici, când el nu mă vede ce scriu și nu poate provoca restricții exprimării mele. L-aș felicită o dată în plus pentru cadoul ce și l-a oferit singur la împlinirea a șaptezeci de ani de viață. Și îl mai rog ceva: să ne creadă pe noi, cei care îl citim, că mai vrem și de acum încolo la vedere câte ceva din *respirările* de care îl știm în stare.

Neagu UDROIU

Reflecții săptămânale

lecția de geografie

Ploua în rafale și abia distingeam contururile străzii. Un taxi era parcat lângă intersecție. Ce noroc. Alerg prin apă și năvălesc peste șofer, aproape urlându-i adresa. Taximetristul m-a privit

indiferent și mi-a spus că nu poate să plece din locul acela. - De ce? L-am întrebat agitat. Aveți pană, așteptați un client sau ce se întâmplă? - Nu, mi-a răspuns și a continuat să privească liniștit parbrizul inundat. - Atunci de ce nu puteți porni? Am insistat nervos. - Pentru că s-ar putea să îmi pierd fericirea. Figura mea uluită l-a făcut să continue.

- De când am ajuns aici m-am simțit fericit. Locul ăsta mă face fericit și nu vreau să mă întrezesc plecând.

- Domnule, i-am răspuns, dumneata ești un om serios? Cum poți să crezi că o bucată de asfalt te face fericit. După dumneata există locuri în care te duci ca să fii fericit așa cum te-ai duce la munte ca să respiri aer curat? Bine că nu îmi spui că ar trebui să ne căutăm fericirea cu harta. Iar dacă, așa cum spui, locul acesta produce fericire, eu de ce nu o simt?

Zăbind, taximetristul m-a întrebat:

- Dacă te-aș duce la adresa pe care mi-ai spus-o, ai fi fericit?

- Cu siguranță, pentru că acolo stau, acolo este familia mea.

Taximetristul a continuat pe același ton:

- Vezi, domnule, că și fericirea dumitale este pe o hartă. Uite, eu în locul acesta mi-am cunoscut soția, mai sus locuiește mama mea, iar la câteva străzi distanță este școala la care am învățat. De câte ori mă așez în fosta mea bancă sunt fericit. Pe dumneata nu te leagă nimic de locul în care suntem?

Am încercat să îmi amintesc și după o vreme i-am răspuns:

- Ba da. De aici, într-o vară, mi-am cumpărat prima bicicletă „serioasă”. Aveam 10 ani și tata...

Ploua deja peste doi oameni fericiti.

Alexandru LUCINESCU

O adevărată provocare

Gala Premiilor în Educație

Excelentă ideea de a lansa, în această perioadă atât de tulbur, coplesită de fel de fel de frustrări, o competiție care urmărește identificarea, promovarea și premierea bunelor practici în educație, un domeniu răvășit de criză, în care reforma, deși de ani de zile este socotită ca fiind o prioritate de importanță națională se realizează cu pași timizi, incerti, confuzi în loc de revigorarea, modernizarea procesului instructiv-formativ generând grave consecințe asupra calității actului educativ.

Inițiatoroarea acestei competiții de anvergură națională, Fundația *Dinu Patriciu*, a anunțat că pentru fiecare secțiune câștigătorii vor fi recompensați, recunoașterea valorii reprezentând criterii esențiali, relevanța, eficiența și eficacitatea practicilor intrate în concurs constituind și ele repere ale unei evaluări profunde, profesioniste.

Care sunt aceste secțiuni? Printre acestea la loc de cinste se află: *Profesorul anului* – pentru învățământul preuniversitar; *Profesorul anului* – învățământul universitar, *Facultatea anului* – instituții de stat și private, *Elevul anului* – pentru gimnaziu și liceu, *Școala anului* – pentru instituții de stat sau private, *Cercetătorul anului*, *Studentul anului* (licență, master), *Cel mai bun proiect educațional* și *ONG-ul anului în domeniul educației*.

Iată un demers generos, care exprimă prețuirea acordată educației, aflată pur și simplu în impas, recunoașterea unor valori – profesori

D.A.

Obiectiv

Sportul este o valoare universală și incontestabilă, care clădește caractere și modelează trupuri. Am mai spune că sportul oferă sănătate, mod de viață și, cu siguranță, poate fi încadrat în categoria utilităților de larg interes. Prin exercițiu fizic repetat, practicantul de sport se alege nu numai cu însușirea procedeeului în sine. El capătă rigoare, spirit de echipă și de sacrificiu, învață să respecte reguli, adversari, coechipieri, arbitri.

Sunt doar puține din motivele care au declanșat dorința ca și în *Opinia națională* să avem un colțisor dedicat sportului. Chiar dacă peisajul presei românești este „saturat” de publicații sau comentarii sportive, mai bune sau mai rele, ne-am propus să populăm și noi respectivelui domeniu.

Specificul acestei rubrici va fi însă de a descoperi frumusețea pură a activității sportive. Nicidecum nu vom transpira în goana după senzațional. Vom accepta senzația oferită de fapte aparent mărunte ale unor oameni care și-au creat prin sport un mod de viață. Ne vom mărgini doar la a prezenta anumite informații, rezervându-ne dreptul de a

comenta doar acele aspecte care vor viza valoarea și performanța nu doar din punct de vedere sportiv.

Vom încerca să descoperim și sporturi mai puțin mediatizate, dar a căror frumusețe le recomandă a vedea „lumina tiparului”. Luați dacă vreți ca un angajament, echidistanța și obiectivitatea comentariilor noastre.

Cu siguranță că vom încerca să demonstrăm, atât cât ne va sta în putință, că sportul și școala formează un binom indisolubil. Că una fără alta nu concepe saltul spre succes, spre performanța maximă.

În rol de formator de opinie, jurnalistul are obligația de a asculta părerea cititorului. Așa că dacă veți avea unele remarci la adresa rândurilor pe care le veți citi, nu ezitați să ne contactați și să vă exprimați părerile. Astfel vom elabora împreună o rubrică de sport interactivă, deschisă și pe placul tuturor.

Așa să ne ajute Dumnezeu!

Christian FRISK

Cel mai titrat portar din istoria handbalului românesc s-a retras din activitatea sportivă competițională

Asistent univ. drd. Mihaela ALUPOAIE
Facultatea de Educație Fizică și Sport

Maestra emerită a sportului Luminița Huțupan Dinu, viitoare absolventă a Facultății de Educație Fizică și Sport a Universității Spiru Haret, căpitan al echipei naționale de handbal a României, a spus adio activității sportive competiționale.

Cu ocazia meciului cu echipa Belarusului, care a constituit ultimul act al disputei pentru calificarea la Campionatul Mondial de Handbal, ce se va desfășura anul viitor în China, și care a însemnat o nouă victorie a echipei de handbal feminin a României, am asistat,

alături de miile de spectatori prezenți în Sala Palatului Sporturilor, unde este și sediul Facultății de Educație Fizică și Sport a Universității *Spiru Haret*, la retragerea din activitate competițională a celei care a apărât ani de zile, cu mult succes de fiecare dată, porta echipei de handbal feminin a României în cele 199 de meciuri internaționale susținute și la care a și marcat 10 goluri din aruncări de la 7 m.

Sportivă, în același timp și studentă în anul III la Facultatea de Educație Fizică și Sport a Universității *Spiru Haret*,

urmează să susțină, la începutul lunii viitoare, examenul de licență, devenind profesoară de Educație fizică și antrenoare licențiată în handbal.

Luminița Huțupan Dinu încheie, pe plan sportiv, o perioadă plină de succese, cu un bilanț de excepție în urma desfășurării a sute de meciuri, în majoritatea lor internaționale, multe susținute la echipa națională a României, de excepție fiind participarea la Jocurile Olimpice de la Beijing-China și la Campionatul Mondial din Rusia, unde echipa României a cucerit titlul de Vicecampionă Mondială. La acest bilanț, se adaugă și cele trei trofee de Liga campionilor și cele trei Supercupe ale Europei.

A participat cu succes la activitatea sportivă competițională ca titulară, de cele mai multe ori în calitate de Căpitan de echipă, apărând cu succes porta acestor echipe, cum au fost: Relonul Săvinești, HCM Piatra Neamț, Krim Neutro Roberts Ljubliana (SLO), Kometal D.P.Skopje (MTD) și, în final, Olțchim Rm. Vâlcea. A cucerit 11 titluri de Campionă națională.

Cu regretul de a nu o mai vedea în componența echipei naționale de handbal feminin, urmează să o întâlnim ca masterandă la studiile universitare organizate de facultatea noastră, pe care Luminița Huțupan Dinu dorește să le urmeze.

Fotbalistul Marius Nicolae - boboc la Facultatea de Educație Fizică și Sport a Universității Spiru Haret

Fotbalistul Marius Nicolae, component al echipei naționale de fotbal, a fost primul prezentat și admis la concursul organizat la Facultatea de Educație Fizică și Sport a Universității Spiru Haret, pentru anul universitar 2009-2010.

Prezența purtătorului tricoului nr. 9 al echipei de fotbal a României, sportivul Marius Nicolae, la *Centrala special* amenajat în cadrul facultății, aflat la Palatul Sporturilor din Parcul Tineretului, unde se asigură zilnic primirea candidaților, a viitorilor studenți la una dintre cele două specializări existente și acreditate în cadrul facultății: *Educație fizică și sport* și *Kinetoterapie și motricitate specială*, a însemnat și începutul activității de admitere la Facultatea de Educație Fizică și Sport.

După ce a asistat la verificarea propriului dosar prezentat, care conținea toate documentele necesare la înscriere, fotbalistul Marius Nicolae a urmat procedura desfășurării propriu-zise a admiterii, care s-a făcut, în principal, pe baza rezultatelor obținute la examenul de bacalaureat, a fișei sportive și a chestionarului, continuând cu o discuție purtată cu președintele Comisiei de admitere, prof. univ. dr. Septimiu Florian Todea - decanul facultății.

Rezultatele sportive de excepție ale candidatului Marius Nicolae, maestrul al sportului la fotbal, pregătirea sa sportivă polivalentă, în

domeniul multor ramuri sportive, au constituit puncte însemnate în aprecierea finală a viitorului student, care a optat pentru pregătirea universitară în profesia de profesor de educație fizică și antrenor de fotbal.

În urma discuțiilor purtate, după concursul ce s-a finalizat cu *admiterea* la facultate, sportivul fotbalist Marius Nicolae a exprimat bucuria reușitei și dorința sa și a

familiei sale de-a se realiza și el, printr-o temeinică pregătire universitară, ce va însemna obținerea calificării ca profesor de Educație fizică și antrenor licențiat, după cum au obținut și alți studenți – fotbaliști, foști sau actuali componenți ai echipei naționale de fotbal a României, cum au fost: Florentin Petre, Costin Lazăr, Dacian Varga, Romeo Stancu, Ionuț Mazilu, alături de aceștia și alți mulți sportivi fotbaliști

prezenți în Campionatul de fotbal al țării noastre – în cadrul Ligii I, ca de exemplu: Robert Niță, Cristian Munteanu, Matache Florin, Tudor Daniel, Ionuț Dragomir ș.a. Toți aceștia sunt deja absolvenți ai studiilor universitare de licență și unii chiar ai studiilor universitare de masterat, așa cum dorește și studentul Facultății de Educație Fizică și Sport a Universității *Spiru Haret*, Marius Nicolae, înscris primul în anul I.

Cartea neagră a patrimoniului cultural

În ambianța elevată a Salonului Internațional de Carte Bookfest, deschis în complexul expozițional Romexpo, a fost lansată cu mare fast *Cartea neagră a patrimoniului cultural*, în prezența ministrului Culturii, Cultelor și Patrimoniului.

În alocuțiunea sa, demnitarul a specificat că, deocamdată, *Cartea neagră* se referă numai la București, pentru că starea patrimoniului de aici se cunoaște mai bine și este atât de degradată încât ar trebui să îngrijoreze autoritățile Capitalei, și să le determine implicarea în mai mare măsură în stoparea procesului devastator de ruinare a acestuia.

Să sperăm că acest mesaj, exprimat plastic sau nu, va fi receptat cum se cuvine de cei direct vizaiți, dar nu numai, și că nu va mai trece mult timp până va vedea lumina tiparului și *Cartea neagră a patrimoniului cultural național*, care și el se află într-o mare suferință.

De 40 de ani

Refacerea Cetății Ada Kaleh – un vis mult prea îndepărtat

Cândva, insula Ada Kaleh, denumită Raiul pe Dunăre, a dispărut pentru totdeauna înghițită de apele lacului de acumulare la construirea, în 1970, a barajului de acumulare Porțile de Fier 1 și odată cu ea leandrii uriași, gutui sau trandafiri, flori de iasomie.

Cândva, și Moscheea a fost pur și simplu aruncată în aer, fără nicio urmă de regrete, alături de celelalte clădiri umbrite de viță de vie și smochini care dădeau un farmec aparte acestui loc binecuvântat de Dumnezeu, iubit nu doar de localnici, ci și de vizitatorii fascinați de atmosferă, de tot ceea ce era conservat cu sfințenie de către aceștia – vestigii datând din Antichitate, obiceiuri și tradiții, între care vestita dulceață, răcoritoarea bragă, halvita.

Cândva, se promitea cu patetism că insula-cetate va fi păstrată ca pe ceva sacru, fiind strămutată pe insula Șimian, devenită, între timp, și ea o jalnică ruină, pe care stau de-a valma cărămizi roșii, sufocate de tot felul de buruieni, pe care urma să fie înălțată noua Ada Kaleh.

Cândva, aici au fost strămutate mormintele localnicilor – de origine turcă, de pe fosta insulă-cetate, un petec de pământ sub formă de stea.

Cândva, niciun localnic nu a vrut să se mute unde li s-a propus și unde se rezervase un sălaș pentru butoaiele cu bragă, pentru petalele de trandafiri amestecate cu zahăr, cu mare har, în dulcetrii fine.

Cândva, singura amintire care a fost salvată integral de pe Ada Kaleh este piatra pusă pe fosta insulă de sultanul Mahmut Khan al II-lea.

Cândva, același destin hain au avut și cazematele de pe Ada Kaleh, care numai au nimic comun cu aerul atât de specific ce-l degajau. S-a păstrat doar materialul de construcție autentic folosit de grănicerii de pe insula Șimian ca adăpost pentru cai.

Acum, Ada Kaleh zace în adâncuri la 30 de metri, măcinată de ape. Nici insula Șimian, și ea un monument al naturii, nu a avut un destin mai fericit. Deși inițial a fost destinată reconstrucției insulei-cetate, ulterior, după ce au fost strămutate zidurile cetății-bastion, mormintele, cazematele aflate în serai, insula n-a mai fost populată niciodată, ci a fost dată în grija grănicerilor.

Proiecte de amenajare a insulei Șimian există de 40 de ani. Dar insula-cetate, paradisul pierdut, cum i se spunea, continuă să rămână un vis prea îndepărtat, deși reprezintă și el un crâmpie semnificativ din ceea ce se înțelege prin patrimoniul cultural național, care trebuie conservat, păstrat, protejat.

Nebeneficiind de nicio sursă de finanțare, având probleme dificile, proprietarii de terenuri de pe insulă – o treime dintr-un total de 54 de hectare cât măsura insula – cer să fie despăgubiți.

Numerai voința și intențiile autorităților mehedințene de a recrea atmosfera din Ada Kaleh pe insula Șimian nu ajung, deși clima de aici este asemănătoare cu cea de pe insula scufundată.

Ambițioase sunt și proiectele muzeografilor, regăsite în planul de reamenajare a insulei Șimian, după tot ce dădea farmecul aparte al insulei Ada Kaleh, care, în cadrul Muzeului *Porțile de Fier*, au constituit un fond Ada Kaleh, fiind conservate multe dintre obiectele de pe insulă. În fond, și-au propus să reamenajeze câteva așezări turcești, așa cum erau în Ada Kaleh, și să reinventeze, pe insula Șimian, aerul și culoarea a ceea ce a fost cândva paradisul plantelor mediteraneene, al cafelei la ibrice, al țigărilor fine.

În aceeași umbră a utopiciului se află și intenția Direcției Integrare Europeană a Consiliului Județean Mehedinți care este decisă, mai mult ca oricând, să apeleze la fonduri structurale pentru reabilitarea bastionului Ada Kaleh.

Cândva, să sperăm, totuși, vom putea trăi un asemenea miracol, că vom putea respira din nou ambianța încărcată de arome a acestui colț de răi, admira un peisaj mediteranean inedit. Poate cândva, când cei îndrăgiiți să redea vitalitate acestei insule-cetate își vor da mâna pentru a o reda vizitatorilor.

Poate că și așteptata *Carte neagră a patrimoniului cultural național* va da un impuls refacerii Cetății Ada Kaleh.

Adela DEAC

Ostropel mediatic

Nicolae ILIESCU

Marele complex al tuturor gazetarilor de drept comun (inclusiv în această categorie condeierii cu oarece doză de talent și de observație ce evoluează, și nu de azi, de mâine, în presa de toate gradele) este ca dincolo de frivolitatea și cupiditatea lor exemplare să rămână vreo dără literar-artistică în urma lor. Vorbim despre gazetarii de drept comun, nu de scriitorii care însăilează, încolonează și colorează borangicul jurnalismului. Știind că ziaristica este, vorba vine din Camus – marele scriitor, nu coniacul, cum ar fi unii tentați să crează! - un fel de zgâriere a clipei, ei vor să execute și răscuciri de fraze cu iz de capodoperă. E podul plin de exemple, așa că nu mai insistăm.

Ridicol de tot este când nu ai pic de talent, nu știi carte deloc, dar vrei să umpli aste

lipsuri prin vorbe deochete cu har, prin ocheade încălcite și de serviciu, prin apartenență la elita ponosită de cafele, prin citare depravat de insistență. Cazul cel mai penibil - al cicăitorului și ignoranțului C. Ștefănescu, de la „garantat 100%”, de nivelul acelor fătuci zgomo-toase de dincolo de miez de noapte care te pun să dai telefoane încercă-nate și să câștigi sume garantate - este extrem de cunoscut și de îndoișător. Cum foarte cunoscute mai sunt și alte reporterije de teren care fac travelturi siropoase și artistice și găngăvite și pu-erile la tot felul de manifestări

de bazar. Se ițește și se transpune acușica pe ecran, mai

vreau să mi-o amintesc de pe vremea când guita pe la intrarea

nou, prompterița Găină sau Gaiță sau Nagăță sau Cotineață, ceva asemănător, care încearcă să se deee iluminată ca o veioză de plastic. Dânsa, pe care nu

Academiei și sa-liva după ediția de opere fundamentale din Pleiada românească, face tumble publicitare pe seama unui scriitor recent tradus, Lobo Antunes, prezentărisit ca mare legumă. (Dacă vrei mai amintiri, și odrasla lui alde Țopescu luase un interviu lui Coelhu (Paulo Coelho), a cărui modă s-a stins). Chestiunea trebuie salvată din cețurile mediatice și pusă în rama corectă sau pe raftul de resort: cel mai bun scriitor portughez, cel puțin până la altă strigare a mării în hala politichiei culturale, este **Jose Saramago**,

întâmplător Laureat al Premiului Nobel și întâmplător comunist și alte-rmondialist! Dreptul lui, deși unora nu le e pe plac! Uneori, e de preferat câte un exces de libertate decât unul de cenzură, dar la ai noștri doar jalnicele lor păreri contează. Ai noștri nepricepuți și complet netalentați elitiști, că la ei ne referim, nu la Cotineață sau Nagăță asta, simplă servitoare de conjunctură! Cităm din Baudelaire: „boala de care vorbeai e boala imbecililor. Care om, demn de numele de artist, și care amator adevărat a confundat vreedată arta cu industria?” (*Curiozități estetice*, traducere de Rodica Lipatti, prefață de Ludwig Grunberg, Meridiane, 1971). Astăzi, în lipsă de adevărați traducători și de veritabili oameni de cultură, avem doar simple spoile de reclamă tv.

Despre povești

În rândurile care urmează am să vă vorbesc despre povești, despre efectul lor creator și puterea lor vindecătoare.

Precis ca mulți dintre noi, atunci când vorbim despre copilărie, ne gândim și la serile de povești, atunci când cei dragi suflătelor noastre, mama, tatăl sau poate unul dintre bunici, ne adormeau, de multe ori, seara. Psihologii spun că poveștile pot forma oamenii. Copiii „crescuți” cu povești se delimitează prin comportament de cei care nu au ascultat povești. Poveștile sunt o hrană curată, gingașă și încărcată de povește. Cei mici își pot forma modele de viață dintre personaje, pot descoperi cum pot ieși dintr-o anumită situație, pot învăța să discearnă dintre bine și rău. Printre altele, din povești, cei mici pot înțelege ce înseamnă respectul, ajutorul și prietenia, noțiuni mai greu de explicat pentru ei, dar a căror valoare o vor simți tot restul vieții. În ceea ce-i privește pe cei „mari”, poveștile-i pot face să simtă puterea iertării. Îi pot armoniza cu ei înșiși, le pot „vindeca” orgoliile sau rănille sufletului. Se știe prea bine că atunci când faci pace în sufletul tău, lumea pe care o privești se schimbă, devine mai bună și mai frumoasă, chiar dacă ea este, de fapt, aceeași cu aceea dinainte; importantă este, deci, starea pe care noi o trăim și, în funcție de ea, reacționăm la tot ce ne-nconjoară.

Înțelegând acest principiu, vedem ce ușor este să fim fericiti. Ei bine, poveștile pot aduce stocată în structura macromoleculară complexă a acidului deoxiribonucleic (ADN), care este prezent atât în nucleul fiecărei celule și are dintr-o poveste... E starea aceea nemaipomenită, care ne îmbracă pe interior și ne dă forță de a merge mai departe... Într-o seară, cineva, un adult, a venit la mine și se plânga că nu se simte bine. I-am atins fruntea cu degetele și avea temperatură. Normal că-mi doream să-l ajut. Așa că l-am rugat să se așeze cât mai comod în fotoliu...Dintre toate metodele pe care le puteam aplica, eu fiind și terapeut, am ales tratamentul prin povești.

Povestea, pe care i-am spus-o, știam că are o mare încărcătură energetică. „Bolnavul” aproape că a adormit. A urmărit vocea mea și s-a lăsat dus de starea pe care povestea i-o inducea. După câteva minute i-am atins din nou fruntea. Sincer, mă așteptam să simt din nou arsura pe degete, dar nu a fost așa. Neștiind ce s-a întâmplat, i-am atins mâinile... temperatura nu era mai mare decât cea a mâinilor mele. Încet, „pacientul” meu a deschis ochii. Văzând privirea mea întrebătoare, mi-a spus că se simte bine. Nu-și amintea ideea poveștii, dar mi-a mărturisit că a simțit o stare de bine în timp ce povestea se derula; s-a lăsat purtat de acea stare și a simțit că și revine.

Această întâmplare a fost una dintre începuturile înțelegerii acțiunii poveștilor, a unui anume gen de povești. Despre influența cuvântului și a sunetului, am citit pe NET. Studii făcute de cercetători cunoscuți, în laboratoare din Rusia și SUA, au demonstrat că acestea au „forță” de a remodela molecula de ADN. Se știe că informația genetică este stocată în structura macromoleculară complexă a acidului deoxiribonucleic (ADN), care este prezent atât în nucleul fiecărei celule și are

rolul principal în stocarea informației genetice. ADN-ul reprezintă moștenirea biologică a unui organism și controlează dezvoltarea, reproducerea și auto-repararea acestuia.

Deci, cu alte cuvinte, energia cuvintelor roștite poate influența ADN-ul cuiva. Dacă am privi cu seriozitate acest subiect, am înțelege importanța sa. Există multe povești care au puteri vindecătoare. Și stă „la mâna noastră” să le folosim. În România și-n lume există spitale în care se folosește terapia prin povești. Se știe din antichitate că o boală apărută în structura fizică pornește de la o problemă a sufletului.

Pentru ca o „boală” să se vindece, trebuie mai întâi vindecat sufletul. De acolo pornește modelarea ADN-ului, vindecarea organismului. Psihologi din zeci de țări îi ajută pe cei internați, citindu-

le povești. Bolnavi de secțiile de reanimare sau de la terapie intensivă ascultă seara povești, cum se întâmplă, de exemplu, la Spitalul Clinic din București. Somnul le este mai bun, durerile sunt mai ușor de suportat, starea de suflet se schimbă. Colaborează mai bine, sunt mai interesați de propria vindecare, încep să aibă încredere în Dumnezeu și-n ei înșiși.

Am fost invitată la fel și fel de congrese naționale și internaționale să spun... povești. Povestile acestea, pur și simplu, le primesc din lumea de „Acasă”, din lumea Tatălui Ceresc. Le văd, le scriu, le dăruiesc. Au o încărcătură energetică și informațională deosebită. Și am văzut efectul lor, atât la „cei mici”, cât și la „cei mari”.

În ultimii ani, am spus povești în multe locații: spitale, grădinițe, școli, cămine de bătrâni...

Indiferent de vârstă „ascultă-torilor”, poveștile erau „sorbite”. Mi se întâmplă să mă întâlnesc peste un timp cu unii dintre aceștia. Îmi mărturisesc că au găsit înțelesuri noi la problemele lor, că-n mare parte le-au rezolvat sau că pur și simplu dorm mai bine, că se simt mai bine.

Așa am înțeles puterea extraordinară a poveștilor. Poveștile nu sunt „vorbe în vânt”. Ele creează, modelează, potentează, vindecă, pentru că se adresează scânteii Divine din sufletul nostru... Pentru că o poveste poate fi o lecție de viață, un tovarăș, pe umărul căruia să plângi, un cal înaripat, alături de care să străbați universul, sau o oglindă, în care să te privești și să constăți cu uimire ce *minune ești cu adevărat!*

Georgeta HEIMERL,

studentă, anul II, Facultatea de Psihologie

Programele Televiziunii *România de Măine* și *RRM Student FM*

TVRM Educațional

LUNI – 22 iunie 2009

06:00 *Academica – Ateneul artelor* (r)
07:00 *Un răspuns pentru fiecare.*
Emisiune de Simona Șerban
07:30 *Deutsche Welle* (r)
07:50 *Promo*
08:00 *Lauri pentru liceeni* (r)
08:30 *Virtuți și vicii – Preluare TVRM Cultural*
09:00 *Românul, cetățean european – Preluare TVRM Cultural*
09:20 *Promo*
09:30 *Telemfiteatrul Universității Spiru Haret** (r)
11:20 *Promo*
11:30 *Telemfiteatrul Universității Spiru Haret** (r)
13:20 *Promo*
13:30 *Film documentar:* Lumea tehnologiei (ep. XXXIV)
14:00 *TVRM-edicina.* Prof. univ. dr. Dorin Dumitrache la dispoziția dvs.
14:58 *Promo*
15:00 *Café concert.* Emisiune de Sorin Petre
15:30 *Telemfiteatrul Universității Spiru Haret** (r)
17:20 *Promo*
17:30 *Telemfiteatrul Universității Spiru Haret** (r)
19:20 *Promo*
19:30 *Haretiștii.* Emisiune de Mugur Popovici
20:00 *Apel telefonic.* Emisiune de George Nicolau
21:00 *Jurnale în stil Caragiale.*
Emisiune de Viorel Popescu
21:30 *Dialog, știință, religie.*
Emisiune de Carmen Fulger
22:00 *Grădina cu statui.*
Emisiune de Neagu Udriu
23:00 *Comentariul zilei.*
Emisiune de George Marinescu
00:00 *Telemfiteatrul Universității Spiru Haret** (r)
04:00 *Apel telefonic* (r)
05:00 *În căutarea folk-ului pierdut* (r)

MARȚI – 23 iunie 2009

06:00 *Promo USH*
06:10 *Cronica scepticului* (r)
06:40 *Întâlnire cu folclorul* (r)
07:10 *Promo*
07:15 *Comentariul zilei* (r)
08:00 *Haretiștii* (r)
08:30 *Nimic fără lege – Preluare TVRM Cultural*
09:00 *Gândești, deci există – Preluare TVRM Cultural*
09:20 *Promo*
09:30 *Telemfiteatrul Universității Spiru Haret** (r)
11:20 *Promo*
11:30 *Telemfiteatrul Universității Spiru Haret** (r)
13:20 *Promo*
13:30 *Invitatul de la ora 13.*
Emisiune de Sorin Lupașcu
14:00 *TVRM-edicina.* Prof. univ. dr. Florin Tudose la dispoziția dvs.
14:58 *Promo*
15:00 *Din sălile de concerte.*
Emisiune de Mihai Darie
15:30 *Telemfiteatrul Universității Spiru Haret** (r)
17:20 *Promo*
17:30 *Telemfiteatrul Universității Spiru Haret** (r)
19:20 *Promo*
19:30 *Ani de liceu.* Emisiune de Mugur Popovici
20:00 *Jurnale în stil Caragiale.*
Emisiune de Viorel Popescu
20:30 *Cronica ST.* Emisiune de Cristian Român
21:00 *Academica – Istoria care doare.*
Emisiune de Mircea Dogaru
22:00 *Din lumea cu doruri multe.*
Emisiune de Florin Racoci

TVRM Cultural

LUNI – 22 iunie 2009

06:00 *Promo*
06:30 *Deutsche Welle* (r)
07:00 *Muzică populară*
07:30 *Forum Spiru Haret* (r)
08:00 *Stele de mâine*
08:25 *Poeți și poeme*
08:30 *Aplauze pentru haretiști* (r)
09:00 *Clubul liceenilor* (r)
10:00 *Știință și spiritualitate* (r)
11:00 *Am venit cu drag la voi* (r)
13:00 *Academica – Cărți în instanță* (r)
14:00 *Ecumenica* (r)
15:00 *Arta documentarului*
16:00 *Cronica scepticului*
16:30 *Mapamond cultural*
17:00 *Amfitrion Corina*
18:00 *Serial cultural de seară*
19:00 *Scena ca istorie*
20:00 *Comorile orașului*
20:30 *Muzică populară*
21:00 *Cultura unei generații*
22:00 *Muzica anilor*
22:27 *Poeți și poeme*
22:30 *Film artistic românesc*
23:50 *Promo*

MARȚI – 23 iunie 2009

06:00 *Promo*
06:30 *Mapamond cultural*
07:00 *Muzică populară*
07:30 *Capcana timpului*
08:00 *Stele de mâine*
08:20 *Poeți și poeme*
08:30 *Serial cultural de seară* (r)
09:30 *Gândești, deci există* (r)
10:00 *Amfitrion Corina* (r)
11:00 *Cultura unei generații* (r)
12:00 *Doctor de inimă albastră* (r)
13:00 *Invitatul de la ora 13 - direct*
14:00 *Recital muzical*
14:30 *Lecturi din Caragiale*
15:00 *Arta documentarului*
16:00 *Parodi press* (r)
16:30 *Mapamond cultural*

Stimați cititori,

Dorim să fiți partenerii noștri în elaborarea publicației *Opinia națională*. De aceea, vă adresăm invitația de a ne transmite opinii, informații, idei de larg interes național, pe care să le publicăm în edițiile viitoare. Așteptăm cu interes și propuneri privind conținutul publicației.

Dragi studenți!

Aveți întrebări la care doriți să primiți răspunsuri de la cadrele didactice? Vă rugăm să le transmiteți *Opinii naționale*! Tot aici veți găsi și răspunsurile. Transmiteți corespondența dumneavoastră la adresele:
• Splaiul Independenței nr. 313, Sectorul 6, București
• e-mail: opinia@spiruharet.ro; on@spiruharet.ro; opinionationala@yahoo.com
Telefoane: 021.316.97.91 (telefon și fax)
021.316.97.85; 021.316.97.86; 021.316.97.87 – interioare: 168 și 169

23:00 *Comentariul zilei.*
Emisiune de George Marinescu
00:00 *Telemfiteatrul Universității Spiru Haret** (r)
04:00 *TVRM-edicina.* Prof. univ. dr. Constantin Dumitrache la dispoziția dvs (r)
05:00 *Invitatul de la ora 13* (r)

MIERCURI – 24 iunie 2009

06:00 *Promo USH*
06:10 *Jurnale în stil Caragiale* (r)
06:40 *Din sălile de concert* (r)
07:10 *Promo*
07:15 *Comentariul zilei* (r)
08:00 *Ani de liceu* (r)
08:30 *Aplauze pentru haretiști – Preluare TVRM Cultural*
09:00 *Comorile orașului – Preluare TVRM Cultural*
09:20 *Promo*
09:30 *Telemfiteatrul Universității Spiru Haret** (r)
11:20 *Promo*
11:30 *Telemfiteatrul Universității Spiru Haret** (r)
13:20 *Promo*
13:30 *Film documentar:* Lumea tehnologiei (ep. XXXV)
14:00 *TVRM-edicina.* Prof. univ. dr. Alexandru Oproiu la dispoziția dvs.
14:58 *Promo*
15:00 *Café concert.* Emisiune de Sorin Petre
15:30 *Telemfiteatrul Universității Spiru Haret** (r)
17:20 *Promo*
17:30 *Telemfiteatrul Universității Spiru Haret** (r)
19:20 *Promo*
19:30 *Performer în arenă.*
Emisiune de Mugur Popovici
20:00 *Academica – Economia, pentru cine?*
Emisiune de Ilie Șerbănescu
21:00 *Generalul Cinema.*
Emisiune de Dan Mironescu
21:30 *Părinți și copii.*
Emisiune de Cătălin Maximciuc
22:00 *Istorie și istorii.* Emisiune de Mircea Dogaru
23:30 *Comentariul zilei.*
Emisiune de George Marinescu
00:00 *Telemfiteatrul Universității Spiru Haret** (r)
04:00 *Agricultura și alimentația* (r)
05:00 *Invitatul de la ora 13* (r)

JOI – 25 iunie 2009

06:00 *Promo USH*
06:10 *Jurnale în stil Caragiale* (r)
06:40 *Din sălile de concert* (r)
07:10 *Promo*
07:15 *Comentariul zilei* (r)
08:00 *Performer în arenă* (r)
08:30 *Echipele „Gusti” – Preluare TVRM Cultural*
09:20 *Promo*
09:30 *Telemfiteatrul Universității Spiru Haret** (r)
11:20 *Promo*
11:30 *Telemfiteatrul Universității Spiru Haret** (r)
13:20 *Promo*
13:30 *Film documentar:* Lumea tehnologiei (ep. XXXVI)
14:00 *TVRM-edicina.* Prof. univ. dr. Andrei Fircică la dispoziția dvs.
14:58 *Promo*
15:00 *Întâlnire cu folclorul.*
Emisiune de Theodora Popescu
15:30 *Telemfiteatrul Universității Spiru Haret** (r)
17:20 *Promo*
17:30 *Telemfiteatrul Universității Spiru Haret** (r)
19:20 *Promo*
19:30 *Lauri pentru liceeni.*
Emisiune de Cristina Matei
20:00 *Istoria cu învățătură.*
Emisiune de Valeriu Răpeanu

17:00 *Gândești, deci există*
17:30 *Clubul diplomaților* (r)
18:00 *Serial cultural de seară*
19:00 *Cultura corpului*
20:00 *Nimic fără lege*
20:30 *Muzică populară*
21:00 *Ferestrele memoriei*
22:00 *Muzică clasică*
22:20 *Poeți și poeme*
22:30 *Film artistic străin* (r)
23:30 *Promo*

MIERCURI – 24 iunie 2009

06:00 *Promo*
06:30 *Mapamond cultural*
07:00 *Muzică populară* (r)
07:30 *Muzică clasică* (r)
08:00 *Stele de mâine*
08:20 *Poeți și poeme*
08:30 *Serial cultural de seară* (r)
09:30 *Miorita*
10:00 *Academica – Ateneul artelor* (r)
11:00 *Filmul și istoria* (r)
11:30 *Aplauze pentru haretiști* (r)
12:00 *În căutarea folkului pierdut* (r)
13:00 *Adevăratele stele* (r)
14:30 *Comorile orașului* (r)
15:00 *Arta documentarului*
16:00 *Miorita* (r)
16:30 *Mapamond cultural*
17:00 *Amfitrion Corina*
18:00 *Serial cultural de seară*
19:00 *Profil spiritual – Calendar*
20:00 *Un actor și rolurile sale*
20:30 *Muzică populară*
21:00 *Echipele „Gusti”*
22:00 *Virtuți și vicii*
22:28 *Poeți și poeme*
22:30 *În căutarea folk-ului pierdut*

JOI – 25 iunie 2009

06:00 *Promo*
06:30 *Mapamond cultural*
07:00 *Muzică populară*
07:30 *Vorbiți, scrieți românește* (r)
08:00 *Stele de mâine*
08:20 *Poeți și poeme*
08:30 *Serial cultural de seară* (r)
09:30 *Deutsche Welle* (r)
10:00 *Amfitrion Corina* (r)

21:00 *Cărți în instanță.*
Emisiune de Florin Rotaru
22:00 *Jurnale în stil Caragiale.*
Emisiune de Viorel Popescu
22:30 *Film serial:* Dragoste oarbă – Filipine (ep. 12)
23:15 *Comentariul zilei.*
Emisiune de George Marinescu
00:00 *Telemfiteatrul Universității Spiru Haret** (r)
04:00 *Invitatul de la ora 13* (r)
05:00 *Miorita* (r)
05:30 *Popasuri de suflet* (r)

VINERI – 26 iunie 2009

06:00 *Promo USH*
06:10 *Jurnale în stil Caragiale* (r)
06:40 *Întâlnire cu folclorul* (r)
07:10 *Promo*
07:15 *Comentariul zilei* (r)
08:00 *Unde ne sunt absolvenții Universității Spiru Haret.* Emisiune de Mugur Popovici
08:30 *La Hanul Morăreței – Preluare TVRM Cultural*
09:20 *Promo*
09:30 *Telemfiteatrul Universității Spiru Haret** (r)
11:20 *Promo*
11:30 *Telemfiteatrul Universității Spiru Haret** (r)
13:30 *Întâlnire cu folclorul.*
Emisiune de Theodora Popescu
13:58 *Promo*
14:00 *Gazonul fierbinte.*
Emisiune de Mugur Popovici
14:58 *Promo*
15:00 *Din sălile de concerte.* Emisiune de Mihai Darie
15:30 *Telemfiteatrul Universității Spiru Haret** (r)
17:28 *Promo*
17:30 *Telemfiteatrul Universității Spiru Haret** (r)
19:20 *Promo*
19:30 *Pulsul pieței.* Emisiune de Ramona Ștefănescu
20:00 *Apel telefonic.* Emisiune de George Nicolau
21:00 *Casă dulce românească.*
Emisiune de Cătălin Maximciuc
22:00 *Istorie și istorii.* Emisiune de Mircea Dogaru
23:30 *Comentariul zilei.*
Emisiune de George Marinescu
00:00 *Telemfiteatrul Universității Spiru Haret** (r)
04:00 *Apel telefonic* (r)
05:00 *Profil spiritual* (r)

SÂMBĂȚĂ – 27 iunie 2009

06:00 *Promo USH*
06:10 *Jurnale în stil Caragiale* (r)
06:30 *Casă dulce românească* (r)
07:30 *Cronica ST* (r)
08:00 *Stele de mâine.*
Emisiune de Dumitru Cucu
09:00 *Exclusiv pentru premianți.*
Emisiune de Carmen Fulger
10:00 *Telemfiteatrul Universității Spiru Haret** (r)
11:50 *Promo*
12:00 *Agricultura și alimentația.*
Emisiune de Gheorghe Predilă
12:57 *Promo*
13:00 *Academica – Știință.*
Emisiune de Alexandru Mironov
14:00 *Universul cuvintelor.*
Emisiune de Alina Ardeleanu
14:30 *Adevăratele stele.*
Emisiune de Sorin Lupașcu
15:58 *Promo*
16:00 *Clubul diplomaților.*
Emisiune de Mihaela Mihailide
16:30 *Cinepanorama.*
Emisiune de Eugen Atanasii
17:00 *În căutarea folk-ului pierdut*
18:30 *Contrapunct.* Emisiune de George Marinescu și Simona Șerban

11:00 *Profil spiritual – Calendar* (r)
12:00 *Café concert*
12:30 *Echipele „Gusti”* (r)
13:30 *Casă dulce, românească* (r)
14:30 *Sisteme de valori în criză* (r)
16:00 *Parodi press*
16:30 *Mapamond cultural*
17:00 *La Hanul Morăreței*
18:00 *Serial cultural de seară* (r)
19:00 *Doctor de inimă albastră*
20:00 *Românul, cetățean european*
20:30 *Muzică populară*
21:00 *Istorie și istorii*
22:20 *Poeți și poeme*
22:30 *Deutsche Welle*
23:00 *Clubul diplomaților*
23:30 *Promo*

VINERI – 26 iunie 2009

06:00 *Parodi press*
06:30 *Mapamond cultural*
07:00 *Muzică populară*
07:30 *Cafeneaua literară* (r)
08:00 *Stele de mâine*
08:20 *Poeți și poeme*
08:30 *Serial cultural de seară* (r)
09:30 *Cronica scepticului* (r)
09:30 *În căutarea folkului pierdut*
10:00 *În căutarea folkului pierdut*
11:30 *Casa noastră* (r)
12:00 *Exclusiv pentru premianți* (r)
13:00 *Ferestrele memoriei* (r)
14:00 *Teleciclopedia valorilor românești* (r)
15:00 *Teatrul* (r)
16:00 *Casă dulce românească* (r)
17:00 *Scena ca istorie*
18:00 *Cultura corpului*
19:00 *Oameni care au fost*
20:00 *Universul cuvintelor*
20:30 *Muzică populară*
21:00 *Ateneul artelor*
22:00 *Muzică clasică*
22:20 *Poeți și poeme*
22:30 *Filmul și istoria*
23:00 *Aplauze pentru haretiști*
23:30 *Promo*

SÂMBĂȚĂ – 27 iunie 2009

06:00 *Promo*
06:30 *Café concert* (r)
07:00 *Deutsche Welle*
07:30 *Muzică clasică* (r)

19:30 *Am venit cu drag la voi.*
Emisiune de Georget Nucă
21:30 *Lumea pe dos.* Emisiune de divertisment cultural-politic. Realizator Viorel Popescu
22:30 *Film artistic românesc: Întoarcerea lui Vodă Lăpușneanu* (1980). Regia Malvina Urșianu. Distribuție: George Motoi, Silvia Popovici, Cornel Coman. A doua domnie a lui Alexandru Lăpușneanu, revenit în 1564 pe tronul Moldovei după un exil provocat de la alungarea lui de către boieri, este o luptă neîntreruptă cu aceștia pentru autoritate și centralizare a puterii. Lăpușneanu reacționează sângeros la trădare și părăsit de toți, sfârșește el însuși tragic.
00:00 *Adevăratele stele* (r)
01:30 *Lumea pe dos* (r)
02:30 *Academica – Știință* (r)
03:30 *Am venit cu drag la voi* (r)
05:30 *Clubul diplomaților* (r)

DUMINICĂ – 28 iunie 2009

06:00 *Promo USH*
06:10 *Cinepanorama* (r)
06:30 *Universul cuvintelor* (r)
07:00 *Deutsche Welle.* Emisiune de Diana Popescu
07:30 *Deschide cartea!*
Emisiune de Alexandru Mironov
08:00 *Lumină în suflet.* Emisiune de Sorin Bejan
09:00 *Grădina fermecată.*
Emisiune de Carmen Fulger
10:00 *Telemfiteatrul Universității Spiru Haret** (r)
12:00 *Scena ca istorie.* Emisiune de Violeta Screciu
13:00 *Cronica scepticului.*
Emisiune de Cristian Român
13:30 *Miorita – antologie de folclor tradițional.*
Emisiune de Ioan Filip
14:00 *Academica – Ateneul artelor.*
Emisiune de Mircea Micu
15:00 *Teatrul în fotoliul de acasă.*
Emisiune de Viorel Popescu
16:00 *În căutarea folk-ului pierdut.*
Emisiune de Maria Gheorghiu
17:00 *Din instituțiile publice*
Emisiune de George Nicolau
17:30 *Dor de-acasă.* Emisiune de divertisment. Realizator Puțu Stoicescu
19:30 *Doctor de inimă albastră.*
Emisiune de Dinu Măxer
20:30 *Forum Național Spiru Haret.*
Emisiune de Ciprian Vasilescu
21:00 *Galele TVRM organizate de Societatea Națională Spiru Haret pentru Educație, Știință și Cultură și Consiliul Județean Tecuci.* Emisiune de Georget Nucă
23:00 *Film artistic: Legende Dinastiei Han – Atacat din toate părțile* (China, 2005). Regia: Wai Han Tao, Huang Wai Ming, Li Ji Qioang. Actori: Jacklyn Wu Chien Lien, Kristi Yeung Yu, Hu Jun, Xiao Rong Sheng. În anul 221 î.Hr., împăratul Qin Zheng a cucerit și unificat cele Șase State aflate și a inaugurat dinastia Qin, autointitulându-se Primul Împărat. Războinicii celor Șase State dezmembrate și-au unit forțele și s-au răscoalat împotriva Dinastiei Qin, numai că a fost nevoie de multe lupte și acte de curaj ca să poată distruge putemica Dinastie Qin și să instaurze o nouă dinastie
00:30 *Dor de-acasă* (r)
02:00 *Scena ca istorie* (r)
03:00 *Doctor de inimă albastră* (r)
04:00 *Galele TVRM* (r)

*În emisiunea *Telemfiteatrul Universității Spiru Haret*, sunt prezentate *Consultații pentru sesiunea de examene.* Emisiunea este realizată în cadrul Departamentului Învățământ.

08:00 *Stele de mâine*
08:20 *Poeți și poeme*
08:30 *Lecturi din Caragiale*
09:00 *Program pentru copii*
10:00 *Universul cuvintelor*
10:30 *Aplauze pentru haretiști*
11:00 *La Hanul Morăreței*
12:00 *Teatrul*
13:00 *Invitatul de la ora 13* (r)
14:00 *Nimic fără lege*
14:30 *Casa noastră*
15:00 *Istorie și istorii* (r)
16:30 *Cafeneaua literară*
17:00 *Exclusiv pentru premianți*
18:00 *Grădina cu statui – Lumea văzută de aproape*
19:00 *Din lumea cu doruri multe*
20:00 *Clubul liceenilor*
21:00 *Film artistic românesc*
22:20 *Poeți și poeme*
22:30 *Academica – Cărți în instanță*
23:30 *Promo*

DUMINICĂ – 28 iunie 2009

06:00 *Din lumea cu doruri multe* (r)
07:00 *Știință și spiritualitate*
08:00 *Stele de mâine*
08:20 *Poeți și poeme*
08:30 *Recital muzical*
09:00 *Ecumenica*
10:00 *Vorbiți, scrieți românește*
10:30 *Un actor și rolurile sale*
11:00 *Café concert*
11:30 *Românul, cetățean european* (r)
12:00 *Grădina cu statui – Lumea văzută de aproape* (r)
13:00 *Virtuți și vicii*
13:30 *Adevăratele stele*
15:00 *Societatea Națională Spiru Haret*
15:30 *Sisteme de valori în criză*
17:00 *În căutarea folk-ului pierdut*
18:00 *Teleciclopedia valorilor*
19:00 *Am venit cu drag la voi*
21:00 *Film artistic străin*
22:20 *Poeți și poeme*
22:30 *Capcana timpului*
23:00 *Café concert*
23:30 *Promo*

RADIO ROMÂNIA DE MÂINE — STUDENT FM

LUNI – VINERI

07.00-10.00
BUNĂ DIMINEAȚA USH!
Realizator: George Bonea

10.00-13.00
TACHE ȘI FACE
Realizator: Robert Tache

13.00-16.00
DUPĂ-AMIAZĂ CU GIANI
Realizator: Giani Marinache

Marti – INVITATUL DE LA ORA 13

Realizator: Sorin Lupașcu

Miercuri – APEL TELEFONIC

Realizator: George Nicolau

16.00-19.00
FRESH NEWS
Realizatori: Otilia Zamfir și Alina Toma

19.00-22.00
ULTIMA EDIȚIE
Realizator: Maria Ilie

22.00-23.00
ORA H – ORA HARETIȘTILOR

23.00-24.00
CAFÉ NOCTURN

Realizator: Luminița Bondrea

00.00-01.00
Luni – BUSSINES HOUR

Marti – BUCUREȘTI AFTER HOUR

Miercuri – OMUL DIN SPATELE PERSONALITĂȚII

Joi – ÎN CĂUTAREA MICULUI PARIS

Vineri – COCKTAIL TURISTIC

01.00-02.00
Luni – TOP RRM INTERNAȚIONAL

Marti – CÂNTEC DULCE ROMÂNESC

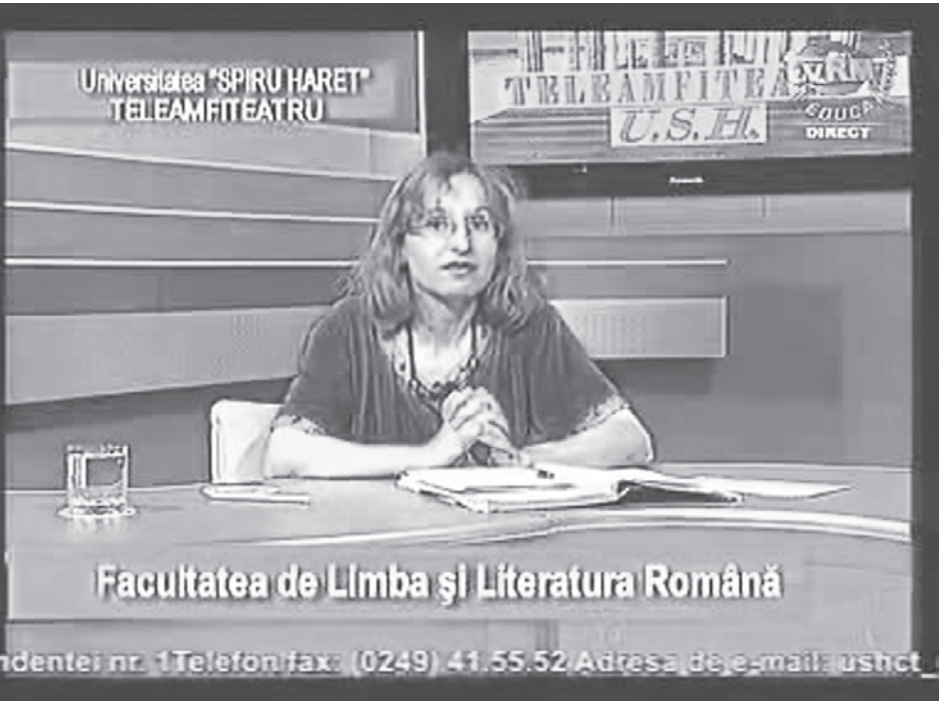
Miercuri – TOP RRM ROMÂNESC

Joi – **Vineri** – NIGHT FEVER

02.00-07.00
Luni – **Vineri** – NIGHT FEVER

22.00-23.00
CAFÉ NOCTURN

23.00-24.00
NIGHT FEVER

Popasuri culturale

Bucovina

Bucovina, regiune istorico - geografică devenită Ducatul Bucovinei în timpul dominației Imperiului Austro-Ungar, cuprinde teritoriul aferent în prezent zonei adiacente orașelor Suceava, Câmpulung Moldovenesc, Rădăuți, Siret și Vicovu de Sus din România, precum și Cernăuți și Storozineț din Ucraina.

Bucovina, „Țara de fagi” (Buchenland în germană), oferă călătorului priveriști de o rară frumusețe. La acestea se adaugă mai multe mănăstiri construite de mari domnitori și boieri moldoveni (Mușatinii, Alexandru cel Bun, Ștefan cel Mare, Petru Rareș, Ștefan Tomșa, Alexandru Lăpușeanu, Familia Movileștilor etc...). După 1530, biserici și mănăstiri fortificate, datând din secolele XV-XVI, au fost împodobite cu frescă exterioră la inițiativa domnitorului Petru Rareș, a mitropolitului Grigorie Roșca, a boierilor Arbore și Movilești.

Situată la răscrucea marilor drumuri comerciale ale Crimeii, Asiei Mici și bazinului mediteranean, cu populațiile fărmluii baltice și ale Europei centrale, Bucovina reprezintă un imens atelier de creație, un depozitar al artei populare tradiționale, de o valoare estetică inestimabilă, recunoscută de UNESCO. Condițiile istorice, economice au contribuit din cele mai vechi timpuri la apariția și statornicirea caracterelor proprii ale artei populare bucovinene, căile de comerț fiind întotdeauna principalul mijloc de schimburi în domeniul culturii.

Pe plan istoric, Bucovina a reprezentat centrul formării și existenței organizației statale feudale a Moldovei, în același timp și centrul cultural al acestui stat. Regiunea, din punct de vedere economic și geomorfologic, a oferit o diversitate de condiții ce au dat naștere unei diversități de ocupații, toate generând și înlesnind realizarea unei game de creații artistice în lemn, țesături, ceramică, piele, os, metal s.a.m.d.

Creațiile autohtone s-au confruntat, de-a lungul timpului, prin marile drumuri de comerț, cu bunurile culturale ale unor alte mari centre de civilizație, îmbogățind și continuând vechile tradiții românești, multe dintre ele păstrate până în zilele noastre.

ASEZĂRI BUCOVINENE

Suceava

Geneza orașului Suceava se poate data la mijlocul secolului al XIV-lea, clima, relieful, poziția geografică (aproximativ în centrul Podișului Sucevei și pe cursul unui râu) reprezentând condițiile principale care au concurat la transformarea așezărilor rurale în așezare urbană. Procesul evolutiv către oraș se

Industrializarea rapidă a Sucevei, începând cu anii '60, a determinat construirea de noi cartiere de locuințe, cât și de clădiri de utilitate publică, un nou spital, cu peste 700 de locuri, Casa de cultură, Institutul de învățământ superior, hoteluri, parcuri și piețe noi. Ca o altă consecință a dezvoltării industriale, transportul ia amploare, astfel amintim aeroportul Salcea (la 12 km de oraș, în comuna Salcea), modernizarea celor trei gări

Muzeul Suceava

intensifică mai ales în a doua jumătate a secolului al XIV-lea, fapt ce l-a determinat pe Petru I Mușat (1375-1391) să-și schimbe reședința domnească de la Siret la Suceava, în ultimul sfert al aceluiași secol. Atunci când Petru I Mușat își stabilește reședința la Suceava, așezarea urbană era dispusă de un spațiu restrâns, fapt ce a determinat domnitorul să-și ridice curțile și biserica Mirăuți (care va fi prima catedrală mitropolitană) în afara perimetrului orașului, iar în est, pe promontoriul ce oferea posibilitatea apărării orașului, să-și ridice o cetate, Cetatea de Scaun, după ce încercase același lucru prin ridicarea Cetății Scheia, cetate puțin folosită.

Urmașii lui Ștefan cel Mare, Bogdan cel Orb, Ștefăniță Vodă, dar mai ales Petru Rareș, au continuat politica înaintașilor, contribuind la ridicarea nivelului de dezvoltare economică, artistică și culturală a Sucevei. La 21 mai 1600, armatele voievodului Mihai Viteazul intrau, fără luptă, în Cetatea de Scaun, încheindu-se astfel actul primei uniri a Țării Românești, Transilvaniei și Moldovei. Fără a mai atinge nivelul epocii Ștefan cel Mare - Petru Rareș, Suceava cunoaște, în vremea domnitorului Vasile Lupu (1634 - 1653), un nou moment de înflorire economică și culturală, după care urmează declinul său. Mai apoi, treptat-treptat, reședința preferată a urmașilor lui Petru Rareș devin Iași, fără ca Suceava să fie părăsită deodată și în mod definitiv.

În perioada interbelică, Suceava, reședință a județului cu același nume, se dezvoltă lent, din punct de vedere economic. Numărul locuitorilor rămâne aproape constant până în 1944.

După cel de-al Doilea Război Mondial, Suceava cunoaște o dezvoltare economico-socială.

Rădăuți

(Suceava, Suceava Nord și Suceava Vest), transportul în comun auto, intern și către localitățile limitrofe.

Rădăuți

Așezat în centrul depresiunii cu același nume, la o altitudine de 360-380 m, Rădăuți și-a stabilit vatra în unghiul de confluență a Sucevei cu Sucevița. În aparență un teritoriu deschis, zona orașului Rădăuți este bine adăpostită în mod natural, prin terenul mălășinos care o înconjoară. Această apărare naturală, asociată cu largile posibilități de practicare a agriculturii și creșterii vitelor, a determinat ca vatra Rădăuților să fie populată din vechime (cele mai vechi urme sunt cu circa 7000 de ani în urmă). Prima atestare documentară a Rădăuțiului apare în 1392, într-un uric, Rădăuțiul fiind pomenit ca satul lui Radomir, adică făcând parte din proprietățile lui Radomir, de la care, spun unele versiuni, se presupune că ar deriva și numele localității. Alte păreri susțin că așezarea își are originea în timpuri străvechi, iar numele de Rădăuți derivă de la cuvântul latin Rottacenum, dat de ostașii garnizoanei romane din Siret.

Sub influență slavă, asistăm la alterarea denumirii originale latinești Rottacenum și transformarea ei în Rădăuți, așa cum apare atestată în documentele de mai târziu. Numele orașului pare a proveni de la un Radu, probabil conducător al obștii locale din perioada anterioară întemeierii statului Moldova. Cea mai veche atestare documentară a Rădăuțiului este din 1413, într-un document de la Alexandru cel Bun. La mijlocul secolului al XIV-lea, aici era deja o așezare înfloritoare, astfel încât Bogdan I Întemeietorul (1359-1365) s-a decis să construiască la Rădăuți principală biserică a țării, care a devenit sediul unei episcopii.

Cercetările arheologice au sesizat în jurul bisericii Sf. Nicolae (Mănăstirea Bogdana) un nivel de locuire anterior epocii lui Bogdan, ceea ce ar pleda pentru existența, la Rădăuți, a unui centru prestatat.

Tărgurile de la Rădăuți sunt atestate din vremea lui Ștefan cel Mare (documentul din 1481), atunci când are loc intervenția domniei pentru reglementarea problemelor legate de aceste manifestări, ele fiind desigur, mult mai vechi.

Cura Sumorului

Istoria orașului este de dată mai recentă, legată de ultimele două secole. Satul, cu câteva zeci de case, ajunge după 1900 un orașel comercial, cu dezvoltare destul de accentuată în deceniile următoare. Muzeul etnografic, înființat în anul 1959, are circa 2000 de piese, adunate din bazinul mijlociu al Moldovei, precum și din bazinul Dornelor.

Câmpulung Moldovenesc

Oferind adăpost orașului, depresiunea Câmpulungului Moldovenesc, o suveică străbătută de firul de argint al râului Moldova (unde, după tradiție, și-ar fi găsit sfârșitul Moldă, cămile de vânătoare al lui Dragoș Vodă, în timp ce hăitua bourul legendar), este subliniată, în partea sud-vestică, de niște măguri piramidale, care se înalță cu 450-550 m deasupra ei, dominând-o prin povârnișuri impunătoare: Munții Câmpulungului. Nu departe se înalță Rarăul și Giumalăul, cei mai vestiți munți ai Bucovinei. Beneficiind de toate aceste condiții, Câmpulungul a devenit, cu timpul, o stațiune climaterică și turistică tot mai renumită. Câmpulungul Moldovenesc are o istorie bogată, străveche, ale cărei începuturi se pierd în negura timpului.

În Evul Mediu, localitatea a constituit centrul Ocolului Câmpulung, care cuprindea 15 sate de pe văile Moldovei, Bistriței și Dornei, și despre ai căror locuitori Dimitrie Cantemir scria în „Descrierea Moldovei” (1716) că „nu ascultă de niciun boier și alcătuiesc un fel de republică”. Ca urmare a condițiilor grele de viață și muncă din această zonă muntoasă precum și pentru serviciile de strajă aduse Moldovei, locuitorii din Ocol își aveau legi și judecătoria proprii, erau liberi să lăzuiască pădurea și să ia în stăpânire locurile curățate, aveau dreptul să cosească poiențele, să ia lemnul din pădure și să vâneze și să pescuiască fără opreliște în raza Ocolului, fiind, în același timp, scutiți de vama domnească și de vinărie, de taxe pentru crâșmărit și morărit, de darea căilor de olac etc.

Când nordul Moldovei a fost ocupat de trupele habsburgice, Câmpulungul avea 377 de familii, adică circa 1500 de locuitori, dominația habsburgică menținându-se până la 1918. Primele dovezi scrise în care localitatea e amintită ca „târg” sau „târșușor” sunt din 1783 și 1787, fapt pe care stăpânirea habsburgică îl recunoaște oficial printr-un document din 1794. În această perioadă au fost impulsionate relațiile capitaliste, fiind încurajată dezvoltarea exploatarea forăstiere și miniere, aducând aici coloniști-lucrători calificați, tehnicieni din diverse zone ale imperiului. Între 1786-1809, au fost aduși în această zonă mineri germani la Iacobiem, Pojorata, Câmpulung, Carlibaba, Fundu Moldovei, Prisaca Dornei etc. Ca urmare a lichidării sistematice a drepturilor și scutiilor de care se bucurau câmpulungienii, aceștia din urmă au pornit un lung proces împotriva autorităților habsburgice, conflict care a durat 89 de ani, terminându-se în 1865, când au fost satisfăcute o însemnată parte a cererilor formulate de locuitorii din fostul Ocol al Câmpulungului.

Vatra Dornei

Orașul se întinde în lungul râurilor Dorna și Bistrița, până la confluența ultimului cu Neagra Șarului, pe terasele inferioare și medii ale acestora, cât și pe conurile

Casa Dornelor

de dejecție ale afluenților. Vatra Dornei este înconjurată de o serie de munți joși și mijlocii, cu structură cristalină, cu aspect de muncel, alcătuiți din culmi rotunjite, care coboară în trepte - în nord-est Bărnărele (1321 m), prelungirea masivului Giumalău; în sud Dealu Negru (1302 m); în nord Runcu (1155 m), partea terminală a Munților Suhardului, situați în unghiul de confluență a Bistriței cu Dorna. Dincolo de aceste culmi din imediată apropiere a orașului, se ridică spre sud zidul vulcanic al Munților Călimani, spre est munții cristalini ai Bistriței și masivele Giumalău-Rarău, iar spre nord culmile Suhardului, toate acestea conferind un pitoresc deosebit cadrului în care este așezat orașul Vatra Dornei.

Un aspect deosebit de important este prezența izvoarelor minerale, care impun o notă specifică zonei Țării Dornelor. Astfel, zăcămintele de ape carbogazoase dau un număr de 37 de izvoare, care apar pe teritoriul localităților Poiana Coșnei, Dorna Căndrenilor, Poiana Negrii, Vatra Dornei, Ortoaia, Șaru Dornei, Panaci, Glodu, Darmoxa, Broșteni.

MĂNĂSTIRILE BUCOVINEI

Bogdana

În inima Rădăuților, într-o curte spațioasă, se înalță cel mai vechi monument de arhitectură în piatră păstrat în Moldova, ctitoria domnitorului Bogdan I, construită la începutul celei de-a doua jumătăți a veacului al XIV- lea.

Mănăstirea Bogdana este cel mai vechi monument din zid păstrat în Bucovina. A fost construită pe locul

Mănăstirea Bogdana

unui lăcaș din lemn, în jurul anilor 1360, de către Bogdan I - primul voievod de sine stătător al statului independent Moldova, și rămâne ceea ce a fost - mesaj de epocă al Ortodoxiei în această parte de țară. Locul unde Bogdan I și-a înălțat biserica era pe atunci înconjurat de codri seculari. În această biserică a hotărât el să fie înmormântat, iar lângă ctitor se odihnesc și urmașii săi, sub frumoase lespezi de piatră așezate de Sfântul Ștefan cel Mare.

Vechea pictură a bisericii, dacă a fost pictată în vremea lui Bogdan I, nu se mai păstrează. Biserica a fost repictată, cel puțin în parte, de către Alexandru cel Bun, cum se menționează într-un document din jurul anului 1415, pictură completată sau refăcută în timpul domniei Sfântului Ștefan cel Mare. O intervenție s-a produs sigur și în vremea lui Alexandru Lăpușeanu. Datorită unor lucrări de restaurare din secolul al XVIII-lea și sec. al XIX-lea, fresca, inclusiv tabloul ctitorilor, a fost degradată. Totuși, din pictura acestui valoros monument istoric au o deosebită importanță următoarele patru mari compoziții din altar: *Cina cea de taină*, *Împărțirea Sfîinților Apostoli cu pâine și Spălarea picioarelor*. De asemenea, merita pictura noastră veche este imaginea Maicii Domnului cu pruncul din tripanul portalului, *Judecata de Apoi* se lasă privită și din afară, luminată de arcade. Dacă peretele nordic a fost în mare parte sters de intemperii, cel dinspre sud se constituie într-un real tezaur. Imnul acatist (24 de strofe-scene) ocupă majoritatea suprafeței, ilustrat în special prin Glorificarea Mariei și monumentală compoziție *Asediul Constantinopolului*, voita eroare istorică purtând mesajul antiotoman specific vremii; li se

Dragomirna

La 12 kilometri de Suceava, aproape de pădure, spre satul Mitocul Dragomirnei a fost ridicată Mănăstirea Dragomirna. Mitropolitul Anastasie Crimica, fiul negustorului

Mănăstirea Dragomirna

sucevean Ioan Crimica și al Cristinei, a pus piatra de temelie a acestei mănăstiri în anul 1602. Înainte de

construirea marii mănăstiri, o altă biserică, mai mică, fusese ridicată. Această bisericuță poate fi văzută astăzi în curtea Mănăstirii Dragomirna, fiind de fapt prima biserică ctitorită de mitropolitul Anastasie Crimica împreună cu rudele sale - Lupu și Simion Stroici. Pisania de la intrare arată că biserica stă sub hramul Sfinților Enoh, Ilie și Ioan Botezătorul. La scurt timp după numirea sa ca Mitropolit al Moldovei, Anastasie Crimica începe să construiască Mănăstirea Dragomirna. Lucrările au fost terminate în 1609, iar mănăstirea a fost sfințită la sărbătoarea Pogorărea Sfântului Duh.

Având 42 de metri pe verticală și numai 9,60 metri lățime, biserica este cea mai înaltă din Moldova și deosebit de îngustă, ceea ce-i dă zveltețe, o eleganță ieșită din comun. Arhitectura moldovenească a celui timp va cunoaște multiple inovații prin această construcție cu proporții și elemente inovatoare. Cu o structură îngustă și alungită, având o absidă poligonală în partea de vest, ansamblul impresionează prin alura sa monumentală. Biserica ni se dezvăluie ca un edificiu deosebit, unde cadrele ferestrelor, cu elementele de factură gotică, se armonizează perfect cu bogatele decorațiuni ale turlei, ce sunt de influență pură românească.

Humor

În pădurile nesfârșite de la poalele Obcinei Mari, vomicul Oață întemeiază loc de rugăciune pe valea râului Umor, după 1400, în vremea domniei lui Alexandru cel Bun. Se mai văd ruinele zidurilor în vecinătatea actualiei biserici a mănăstirii Umor, construită în 1530,

cu cheltuiala și osteneala logofătului Teodor Bubuio, îndemnat de Petru Rareș. Viața monahală a călugărilor a fost întreruptă în 1785, la anexarea

Mănăstirea Humor

Bucovinei de imperiul Habsburgic; biserica s-a menținut cu indeletnicirile parohiale, până în la 1 august 1991, când și-a recăpătat statutul de mănăstire, acum fiind slujită de călugărețe.

Pictura exterioară vădește pe deplin arta meșterului Toma - cele mai vechi fresce în aer liber din Bucovina. Unică prin valoare în pictura noastră veche este imaginea Maicii Domnului cu pruncul din tripanul portalului, *Judecata de Apoi* se lasă privită și din afară, luminată de arcade. Dacă peretele nordic a fost în mare parte sters de intemperii, cel dinspre sud se constituie într-un real tezaur. Imnul acatist (24 de strofe-scene) ocupă majoritatea suprafeței, ilustrat în special prin Glorificarea Mariei și monumentală compoziție *Asediul Constantinopolului*, voita eroare istorică purtând mesajul antiotoman specific vremii; li se

individualizează prin câteva elemente de ordin iconografic, prin stilul picturii și prin tonalitatea cromatică dominantă roșu-brun, față

în mănăstire, de altfel, din încredințarea domnească. Iar sculptura crucilor de lemn, arta călugărească prin excelență, a

Mănăstirea Moldovița

de albastrul Voronețului și verdele Arborei sau de roșul-ocru al Humorului. De asemenea, stilul picturii Moldoviței poate fi mai degrabă comparat cu modul de înțelegere plastică al unui grafician, al unui miniaturist, în timp ce, la Probota, te surprinde expresia unui mântuitor al luminii și umbrei, la Arbore, un colorist, iar, la Umor, un pictor complex - desenator, colorist și luminist în egală măsură.

Pictura interioară: nu se abate de la tradiție, însă *Răstignirea* (naos) e socotită cea mai valoroasă

continuat să fie practică în mănăstire până în zilele noastre.

Sucevița

Documentar, mănăstirea este atestată la 1586, ca rezultat al inițiativei mitropolitului Gheorghe Movilă, monumentul fiind în realitate ctitorie comună a familiei Movileștilor (mari boieri, cărturari și chiar domnitori ai Moldovei și ai Țării Românești, sec XVI-XVII).

Pictată de zugravii Ion și Sofronie, între 1595-1596, biserica este caracterizată de o pictură complexă, în care pe fondul tradiției intervin elemente noi, preluate din zonele vecine, sau născute din tendințele „moderne”, la care artiștii

Mănăstirea Voroneț

erau sensibili, în calitate de oameni ai vremii lor. Sucevița, ultima biserică din Bucovina zugrăvită pe

fațade (1596), momentul cu cel mai mare număr de imagini religioase din țară, este un „testament al artei vechi moldovenești” (Paul Henry). Tradiția și inovația se împletesc original și pitoresc într-o desfășurare multicoloră dominată de verdelu, cu „intensitatea smaraldului și vigoarea ierbi proaspete după ploaie”. *Imnul acatist* - la sud (arhitectura italiană), *Pocrovul* (rusec), *Arborele lui Ieseu* (peretele de sud), *Scara lui Ioan Climax* (la nord), *Vămile văzduhului* - constituie principalele lucrări iconografice ale picturii exterioare.

Dincolo de personalitatea și destinul ctitorilor, dincolo de formația și de gustul artiștilor care au construit-o, zugrăvit-o și împodobit-o, Sucevița exprimă societatea, cultura și epoca care au generat-o.

Voroneț

Mănăstirea Voronețului a fost încă de la întemeiere un monument memorial și votiv. Aceasta explică, pe de o parte, caracteristicile noii ctitori a Sfântului Ștefan cel Mare care, spre deosebire de celelalte mănăstiri ale domnului, nu avea camera mormintelor. Construcția s-a săvârșit în trei luni și trei săptămâni ale anului 1488. Încât de la început a fost binecuvântată de călugări cu aleasă viață duhovnicească, în vremea Sf. Cuvios Daniil Sihustru fiind o adevărată vatră a isihaismului românesc.

Calitatea artistică a arhitecturii și picturii, legenda care-l învâluie, tradiția sihastrului Daniil și probabil și reminiscența înțeleșurilor deosebite ale decorului pictat au făcut din Voroneț un adevărat

simbol al Moldovei medievale și monumentul el mai reprezentativ al artei moldovenești feudale.

Mănăstirea Putna

Prin grija restauratorilor și a obștilor călugărești, lăcașurile din Bucovina își continuă și astăzi menirea, primind deopotrivă pe credincioși sau pe simplii iubitori de frumos atrași de faima albastrului de Voroneț, roșului de Humor, verdelui de Sucevița, galbenului de Moldovița sau măiestritei combinații de culori de la Arbore.

Frescele exterioare ale bisericilor Humor, Moldovița, Arbore, Voroneț, Sucevița, arhitectură și pictura mănăstirilor Putna, Dragomirna, Rașca, Slatina, ale bisericilor Pătrăuți, Bălinești, Probota, Bogdana, bogatele muzee de artă medievală, frumusețea peisajului și a creației artistice populare, au contribuit la decernarea distincției Mărlu de Aur (Pomme d'Or) Bucovinei de către Federația Internațională a Jurnaliștilor și Scriitorilor de Turism (FIJET), au dus la înscrierea tezaurului din Bucovina în catalogul UNESCO – „Mari monumente ale lumii”.

Marius ION